

Paardenhuisvesting

OVEREENKOMSTEN EN VERSCHILLEN TUSSEN DOELGROEPEN
EN ORGANISATIES

Maggie van den Bighelaar
AERES HOGESCHOOL | DRONTEN

Paardenhuisvesting

Overeenkomsten en verschillen tussen
doelgroepen en organisaties

LTO, KNHS, FNRS, SRP & KPW

Bachelor scriptie

Hippische Bedrijfskunde

Aeres Hogeschool, Dronten

Maggie van den Bighelaar

Studentnummer 3023592

6 november 2020

Begeleider: T. van Westing

Tweede corrector: Onbekend

Voorwoord

Voor u ligt het afstudeerwerkstuk “Paardenhuisvesting, overeenkomsten en verschillen tussen doelgroepen en organisaties”. In dit onderzoek is onderzocht in hoeverre vijf verschillende hippische organisaties huisvesting adviseren en hoe dit overeenkomt of verschilt met hun doelgroepen. Het onderzoek is bedoeld voor de organisaties zodat zij beter kunnen inspelen op de wensen van hun doelgroep of leden met betrekking tot paarden huisvesting.

Dit afstudeerwerkstuk heb ik geschreven voor mijn bacheloropleiding Hippische Bedrijfskunde aan de Aeres Hogeschool te Dronten. De reden dat ik voor dit onderwerp heb gekozen is omdat huisvesting van dieren altijd een grote interesse van mij is geweest. Dieren zijn namelijk maar enkele uren per dag bezig met training, maar brengen een groot deel van de tijd door in hun huisvesting.

Bij mijn eigen paarden merkte ik vaak veranderingen in karakter en fitheid als de huisvesting werd aangepast. Hoe meer ik mij ging verdiepen op huisvesting hoe meer verschillende meningen ik hoorde. Dit kon zowel welzijnsbewust zijn als bedrijfstechnisch. De geluiden die ik vaak hoorde gingen over een meer paard vriendelijke manier van huisvesting. Maar ook bedrijven die bijvoorbeeld financieel niet in staat waren om boxen te vergroten als dit wettelijk werd aangepast. De reden van dit onderzoek was dus ook om de verschillende meningen beter in beeld te brengen.

Tijdens het onderzoek merkte ik dat huisvesting soms erg gevoelig kan liggen bij zowel paardenhouders als organisaties. Vooral wanneer ik met mensen sprak over mijn onderwerp en hoe hun paarden huisvesten hoorde ik vaak dat ze hun paard toch liever anders stalde. Ik vraagde mij hierbij vaak af of dit echt zo is of dat ze juist bang waren om beoordeeld te worden. Ik heb daarom dus ook gekozen voor een anonieme enquête bij de paardenhouders.

Daarnaast heb ik mijn enquête geschreven in 2020 waarbij Corona grote invloed had op organisaties. Hierdoor was het lastig om direct contact te krijgen omdat veel kantoren dicht zaten. Hierdoor is het contact dus voornamelijk digitaal gegaan en heb ik er ook voor gekozen om een extra enquête voor de organisaties te maken als vergelijkingsmateriaal.

Bij deze wil ik graag mijn afstudeerdocent Toine van Westing bedanken voor zijn begeleiding en hulp. Daarnaast wil ik de organisaties bedanken voor hun medewerking. Ook bedank ik de mensen die de enquêtes hebben ingevuld en mee verspreid hebben. Zonder hun hulp had ik dit onderzoek niet kunnen uitvoeren.

Maggie van den Bighelaar

Uden, 27-10-2020

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting	5
Abstract	6
1. Inleiding	5
1.1. Onderzoeksvragen	8
2. Materiaal en methode	9
2.1. De organisaties	9
2.2. Paardenhouders	9
2.3. Verspreiden enquête	9
2.4. Verwerking van gegevens	9
3. Resultaten	10
3.1. Belangen omtrent huisvesting van paarden	10
3.1.1. Kijk op wetgeving	14
3.2. Verschillen en overeenkomsten tussen de vijf brancheorganisaties	15
3.3. Verschillen tussen de doelgroepen op gebied van huisvesting	18
3.3.1. Waar op gericht	18
3.3.2. Woonplaats	18
3.3.3. Werkzaam in de sector	18
3.4. Verschillen en overeenkomsten tussen organisatie en doelgroep	19
3.4.1. LTO	19
3.4.2. KNHS	20
3.4.3. FNRS	20
3.4.4. KPW	21
3.4.5. SRP	22
3.5. Advies organisaties	23
3.5.1. Verwachting doelgroep	23
3.5.2. Leden informeren	24
4. Discussie	25
5. Conclusie	26
5.1. Advies aan de organisaties	27
6. Literatuurlijst	28
Bijlagen	30
A. Omschrijving brancheorganisaties	30
B. Enquête doelgroep	40
C. Enquête organisaties	54
D. Resultaten enquêtes	60
E. Deelnemers enquête	61
F. Deel 1 enquête	62
G. Doelgroep vergeleken met organisaties	89

Samenvatting

In dit onderzoek is gekeken naar de richtlijnen op het gebied van paarden huisvesting van vijf hippische organisaties. De vijf organisaties waarna gekeken is zijn LTO, KNHS, FNRS, KPW en SRP. Er is hierbij enkel gekeken naar de richtlijnen die zij op dit moment (oktober 2020) adviseren aan hun doelgroep. Het onderzoek is dus niet gericht op hoe de organisaties de toekomst van het paardenhouden zien. Daarnaast is er een enquête uitgebracht voor mensen met een eigen paard en/of actief in de hippische sector. Zij gaven hun mening op het gebied van huisvesting en wat zij vinden dat verplicht moet worden en geadviseerd moet worden.

Dierenwelzijn wordt steeds belangrijker en zo ook paardenhuisvesting. Hierbij spelen verschillende meningen een rol en is het vooral belangrijk om de belangen van de paardenhouders in beeld te brengen en mensen de juiste adviezen te kunnen geven. Doormiddel van het onderzoek moet de vraag “In hoeverre komen de normen omtrent huisvesting van de verschillende hippische organisaties overeen met de normen van hun doelgroep?” beantwoord kunnen worden. Door het beantwoorden van deze vraag, krijgen de organisaties een beter beeld van de behoeftes van de doelgroep en kunnen ze hier in de toekomst nauwkeuriger op inspelen.

Voor dit onderzoek waren twee enquêtes verspreid. Een voor de organisaties en een voor hun doelgroep. De vragen van deze enquêtes zijn gemaakt aan de hand van gesprekken met de organisaties en inzichten van de auteur. De enquête voor organisaties zijn rechtstreeks naar de betreffende organisaties gestuurd. De enquête voor de doelgroepen zijn verspreid via sociaalmedia's, daarna zijn beide enquêtes in Excel uitgewerkt en vergeleken.

Wat opviel was dat de organisaties redelijk overeenkwamen met hun richtlijnen. Bij de deelnemers viel op dat ze openstonden voor meer wetgeving op het gebied van huisvesting en dat ze vaak ook meer welzijnsbewuste adviezen willen krijgen dan dat nu de richtlijnen zijn bij de organisaties. Vooral van KPW verwachtte ze meer welzijnsbewuste richtlijnen. Voor het KPW zou het dus ook interessant zijn om de welzijnsnormen te heroverwegen of zich op een andere doelgroep te gaan richten.

Bij alle organisaties kwamen afwijkingen voor met de doelgroep. Waarbij in de meeste gevallen de doelgroep interesse had in strengere regels op huisvesting. Dit zou voor organisaties interessant zijn om verder te onderzoeken in eigen netwerk om een betere betrouwbaarheid te krijgen en bij gelijkwaardige uitkomsten verder op in te spelen.

Abstract

This research observed the guidelines for equine housing of five equestrian organizations. The five organizations that participated in this research were LTO, KNHS, FNRS, KPW and SRP. Only the guidelines that the organizations recommend to their target group have been considered. The research is therefore not aimed at how organizations see the future of equine housing. Next to the survey for the organizations there was also a survey for people that own a horse and/ or are active in the equestrian sector. They gave their opinion on housing and what they think should be advised and mandatory.

Animal welfare is getting a lot of attention lately, this is also happening with horse housing. Different opinions play a role and it is especially important to visualize the interests of the horse owners and to be able to give people the right advice. The following question was answered by this research “To what extent does the standards regarding housing of the various equestrian organizations correspond with the standards of their target group?”. By answering this question, the organizations get a better picture of the needs of the target group, and they can respond to them more presumably in the future.

Two surveys were distributed for this study. One for the organizations and one for their target group. The questions of these surveys are based on conversations with the organizations and insights of the author. The survey for organizations was sent directly to the respective organizations. The survey for the target groups was distributed on social media, then both surveys were worked out in Excel and compared.

It was notable that the organizations were reasonably in line with their guidelines about the housing of horses. What also was notable was that the participants of the survey were open for more legislations for the housing of horses. They also wanted to get more advice about welfare than that they currently get. They expected more welfare-conscious guidelines from KPW in particular. It would therefore also be interesting for the KPW to reconsider the welfare standards or to focus on a different target group.

In all organizations there were deviations with the target group. In most cases, the target group was interested in stricter housing rules. This would be interesting for organizations to investigate further in their own network in order to obtain better reliability and to respond further to equivalent results.

1. Inleiding

De welvaart in Nederland is afgelopen jaren gegroeid (Rijksoverheid, z.d.), waarbij de behoefte van de Nederlandse bevolking mee veranderen. Het belang van dierenwelzijn neemt toe en de wetgeving richt zich hier beduidend verder op. Een voorbeeld hiervan is de wetgeving voor het huisvesten van dieren, sinds zijn vanaf 1 januari 2017 verboden als permanente huisvesting voor paarden. In de varkenshouderij geldt bovendien een verbod op het apart huisvesten van enkele dieren om te voorkomen dat de dieren alleen staan. Tevens verandert de opinie over de hippische sector, enkele buiten de hippische sector uiten zich tegen gebruik van paarden in de sport en keuren de paardensector nationaal en internationaal af.

De media pakte de meningen op, onder andere de Volkskrant. De Volkskrant publiceerde in 2009 een artikel over leed in de paardenwereld in opdracht van de Partij van de Dieren (E. Ouwehand, 2009). Vervolgens schreef de Volkskrant in 2020 een artikel over paardensport als onverantwoordelijke hobby in opdracht van Dier & Recht (W. Vermaat, 2020). In 2019 kwamen KNHS, FNRS, Dier & Recht en de Dierenbescherming gezamenlijk met de campagne “Deel je wei, iedereen blij!” De campagne kwam onder andere voorbij in het NOS-journaal (NOS, 2019).

Daarnaast groeit tegenwoordig het aantal onderzoeken over het belang van een natuurlijke huisvesting voor paarden. Voorbeelden van de afgelopen jaren zijn een Duits/Deens onderzoek naar het actief gedrag van paarden in een groepshuisvestingssysteem (S. Rose-Meierhöfer et. al., 2010), een onderzoek naar de voordelen van groepshuisvesting ten opzichte van individuele stalling (S. Schröer, 2010) en een onderzoek naar de invloed van huisvesting op het gedrag van de paarden in IJsland (G. Hoffmans et. al., 2012). In 2019 is er tevens een onderzoek gedaan naar de staat van het dier, waarbij er onder velerlei diersoorten, waaronder het paard, naar het dierenwelzijn is gekeken (Y.H. Schukken, et. al., 2019).

Paardeneigenaren verzamelen zich ondertussen om meningen en wensen te delen met elkaar. Facebookpagina's als; Het nieuwe paarden houden (Hetnieuwepaardenhouden | Facebook, 2018), Denken over paarden (Denkenoverpaarden | Facebook, 2016) en Ontmoetingsplek, paarden houden maar dan anders (Ontmoetingsplek, paarden_houden_maar_dan_anders | Facebook) zijn voorbeelden van groepen die zich actief bezighouden met een natuurlijke huisvesting en welzijn voor hun paarden.

Voor dit onderzoek zijn de normen/richtlijnen van vijf verschillende organisaties onderzocht. De vijf organisaties waarna gekeken is zijn; LTO-paardenhouderij (Land en Tuinbouworganisatie), de SRP (Sectorraad Paard), het KPW (Keurmerk Paardenwelzijn), de KNHS (Koninklijke Nederlandse Hippische Sportbond) en de FNRS (Federatie van Nederlandse Ruitersportcentra). Deze organisaties zijn gekozen omdat zij allemaal over een voorbeeldrol in de hippische sector beschikken. Er is hierbij enkel gekeken naar wat de organisaties op heden adviseren en dus niet naar hoe ze de toekomst zien.

In 2011 is de Gids van Goede Praktijken uitgebracht door de SRP in samenwerking met LTO, KNHS, FNHO en Koepel Fokkerij. Deze gids is uitgebracht in opdracht van het Ministerie van Landbouw om het welzijn van de paarden te verbeteren binnen de sector zelve (Schouten C.J., 2018). In 2019 lanceerde het KNHS en FNRS in samenwerking met de Dierenbescherming en Stichting Dier&Recht de campagne “Deel je wei, iedereen blij!” De campagne richt zich op het probleem dat paarden afzonderlijk gehuisvest worden, terwijl kuddedieren gezamenlijk horen te staan (KNHS, 2019). Het Keurmerk Paardenwelzijn welke in 2014 is opgericht en sinds 2017 eigendom is van het SRP in ondersteuning van de KNHS, de FNRS, LTO, FNHB en de Koepel Fokkerij. Een organisatie met het doel paardenwelzijn te verbeteren, maar de eisen rondom huisvesting juist verlaagd heeft (KNHS, 2017).

In dit onderzoek zijn de normen van de vijf organisaties en hun doelgroep omschreven aan de hand van enquêtes. Deze enquêtes vormen samen een vergelijking en laten zien waar organisaties en doelgroepen het over eens zijn en waar ze verschillen. Het doel van het onderzoek was organisaties een beter beeld geven van de behoeftes van de doelgroep zodat ze hier in de toekomst beter op in kunnen spelen.

1.1. Onderzoeksvragen

De hoofdvraag van dit onderzoek luidt: “In hoeverre komen de normen omtrent huisvesting van de verschillende hippische organisaties overeen met de normen van hun doelgroep?” Door het beantwoorden van de hoofdvraag, krijgen de organisaties een beter beeld van de behoeftes van de doelgroep en kunnen ze hier in de toekomst nauwkeuriger op inspelen.

Onder verschillende hippische organisaties worden de volgende vijf organisaties bedoeld; LTO-Paardenhouderij, SRP, KPW, KNS en FNRS. LTO-Paardenhouderij richt zich voornamelijk op agrariërs met paarden, FNRS is voornamelijk gericht op manege ruiters, KNHS voor wedstrijdruiters, SRP is een overkoepelende organisatie die ook veel communiceert richting de overheid en KPW is een keurmerk dat zich richt op paardenwelzijn.

De deelvragen die zijn onderzocht in dit onderzoek, zijn:

1. Wat vinden paardenhouders belangrijk omtrent de huisvesting van paarden?
2. Wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen de vijf brancheorganisaties op het gebied van huisvesting?
3. Wat zijn de verschillen tussen de verschillende doelgroepen op het gebied van huisvesting?
4. Wat zijn de verschillen tussen organisatie en betreffende doelgroep op gebied van huisvesting?
5. Welk advies zou er aan de vijf verschillende organisaties gegeven kunnen worden als het gaat om hun richtlijnen voor huisvesting?

2. Materiaal en methode

2.1. De organisaties

Voordat het onderzoek van start kon gaan moest eerst in beeld gebracht worden wat de organisaties inhielden. Elke organisatie is omschreven met het beeld van hoe de organisatie huisvesting voor zich ziet. Tevens is er gekeken naar de onderzoeken op het gebied van huisvesting die het afgelopen tijdperk door de organisaties zijn gedaan. De omschrijvingen zijn terug te vinden in bijlage A.

Met alle vijf de organisaties is contact opgenomen, om duidelijker beeld te krijgen van het toekomstbeeld welke deze organisaties willen bereiken op het gebied van paarden huisvesting. Het contact is zowel via mail, telefonisch, skype als via een enquête geweest. Met SRP is echter geen contact weten te vinden voordat de enquête voor paardenhouders online ging.

2.2. Paardenhouders

Aan de hand van de contacten met de organisaties, bijlage A en de inzichten van de auteur is een enquête opgesteld voor paardenmensen. Deze enquête was opgedeeld in drie delen: het eerste deel maakte duidelijk om welk type paardenhouder het ging, het tweede deel omvatten de mening op gebied van paardenhuisvesting en in het afsluitende deel werd gekeken in hoeverre ze het eens waren met de organisaties. De enquête is terug te vinden in bijlage B. (Baarda, Kalmijn, & de Goede, 2015)

Het doel van de enquête was om een beeld te krijgen omtrent de meningen van de paardeneigenaren met daarin de overeenkomsten en verschillen in vergelijking met de organisaties. De vragen in deel twee zijn gebaseerd op de uitgangspunten van de verschillende organisaties en zowel hogere en lagere uitgangspunten op gebied van welzijn.

Naast de enquête voor paardenhouders is er ook een enquête voor de organisaties gemaakt om te gebruiken als vergelijkingsmateriaal. Deze enquête is te vinden in bijlage C.

De resultaten zijn overzichtelijk in Excel verwerkt en vergroten de mogelijkheid tot het behouden van orde van de enquête waardoor de mogelijkheid ontstaat om meer diversiteit te krijgen in de antwoorden zonder overzicht te verliezen (Survey-Monkey, z.d.).

2.3. Verspreiden enquête

De enquête is gemaakt via “www.enquetesmaken.com”, hiervoor is gekozen omdat de enquêtes hierbij zowel via de computer als via smartphones goed in te vullen was. De enquête is verspreid via enkele Facebookgroepen, boekt onder het forum “Verzorging, Stalling en Weide”, het netwerk van de auteur en is door LTO in de nieuwsbrief geplaatst. De overige organisaties hadden aangegeven de enquête niet te delen.

2.4. Verwerking van gegevens

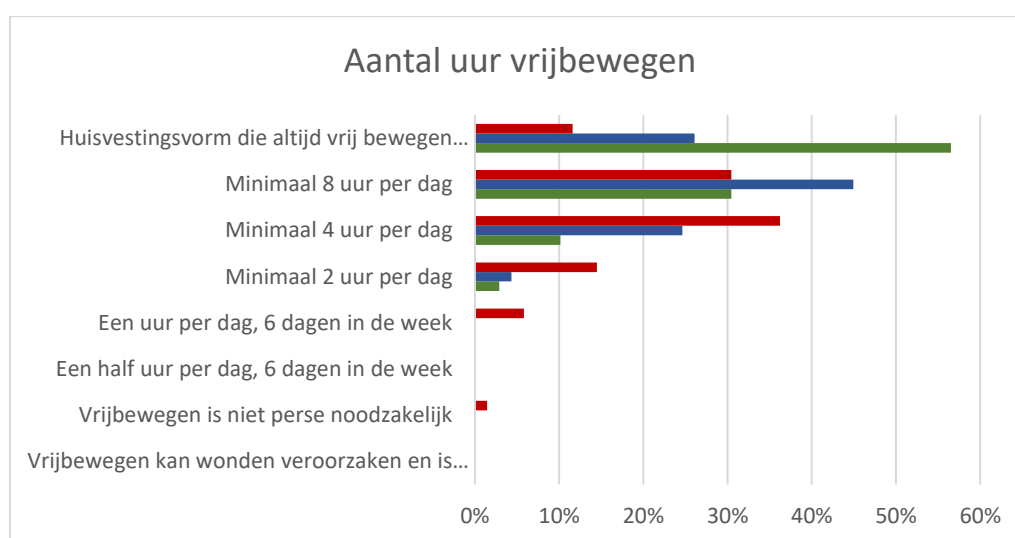
De gegevens van de enquête zijn uiteindelijk uitgewerkt in Excel. Waarbij verschillende grafieken en diagrammen zijn gemaakt die de gegevens weergeven. Er is gekozen om de weergave in percentages te doen zodat de gegevens in een oogopslag gelezen kunnen worden. (Baarda, 2019)

3. Resultaten

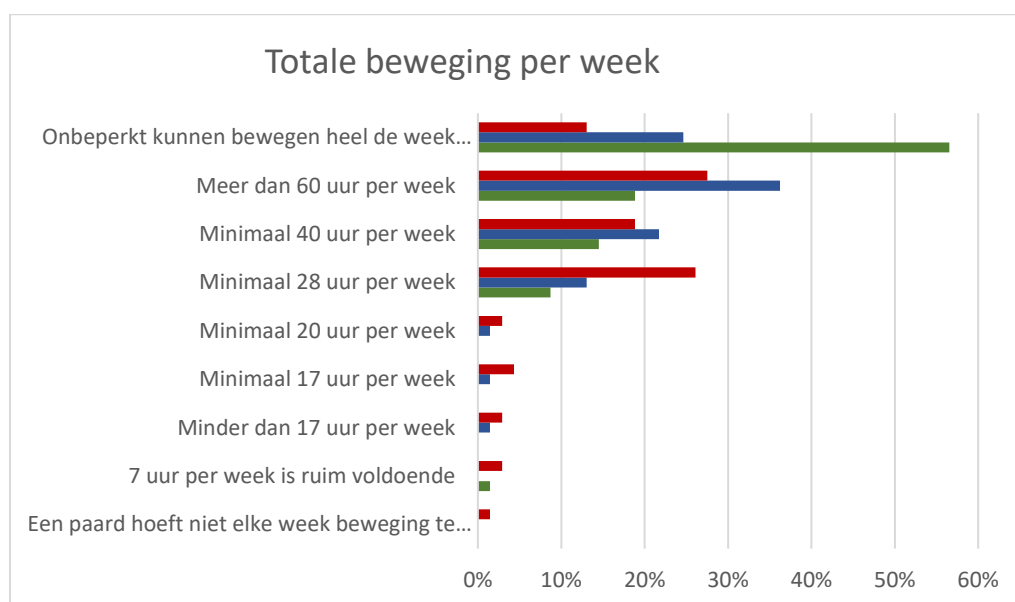
De enquête voor paardenhouders is in totaal 532 keer ingevuld, echter is er een deel afgefallen door incompleet of verkeerd invullen van de enquête. Er bleven in totaal 69 deelnemers over. In Excel bijlage D zijn alle resultaten weergegeven van beide enquêtes. De deelnemers die zijn afgefallen zijn hierbij rood gekleurd. In het eerste deel van de enquête is te zien door wie de enquête is ingevuld. In bijlage E zijn deze gegevens overzichtelijk uitgewerkt van de 69 deelnemers die de enquête correct hebben ingevuld.

3.1. Belangen omtrent huisvesting van paarden

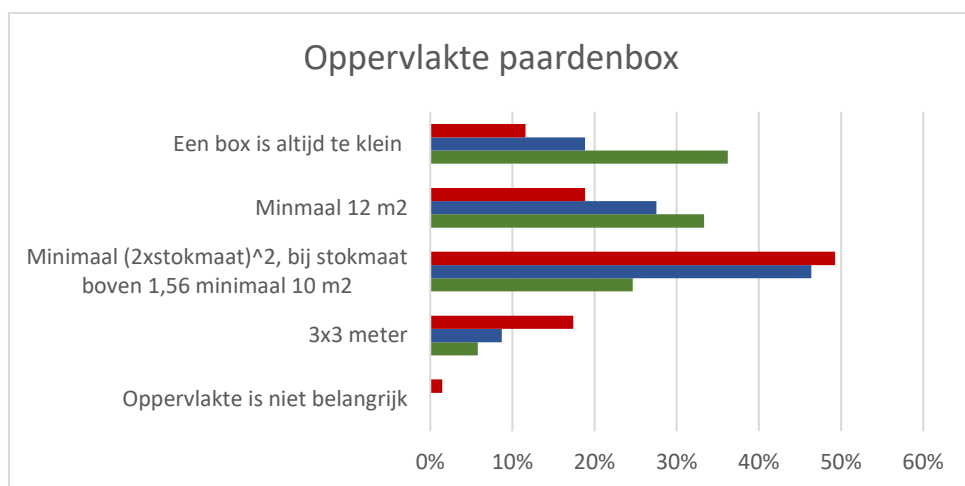
In de onderstaande grafieken is weergegeven hoe de deelnemers het tweede deel van de enquête hebben ingevuld. Waarbij in het Rood weergegeven wat ze vinden dat minimaal verplicht moet worden door overheid, in het blauw wat ze vinden dat geadviseerd moet worden en in het groen hoe ze hun eigen paard willen stallen.

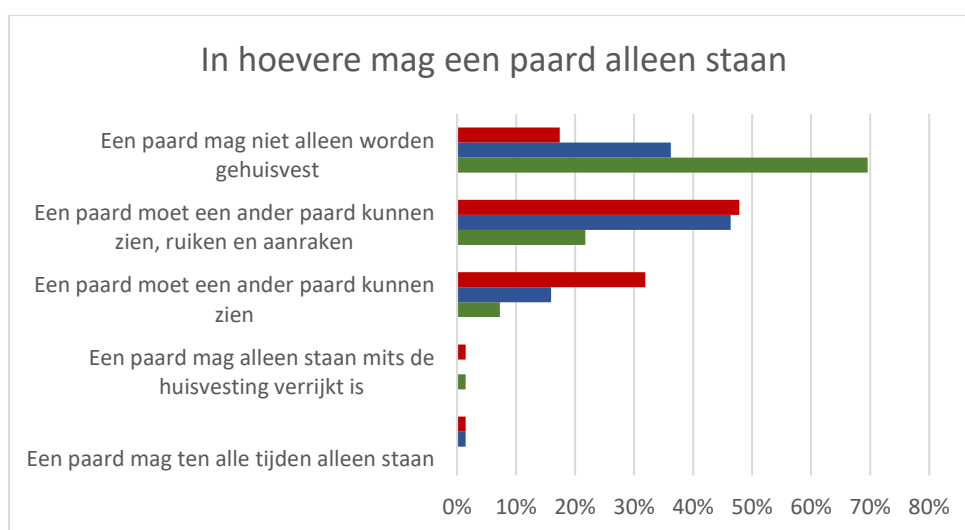
Grafiek 3.1.a. Aantal uur vrij bewegen

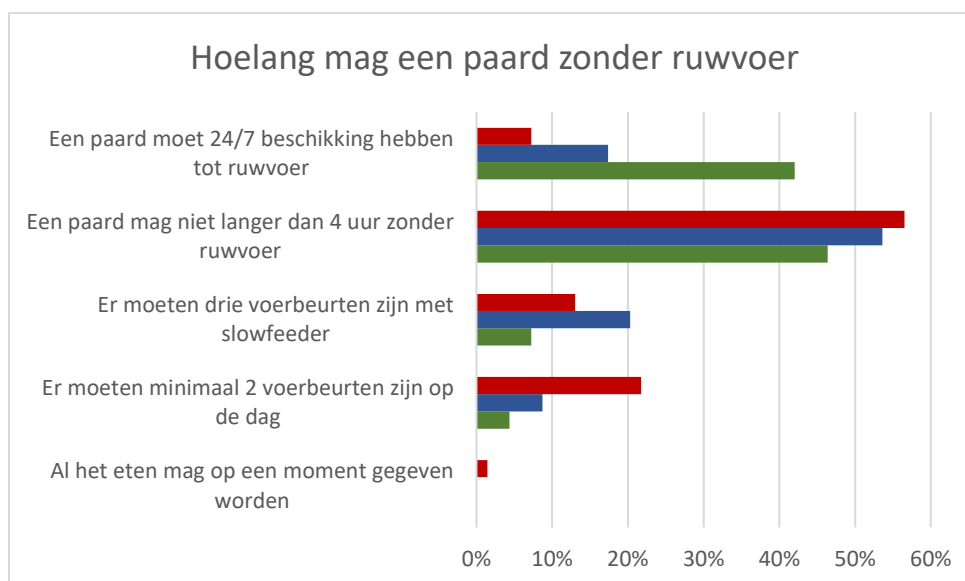
Grafiek 3.1.b. Totaalaantal uren beweging per week

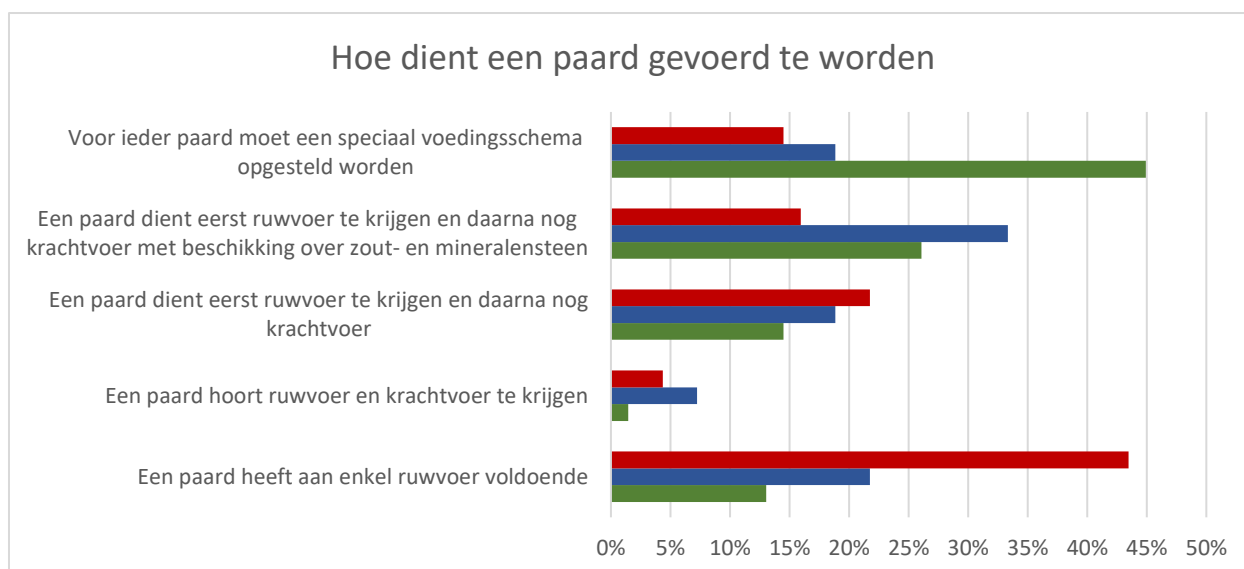
Grafiek 3.1.c. Minimale oppervlakte paardenstal

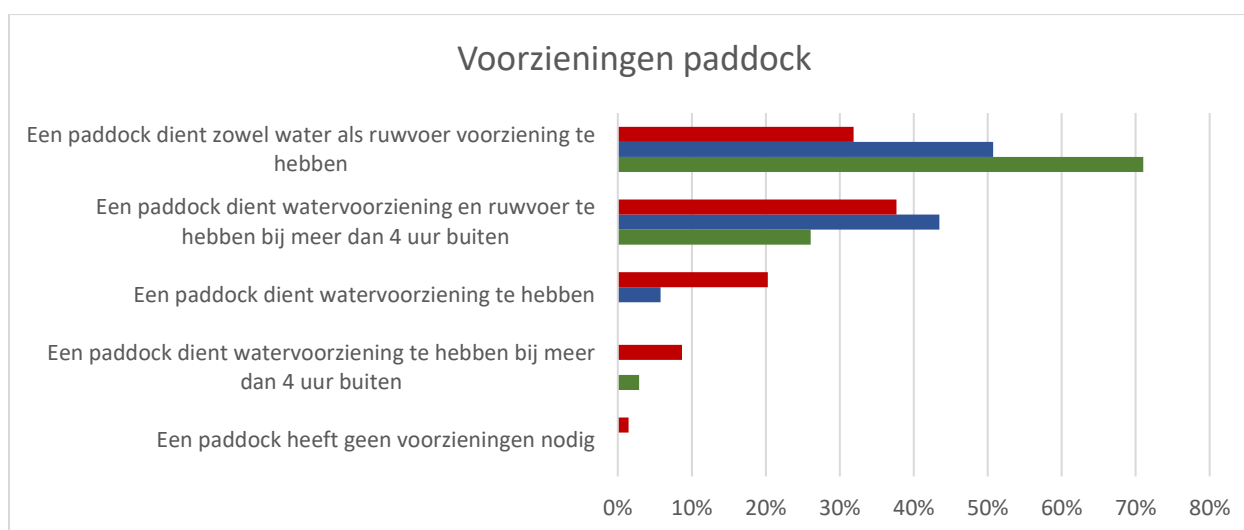
Grafiek 3.1.d. Sociaalcontact tussen paarden

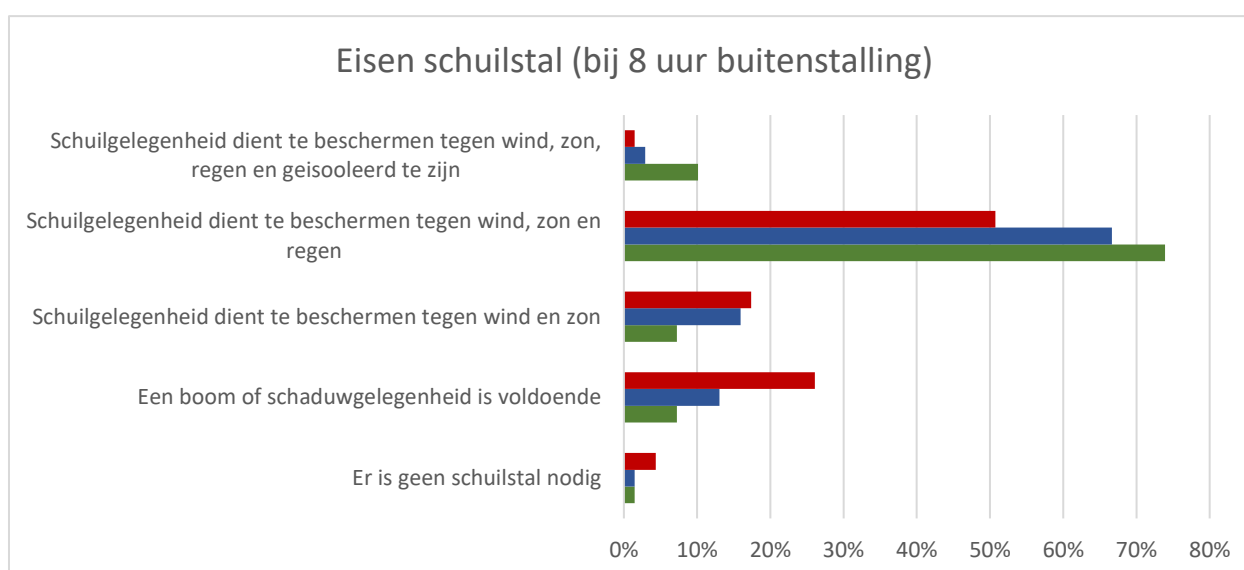
Grafiek 3.1.e. Beschikking tot ruwvoer

Grafiek 3.1.f. Manier van voeren

Grafiek 3.1.g. Voorzieningen paddock

Grafiek 3.1.h. Eisen aan een schuilstal

In grafiek 3.1.a. is te zien hoe de deelnemers denken over het vrij bewegen bij paarden. Slechts 1% van de deelnemers gaf aan dat ze het niet nodig vonden om wetgeving te hebben voor het vrij bewegen van paarden. De overige 99% gaf aan dat het verplicht zou moeten worden om paarden minimaal 1 uur per dag beweging te geven voor 6 dagen in de week of wouden nog strengere regels. Daarnaast gaf 96% van de deelnemers aan dat ze vinden dat er geadviseerd moet worden om paarden minimaal 4 uur per dag vrije beweging te geven of meer. Daarnaast gaf een meerderheid van de deelnemers (57%) aan hun paard in een huisvesting te willen hebben waarbij vrij bewegen altijd mogelijk is.

In grafiek 3.1.b. is te zien hoeveel uur deelnemers vinden dat een paard minimaal aan bewegen moeten krijgen inclusief vrij beweging en training. Wat hier opvalt in verhouding met de grafiek 3.1.a. is dat deze grafieken redelijk overeenkomen. Bij beide grafieken is er maar 1% die aangaf geen regels te hoeven op het gebied van beweging. Wat verder opvalt tussen de grafieken is dat 1% aangaf dat ze 7 uur totale beweging per week voldoende vonden terwijl dit bij vrij beweging bij minimaal 2 uur vrij beweging werd aangegeven. Er zou dus verwacht worden dat de totale beweging per week dan minimaal tussen de 7 en 17 uur per week zou moeten liggen. Om te zien waar dit verschil vandaan komt zou meer onderzoek vereist zijn.

Bij grafiek 3.1.c. is te zien hoe de deelnemers dachten over box maten. Sinds 2012 is de standaard veranderd naar $2x(\text{stokmaat})^2$ onder een stokmaat van 1,56 m en boven de 1,56 m een minimale stalmaat van 10 m^2 . Deze standaard zal in 2027 doorgevoerd moeten zijn voor de bedrijven. Wat opvalt in de resultaten is dat 18% minder strengen regels wil en dat 9% zelf een kleinere maat geadviseerd wil worden. 6% van de deelnemers gaf zelfs aan dat een stalmaat van 9 m^2 prima was voor hun paarden. Naast deze resultaten waren er ook een hoop deelnemers die strengere regels wouden. Waarvan 12% zelfs aangaf dat stallen geheel verboden zouden moeten worden.

In grafiek 3.1.d. staat weergegeven in hoeverre deelnemers vinden dat paarden sociaal contact moeten hebben. Hierbij gaf 70% van de deelnemers aan hun paard het liefst in groepshuisvesting te plaatsen. Een groot deel van de deelnemers gaf ook aan regels te willen over sociale huisvesting waarbij ze minimaal andere paarden konden zien, slechts 2% van de deelnemers vond dat dit niet wettelijk verplicht moet worden.

In grafiek 3.1.e. is weergegeven hoe de deelnemers dachten over ruwvoer gift voor paarden. Wat gelijk opvalt in deze grafiek is dat, een meerderheid van 57% vind dat het wettelijk verplicht zou moeten worden om paarden niet langer dan 4 uur zonder ruwvoer te laten staan. 36% van de deelnemers zou deze regel te streng vinden om te verplichten.

In grafiek 3.1.f. staat weergegeven hoe deelnemers vinden dat paarden gevoerd moeten worden. Hierbij geeft een groot deel (43%) aan dat er geen regels voor hoeven te zijn en dat paarden prima met enkel ruwvoer kunnen. Terwijl 45% toch graag een voedingsschema voor hun paarden laat opstellen.

In grafiek 3.1.g. is te zien hoe de deelnemers denken over water en voer voorziening op de paddock. Slechts 1% vond dat een paddock wettelijk gezien geen voorzieningen hoefde te hebben ook al staan paarden er langer dan 4 uur op. Echter, vond 100% van de deelnemers dat er wel geadviseerd moet worden om voorzieningen te hebben op de paddock. Daarnaast vond 70% van de deelnemers dat het wettelijk verplicht moet worden om zowel water als ruwvoer voorziening te hebben op een paddock waarbij ze 4 uur of langer opstaan. Een deel van deze mensen gaf zelfs aan dat dit ook bij minder dan 4 uur het geval moest zijn.

In grafiek 3.1.h. is aangegeven hoe een schuilstal er uit moet zien bij meer dan 8 uur buitenstalling. Wat opvalt is dat er maar een enkeling vindt dat paarden een geïsoleerde schuilstal nodig hebben. 51% van de deelnemers gaf aan dat ze vonden dat een schuilstal die beschermt tegen wind, zon en regen wettelijk verplicht moet worden.

3.1.1. Kijk op wetgeving

In de grafieken bij hoofdstuk 3.1. valt op dat veel van de deelnemers open staat voor meer wetgeving. In het derde deel van de enquête kwam ook de vraag naar voren of ze vonden dat er genoeg gedaan werd aan wetgeving. In diagram 3.1.1. zijn deze gegevens uitgewerkt opvallend is dat iets meer dan de helft van de deelnemers vindt dat er meer regels moeten komen, ten opzichten van 10% die juist minder regels wil.

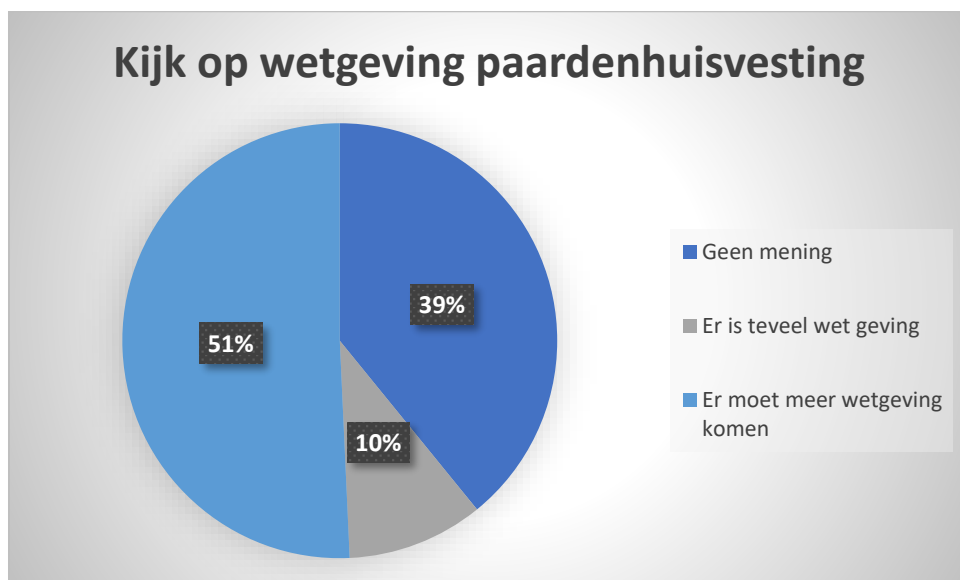

Diagram 3.1.1. De kijk op wetgeving

3.2. Verschillen en overeenkomsten tussen de vijf brancheorganisaties

Bij de organisaties is een gelijkwaardige enquête uitgevoerd. Aan hun de vraag wat ze op dit moment zouden adviseren als ze om advies gevraagd worden door iemand uit hun doelgroep. Deze enquête is echter enkel door LTO en KNHS Juist ingevuld. Van de overige organisaties zijn de antwoorden gebaseerd op de informatie die in Bijlage A en de bronnen gevonden kon worden (SRP, 2019; KPW, 2018; FNRS, z.d.-c). Bij het FNRS was het echter niet mogelijk om de eerste vraag te beantwoorden.

	LTO	KNHS	FNRS	SRP	KPW
Vrij Bewegen is niet perse noodzakelijk					
Een half uur per dag, 6 dagen in de week	X			X	X
Een uur per dag, 6 dagen in de week					
Minimaal 2 uur per dag		X			
Minimaal 4 uur per dag					
Minimaal 8 uur per dag					
Huisvestingsvorm die altijd vrij bewegen toelaat					

Tabel 3.2.1. Aantal uur vrij bewegen

	LTO	KNHS	FNRS	SRP	KPW
Een paard hoeft niet elke week beweging te krijgen					
7 uur per week is ruim voldoende					
Minder dan 17 uur per week					
Minimaal 17 uur per week				X	X
Minimaal 20 uur per week		X			
Minimaal 28 uur per week			X		
Minimaal 40 uur per week					
Meer dan 60 uur per week					
Het paard moet onbeperkt kunnen bewegen heel de week door	X				

Tabel 3.2.2. Beweging per week (inclusief trainen en vrij bewegen)

	LTO	KNHS	FNRS	SRP	KPW
Oppervlakte is niet belangrijk, een stand zou nog prima functioneren					
3x3 meter is ruim voldoende					
Minimaal (2xstokmaat)^2 voor pony's kleiner dan 1,56. Paarden en pony's groter dan 1,56 minimaal 10 m²	X	X	X	X	X
Minimaal 12 m²					
Een box is altijd te klein en is niet meer van deze tijd					

Tabel 3.2.3. Oppervlakte paardenbox

	LTO	KNHS	FNRS	SRP	KPW
Een paard mag ten alle tijden alleen staan					
Een paard mag enkel alleen staan als de huisvesting voldoende verrijkt is. (Bijv. Door spiegels, speelbal, slowfeeder etc.)					
Een paard moet een ander paard kunnen zien.	X			X	X
Een paard moet een ander paard kunnen zien, ruiken en aanraken.		X	X		
Een paard mag niet alleen staan en dient met soortgenoten in de huisvesting te staan.					

Tabel 3.2.4. In hoeverre een paard alleen mag staan

	LTO	KNHS	FNRS	SRP	KPW
Een paard mag al zijn eten op een moment krijgen. Als het op is dan is het op.					
Er moeten minimaal twee voerbeurten zijn verspreid op de dag.			X	X	
Er moeten minimaal drie voerbeurten zijn verspreid op de dag. En het voer moet in slowfeeders gegeven worden.					X
Een paard mag niet langer dan 4 uur zonder ruwvoer.	X	X			
Een paard moet 24/7 beschikking hebben tot ruwvoer.					

Tabel 3.2.5. Hoeveel uur een paard zonder ruwvoer mag staan

	LTO	KNHS	FNRS	SRP	KPW
Een paard heeft aan enkel ruwvoer voldoende					
Een paard hoort ruwvoer en krachtvoer te krijgen					
Een paard dient eerst ruwvoer te krijgen en daarna nog krachtvoer.		X		X	
Een paard moet altijd beschikking hebben over een zoutsteen en mineralen steen daarnaast dient die eerst ruwvoer te krijgen en daarna krachtvoer.					
Voor ieder paard moet een speciaal voedingsschema opgesteld worden waaruit die precies de juiste voeding krijgt op het juiste moment mogelijk met supplementen.	X		X		X

Tabel 3.2.6. Hoe moet een paard gevoerd worden

	LTO	KNHS	FNRS	SRP	KPW
Een paddock heeft geen verdere voorzieningen nodig. Die heeft een paard al op stal.					X
Een paddock dient watervoorziening te hebben. Als de paarden langer dan vier uur buiten staan.					
Een paddock dient watervoorziening te hebben.			X	X	
Een paddock dient zowel water als ruwvoer voorziening te hebben. Als de paarden langer dan vier uur buiten staan.	X	X			
Een paddock dient zowel water als ruwvoer voorziening te hebben.					

Tabel 3.2.7. Waar een paddock aan moet voldoen

	LTO	KNHS	FNRS	SRP	KPW
Paarden hebben geen schuilstal nodig een dikke vacht of deken is voldoende.					
Een boom of schaduwgelegenheid is voldoende als schuilgelegenheid	X			X	
Schuilgelegenheid dient te beschermen van zowel wind als zon.		X			X
Schuilgelegenheid dient te beschermen van zowel wind, zon als regen			X		
De schuilgelegenheid dient te beschermen van zowel wind, zon als regen en dient hierbij goed geïsoleerd te zijn.					

Tabel 3.2.8. Waar een schuilstal aan moet voldoen (bij meer dan 8 uur buiten huisvesting)

Wat opvalt is dat de organisaties veel overeenkomsten hebben. Dit was te verwachten omdat zowel LTO, KNHS als FNRS-onderdeel uitmaken van de overkoepelende organisatie SRP. Daarnaast is KPW ook een onderdeel van SRP. Wat opvalt is dat SRP minder streng is op paarden welzijn. Dit was te verwachten omdat SRP een basis aangeeft als overkoepelende partij. LTO en FNRS daarentegen zijn meer gericht op ondernemers waardoor huisvesting een belangrijkere rol speelt voor de doelgroep omdat ze als ondernemer ook meer mogelijkheden hebben om huisvesting aan te passen. KNHS richt zich voornamelijk op paardensporters. Zij hebben niet altijd de mogelijkheid om de huisvestingsvorm aan te passen maar kunnen wel bewust kiezen voor een pensionstal. KPW daarentegen is een keurmerk voor paardenwelzijn waarbij dus een vooruitstrevende blik op huisvesting werd verwacht. Opvallend is echter dat de adviezen redelijk overeenkomen met LTO, KNHS en FNRS en de organisatie dus niet zo zeer vooruitstrevend beeld geeft op het gebied van huisvesting.

3.3. Verschillen tussen de doelgroepen op gebied van huisvesting

In het eerste deel van de enquête zijn er enkele vragen gesteld om erachter te komen wie de enquête invulde. In bijlage F staat van enkele vraag weergegeven hoe de antwoorden van elkaar verschillen.

3.3.1. Waar op gericht

Hierbij is gekeken naar waar deelnemers zich het meesten op richten als ze met paarden werken. De keuze was tussen; prestatie, welzijn, winst en recreatie. Winstgericht is niet meegenomen in de vergelijking omdat dit maar door een deelnemer is ingevuld. Verwacht werd dat prestatiegerichte ruiters sociaal contact en vrij bewegen minder belangrijk vonden maar juist hoger zouden score op voeding. Daarnaast werd verwacht dat welzijnsgerichte overal strengere regels voor zouden willen.

Wat opvalt is dat prestatie gericht inderdaad minder voor een huisvesting vorm is die altijd vrij bewegen aanbied maar opvallend is dat het verder wel redelijk overeenkomt met de rest. Zelfs gaven ze allemaal aan hun paard niet minder dan vier uur vrij beweging te willen geven op een dag terwijl dit bij zowel de recreatie als welzijnsgerichte deelnemers op twee lag. Ook bij sociaal contact wijk te de antwoorden niet zwaar af van de andere deelnemers.

Wat verder opvalt is dat tussen deze groepen de antwoorden wel degelijk verschillen maar dat het totaal redelijk met elkaar overeenkomt en dat vooral recreatie gerichte deelnemers minder wettelijk willen verplichten in verhouding tot prestatiegerichte en welzijnsgerichte. Daarnaast verschillen de antwoorden ook erg per vraag en zijn welzijnsgerichte ook niet altijd voor strengere regels in verhouding tot de andere.

3.3.2. Woonplaats

De regio's zijn opgedeeld in drie groepen. Regio zuid bestaat hierbij uit de provincies Zeeland, Noord-Brabant en Limburg. Regio west bestaat uit de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht. Regio oost bestaat uit de overige regio's. Verwacht werd dat regio west minder strengen regels zou willen omdat hier over het algemeen minder grond beschikbaar is en de grond over het algemeen minder geschikt is voor het houden van paarden dan in regio zuid. Wat opvalt is dat er geen grote verschillen zijn als het gaat om vrij bewegen. Als het gaat om de totale beweging vindt een deel van regio west wel dat er geen of soepele regels moeten zijn in verhouding tot de vorige provincies.

3.3.3. Werkzaam in de sector

Hierbij hadden de deelnemers de keuze tussen eigenbedrijf, in dienst of paarden enkel als hobby. Bij eigenbedrijf zijn zowel ondernemers met een eigenstal maar ook ondernemers met bijvoorbeeld een zadelmakerij, hoefsmederij etc. meegenomen. Maar drie deelnemers hebben ingevuld in loondienst te zijn. Deze gegevens zijn wel uitgewerkt in bijlage F maar worden niet meegenomen in de vergelijking.

Wat opvalt is dat de meningen van de ondernemers ver uit elkaar lopen vooral als het gaat om beweging, oppervlakte en de manier van voeren. Als het gaat om ruwvoer zijn de ondernemers even als de hobbyisten het redelijk eens dat een paard niet langer dan 4 uur zonder ruwvoer mag. Ook over sociale huisvesting komen de antwoorden redelijk over eens en willen in beide gevallen dat het voor hun belangrijk is om paarden in sociale huisvesting te zetten. Daarnaast vinden alle ondernemers dat een paard op z'n minst een ander paard moet kunnen zien. Dit is bij de hobbyisten niet het geval.

3.4. Verschillen en overeenkomsten tussen organisatie en doelgroep

In bijlage G is weergegeven hoe de doelgroep of leden de enquête hebben ingevuld. Bij KNHS en FNRS zijn hierbij de mensen genomen die hebben aangegeven lid te zijn van de organisatie. Omdat minder dan 5 mensen hebben aangegeven lid te zijn van Ito is hierbij gekozen voor de mensen die lid zijn en/of actief zijn in de agrarische sector of waarbij de stal dit is (uitgezonderd van de hippische sector). Voor KPW is er gekeken naar de mensen die op een stal staan met het keurmerk of daar willen staan. Omdat SRP een overkoepelende organisatie is die zich op heel de hippische sector richt zijn hier geen aparte diagrammen voor gemaakt en wordt er dus gekeken naar het overzicht bij hoofdstuk 3.1.

3.4.1. LTO

Bij vrij bewegen valt eigenlijk al gelijk op dat LTO veel minder adviseert dan dat de leden willen. 100% van de deelnemers geeft namelijk aan het advies van minimaal 4 uur te krijgen en 50% hiervan wil eigenlijk nog meer geadviseerd worden. Op dit moment adviseert LTO echter een half uur per dag, 6 dagen in de week. De reden hiervoor is volgens LTO omdat dit samen met SRP is afgesproken in de GvGP (Gids voor Goede Praktijken) en ze deze adviseren aan hun leden als rode draad. Als het gaat over totale beweging adviseren ze juist onbeperkte beweging slechts 10% vindt dat dit geadviseerd moet worden maar wel geeft meer dan 50% aan dit voor hun paarden te willen.

Ook bij box oppervlakte neemt LTO de richtlijnen van de GvGP over. Dit komt deels overeen met hun doelgroep. Hoewel 60% toch liever geadviseerd wordt om stallen nog groter te maken of af te schaffen. Ook bij sociaalcontact geeft 80% van de doelgroep aan liever geadviseerd te worden om nog meer sociaalcontact aan te bieden. LTO adviseert hier namelijk dat paarden elkaar op z'n minst moeten kunnen zien maar in de antwoorden van de doelgroep wil 100% van de deelnemers hun paarden ook meer contact aanbieden.

Als het gaat over voeding adviseert het LTO om paarden niet langer dan 4 uur zonder ruwvoer te laten. Dit is ook wat 60% geadviseerd wil worden en ook wat 50% van de doelgroep voor hun paarden wil. Als het gaat over wat de paarden gevoerd moeten worden adviseert LTO echter dat er voor ieder paard een voedingsschema gemaakt moet worden. Dit vindt 50% van de doelgroep ook belangrijk voor hun paarden maar slechts 10% vindt dat dit geadviseerd moet worden. 90% van de doelgroep vindt dus dat het advies lager mag liggen.

Bij de voorzieningen bij een paddock adviseert LTO om de paarden zowel water als ruwvoer voorziening te geven bij meer dan 4 uur buitenstallen. 70% van de doelgroep vindt dat dit minimaal verplicht moet zijn en 50% geeft aan dat dit het advies moet zijn maar 70% geeft aan dat ze voor hun paard altijd deze voorzieningen willen hebben ook als het paard korter dan 4 uur buiten staat. Als het gaat om schuilstallen bij buitenhuisvesting adviseert LTO dat een boom of schaduwgelegenheid voldoende is echter vindt 60% dat dit al minimaal verplicht moet zijn en geeft 50% aan geadviseerd te willen worden dat de schuilstal zowel beschermt tegen wind, zon als regen.

3.4.2. KNHS

KNHS is net als LTO een organisatie die adviezen uit kan brengen naar leden. Het is dus vooral interessant om te kijken naar hoe de doelgroep vindt dat er geadviseerd moet worden.

Als er gekeken wordt naar vrij bewegen geeft een groot deel (41%) van de leden aan geadviseerd te willen worden om de paarden minimaal 8 uur per dag vrij beweging te geven. De ondergrens van advies vinden ze 2 uur per dag. Op dit moment adviseert KNHS deze ondergrens en komt dus niet geheel overeen met de leden. Ook als het gaat om totale beweging wil iets meer dan 85% een advies om meer beweging te geven dan nu geadviseerd wordt.

Als het gaat om box oppervlakte komt het KNHS wel goed overeen met de doelgroep. 68% van de doelgroep vindt namelijk dat het huidige advies ook geadviseerd moet worden. Het overige deel van de leden is evenredig verdeeld tussen een kleinere en grotere boxmaat. Ook als het gaat over sociaalcontact komt het KNHS goed overeen met de leden, waarbij ongeveer 60% het met het KNHS.

Als het gaat over de ruwvoer geest ligt het KNHS weer goed op een lijn met de leden zo is 50% het eens met het advies en vind ongeveer 30% het advies te streng. Over de manier van voeren zijn de meningen van de leden redelijk verspreid.

Als het gaat over voorzieningen op de paddock komen de meningen van de leden meer overeen. Op dit punt komt het advies van het KNHS ook weer goed overeen met die van de leden. Zo is bijna 70% het eens met het huidige advies en vind minder dan 10% het advies te streng.

Als het gaat om schuilstallen adviseert KNHS dat de paarden bescherming moeten hebben voor wind en zon. Dit komt minder goed overeen met de leden, zo vind 70% van de leden dat het advies moet zijn om een schuilstal te hebben die zowel beschermt tegen zon, wind als regen.

3.4.3. FNRS

Voor de FNRS was het niet mogelijk om een vergelijking te maken omdat er de enquête maar door 3 leden op de juiste manier is ingevuld en dus niet als relevant kan worden ondervonden. De resultaten staan wel uitgewerkt in Bijlage G.

3.4.4. KPW

Bij KPW is het vooral interessant om te kijken naar hoe mensen hun eigen paard willen. Het is namelijk een keurmerk en moet dus juist een extra waarde geven aan een bedrijf. Wat eigenlijk gelijk opvalt is dat het KPW over het algemeen erg afwijkt met de doelgroep.

Zo geeft KPW een minimum bij vrij bewegen van een half uur per dag, 6 dagen in de week. 100% van de doelgroep geeft aan dit te laag te vinden zowel wettelijk, adviserend en als voor hun eigen paard. Meer dan 70% van de doelgroep geeft aan hun eigen paarden in een huisvesting vorm te willen plaatsen die altijd vrij bewegen toelaat. Bij totale beweging komt dit weer overeen hier geeft KPW een minimum van 17 uur per week aan. Ook hier vindt 100% dit te weinig zowel wettelijk, adviserend en als voor hun eigen paard. Ook hier geeft meer dan 70% aan dat het paard altijd moet kunnen bewegen heel de week door.

Als het gaat om stal oppervlakte komt de doelgroep meer overeen met KPW. Hierbij geeft iets meer dan 10% aan deze maten ook voor hun paard te willen. Maar zegt meer dan 50% hun paard in een box van minimaal 12m² te willen stallen en bijna 30% hun paard helemaal niet in stal te willen plaatsen. Als het gaat om sociaalcontact wil 100% van de doelgroep dat hun paard een ander paard kan zien, ruiken en aanraken en zegt iets meer dan 50% hiervan dat de huisvesting samen met andere paarden moet zijn. KPW geeft echter alleen aan dat een paard een ander paard moet kunnen zien.

Ook bij voeding komt KPW niet overeen met de doelgroep. KPW geeft aan dat voerbeurten niet meer dan 10 uur uit een mogen liggen (dit komt neer op 3 voerbeurten per dag). Daarnaast raden ze slowfeeders sterk aan en mogen paarden niet langer dan 6 uur zonder ruwvoer. De doelgroep vindt drie voerbeurten met gebruik van slowfeeders echter niet geschikt voor hun paarden als dit betekent dat ze dan meer dan 4 uur zonder ruwvoer staan. Daarnaast geeft iets meer dan 40% van de doelgroep aan dat er altijd ruwvoer aanwezig moet zijn. Als het over voeren gaat adviseert KPW echter wel om ruwvoer te analyseren en daarop de krachtvoer gift te baseren ook vinden ze zoutstenen noodzakelijk. Echter, vindt minder dan 20% van de doelgroep het belangrijk dat er voor hun paard een voedingsschema gemaakt wordt.

KPW geeft aan dat een paard niet langer dan 6 uur zonder ruwvoer of water mag, 4 uur zou volgens KPW dus nog wel mogen. De doelgroep vindt echter dat hun paarden niet langer dan 4 uur zonder ruwvoer of water kunnen en meer dan 70% geeft zelfs aan dat ze willen dat hun paard hier altijd beschikking over heeft.

Waarbij weinig deelnemers over het algemeen behoefte hadden aan een geïsoleerde schuilstal is dit bij de doelgroep van KPW wel van belang zo vindt bijna 60% van de deelnemers dit belangrijk voor hun paarden terwijl dit bij het totaal van alle deelnemers slechts op 10% lag. KPW geeft echter aan dat schuilgelegenheid enkel moet beschermen tegen wind en zon en zou dit ook doormiddel van bebossing kunnen.

3.4.5. SRP

Voor SRP is vooral belangrijk wat mensen verplicht willen zien, deze gegevens zijn dus ook genomen voor deze vergelijking. SRP is namelijk geen organisatie die mensen gaat adviseren, maar juist een overkoepelende organisatie van verschillende hippische organisaties. SRP is voornamelijk bezig met overleg met de overheid en speelt dus een belangrijke rol in regelgeving (dit betekent dus niet dat alles wettelijk verplicht is wat in de GvGP staat).

Wat gelijk opvalt bij de vragen over beweging is dat ongeveer 90% van de deelnemers deze regels te slap vindt en dus strengere regelgeving hiervoor wil. Bij box oppervlakte is ongeveer 50% het eens met de huidige regels vindt ongeveer 20% de regels te streng en iets meer dan 30% de regels te slap. Bij sociale huisvesting is ongeveer 30% eens met de huidige regels, vindt minder dan 5% ze te streng en wil meer dan 65% van de deelnemers strengere regels op sociaalcontact tussen paarden.

Kijkend naar voeding geeft SRP aan dat er twee voer beurten moeten zijn ongeveer 20% is het hier mee eens, minder dan 5% vindt dit te streng. Meer dan 50% van de deelnemers geeft aan dat paarden wettelijk verplicht niet langer dan 4 uur zonder ruwvoer zouden mogen staan. Bij de manier van voeren lopen de meningen sterk uit een. Het SRP adviseert momenteel om paarden eerst ruwvoer te geven en daarna krachtvoer. Maar meer dan 40% van de deelnemers vindt dat alleen ruwvoer voldoende is voor paarden als het aankomt op wetgeving.

SRP geeft geen duidelijke richtlijnen over paddocks wel geeft SRP aan dat paarden vrije toegang moeten hebben tot schoon drinkwater. Ruwvoer hoeft echter maar 2 keer daags gegeven te worden maar paarden mogen niet langer dan 6 uur zonder ruwvoer volgens SRP, vier uur zou dus nog wel mogen. Een groot deel vindt deze regels te slap maar, ook vindt iets meer dan 10% ze te streng en is 20% van de deelnemers het eens met het SRP. Als het gaat over schuilgelegenheid bij buitenhuisvesting is iets meer dan 20% het eens met SRP dat bebossing ook voldoende is. Minder dan 5% vindt dat schuilgelegenheid helemaal niet verplicht hoeft te zijn.

3.5. Advies organisaties

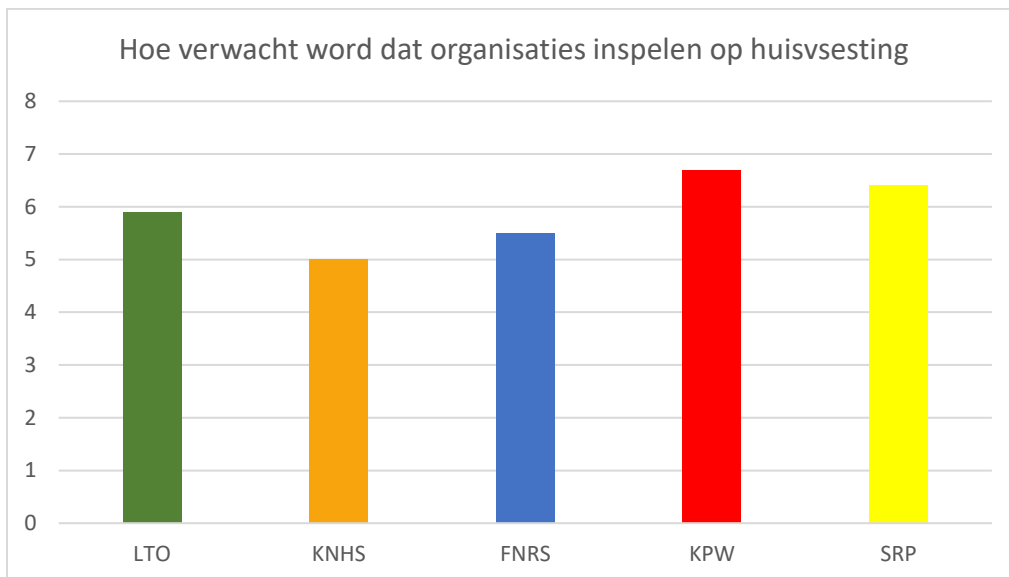
3.5.1. Verwachting doelgroep

In het derde deel van de enquête hadden deelnemers de mogelijkheid om per organisatie een score te geven over hoe ze vinden dat een organisatie moet score op paardenhuisvesting. Waarbij een score van 1=geen eisen op huisvesting, 5=kleine regels op het gebied van huisvesting zoals minimaal stal oppervlak en 10= extreme eisen aan huisvesting zoals geen individuele huisvesting. Deze resultaten zijn weergegeven in grafiek 3.5.1.

Wat opvalt is dat verwacht wordt dat KPW het hoogste scoort met een gemiddelde van een 6,7 gevolgd door het SRP met een gemiddelde van een 6,4. Op de laagste plaats staat het KNHS met een 5. Wanneer deze uitkomsten worden vergeleken met de tabellen uit hoofdstuk 3.2 valt op dat dit niet geheel overeenkomt met de adviezen die de organisaties uitbrengen.

Daaruit zou namelijk de verwachting ontstaan dat SRP als laagste zouden score en LTO, KNHS en FNRS het hoogste. De verwachtingen van de deelnemers komen dus niet overeen met de organisaties. Vooral SRP en KPW werden verrassend hoger ingeschat door de deelnemers. LTO en FNRS komen redelijk over een met de verwachtingen van de deelnemers. Terwijl KNHS lager werd ingeschat.

Voor LTO en FNRS kan dus gezegd worden dat ze in dit opzicht goed op weg zijn met hun richtlijnen voor huisvesting. Bij KPW en SRP zijn meer verschillen, het is hierbij nog wel de vraag of dit komt doordat de deelnemers een verkeerd beeld hebben bij de organisaties of door dat de organisaties te weinig doen aan huisvesting. Hiervoor zal meer onderzoek vereist zijn. KNHS werd lager ingeschat maar kijkend naar de uitkomsten bij hoofdstuk 3.4. lag deze organisatie het dichtst bij de meningen van de leden.

Grafiek 3.5.1. Verwachte score per organisatie

3.5.2. Leden informeren

Daarnaast gaven de deelnemers ook aan hoe ze op de hoogte willen worden gehouden over huisvesting per organisatie, zie tabel 3.5.1. (Gaat over alle deelnemers dus ook niet leden, daarnaast konden deelnemers meerdere antwoorden invullen).

Wat gelijk opvalt is dat niemand van de deelnemers doormiddel van persoonlijk contact op de hoogte wil worden gehouden. Daarnaast valt op dat de cijfers redelijk overeenkomen tussen de verschillende organisaties. In totaal is de enquête ingevuld door 2 leden van LTO, 22 KNHS leden, 3 FNRS leden en 7 geïnteresseerde in een stal met KPW-keurmerk. Dit geeft dus aan dat niet alleen leden op de hoogte willen worden gehouden maar ook mensen die verder niet betrokken zijn met de organisaties.

	LTO	KNHS	FNRS	SRP	KPW
Nieuwsbrief	6	13	6	6	7
Website	19	21	12	16	18
Mail	3	6	2	3	0
Sociaal media	15	19	14	15	21
Persoonlijk contact	0	0	0	0	0
Willen niet op de hoogte worden gehouden door deze organisatie	28	23	37	29	27

Tabel 3.5.1. Hoe willen mensen op de hoogte worden gehouden

4. Discussie

Dit onderzoek had als doel om de organisaties een beter beeld van de behoeftes van de doelgroep te geven zodat ze erin de toekomst nauwkeuriger op kunnen inspelen. De behoeftes van de doelgroep zijn in de resultaten terug te vinden. Opvallend was dat bij alle organisaties verschillen zaten tussen organisatie en doelgroep, maar dat er ook veel overeenkomsten waren. De verschillen waren vooral groot bij het KPW en kwam het KNHS het beste overeen met hun leden. Daarnaast lagen de verwachtingen van de deelnemers bij zowel KPW als SRP hoger en werd KNHS juist lager ingeschat.

Het onderzoek begon met het contact opnemen met de organisaties. Hierbij was het niet altijd gelukt om contact te krijgen met de organisaties. Voor het uitvoeren van dit onderzoek zou het beter werken wanneer er via een bekend netwerk contact wordt opgenomen. Tevens is dit onderzoek uitgevoerd in het begin van de corona crisis waardoor het voor organisaties niet altijd mogelijk was om tijd te maken voor dit onderzoek.

Daarnaast bleken van de 532 deelnemers maar 69 bruikbare te zitten. Dit heeft er mee te maken dat de enquête te ingewikkeld was voor veel van de deelnemers. Waarbij een deel de enquête eerder stopte of meerdere antwoorde invulde waardoor ze niet vergelijkbaar waren. Deze enquête had dus kleiner gemoeien of deelnemers moesten persoonlijk uitleg krijgen bij de enquête.

Tevens had de tijdsplanning van dit onderzoek langer moeten zijn. De enquête naar de organisaties werd namelijk een maand van tevoren toegestuurd. Dit bleek uiteindelijk onvoldoende tijd op te leveren waardoor dit niet door elke organisatie kon worden ingevuld.

Daarnaast kan er niet met zekerheid gezegd worden of de resultaten 100% betrouwbaar zijn. De antwoorden kunnen beïnvloed zijn door de manier van verspreiding dit zou echter meer onderzoek vereisen. Ook zijn er in dit onderzoek maar 69 deelnemers meegenomen ten opzichte van de 500.000 mensen actief in de sector (HAS, 2019). Dit zou betekenen dat er bij een betrouwbaarheid van 80% er een foutmarge van ongeveer 8% is. Bij een betrouwbaarheid van 99% zou er een foutmarge van ongeveer 16% zijn (SurveyMonkey, z.d.). Voor organisaties zou het dus interessant zijn om dit onderzoek nogmaals binnen eigen organisatie uit te voeren om een betere betrouwbaarheid van het onderzoek te geven.

Verder is er bij de organisaties enkel gekeken naar wat ze op dit moment adviseren aan de doelgroep. Het onderzoek gaat dus niet in op de toekomstplannen van de organisaties en zegt dus niets over hoe de organisatie huisvesting ziet maar enkel wat ze op dit moment naar buitendragen aan hun leden. Voor de organisaties zou het dus interessant zijn om de uitkomsten van het onderzoek verder te vergelijken met hun toekomstvisie op huisvesting van paarden.

5. Conclusie

Dit onderzoek had als doel om de organisaties een beter beeld van de behoeftes van de doelgroep te geven zodat ze erin de toekomst nauwkeuriger op kunnen inspelen.

De deelvragen van dit onderzoek waren:

1. Wat vinden paardenhouders belangrijk omtrent de huisvesting van paarden?
2. Wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen de vijf brancheorganisaties op het gebied van huisvesting?
3. Wat zijn de verschillen tussen de verschillende doelgroepen op het gebied van huisvesting?
4. Wat zijn de verschillen tussen organisatie en betreffende doelgroep op gebied van huisvesting?
5. Welk advies zou er aan de vijf verschillende organisaties gegeven kunnen worden als het gaat om hun richtlijnen voor huisvesting?

De eerste deelvraag is lastig te beantwoorden omdat meningen ver uit een kunnen lopen in de paardensector en zo ook bij de deelnemers van het onderzoek. Wat wel opvallend is dat een meerderheid open staat voor meer regels in de paardenhouderij.

Bij de tweede deelvraag werd gekeken naar hoe organisaties op dit moment adviseren over huisvesting. Waaruit duidelijk bleek dat het SRP een ondergrens aangaf waarbij de overige organisaties op hun gebied iets vooruitstrevender waren op huisvesting. Hoewel verwacht werd dat KPW welzijn bewustere adviezen zou geven in verhouding tot LTO, KNHS en FNRS was dit niet het geval.

Bij de derde deelvraag over de verschillen in doelgroepen viel op dat er weinig grote verschillen waren. Prestatiegerichte deelnemers vonden sociale huisvesting minder interessant en recreatie gerichte vonden wetgeving over het algemeen minder interessant. Ook was opvallend dat welzijnsgerichte maar weinig afweek van de andere doelgroepen. Daarnaast was er ook weinig verschil in antwoorden als er werd gekeken naar omgeving en tussen wel of niet werkzaam in de sector.

De vierde deelvraag ging over de verschillen tussen de organisaties en hun doelgroep. Wat opvalt is dat alle organisaties wel iets afwijken van hun doelgroep. Dit was ook te verwachten aangezien de doelgroep onderling ook van mening verschild. Wat vooral opviel was dat KPW grote verschillen had met de doelgroep en weinig overeenkomsten. Deze verschillen waren dusdanig groot dat het als organisatie verstandig zou zijn om hier meer onderzoek voor uit te voeren. KNHS kwam daarentegen met meest overeen met de doelgroep

De vijfde deelvraag ging over het advies aan de organisaties als het gaat om hun richtlijnen betreft huisvesting van paarden. Bij zowel LTO als FNRS kwamen de verwachtingen redelijk overeen met de deelnemers en KNHS kwam het beste overeen. Bij zowel SRP als KPW lagen de verwachtingen van de deelnemers hoger. Dit zou kunnen zijn omdat deelnemers een verkeerd beeld hebben van de organisatie en/of doordat de richtlijnen van de organisatie te soepel zijn. Hiervoor zal meer onderzoek vereist zijn. Vooral bij het KPW zou meer onderzoek interessant zijn omdat ook bij de vergelijking met de doelgroep de antwoorde slecht overeenkwamen.

Daarnaast gaven deelnemers aan dat ze voornamelijk via sociaalmedia en de website op de hoogte willen worden gehouden van de richtlijnen rondom huisvesting. Ook deelnemers buiten de doelgroep van organisaties gaven aan op de hoogte willen te blijven. Persoonlijk contact vinden ze niet nodig.

5.1. Advies aan de organisaties

LTO kijkt veel naar de GvGP, maar dit komt niet altijd overeen met het advies wat hun leden willen. Daarnaast adviseren ze in andere gevallen juist meer welzijnsbewust wanneer de GvGP bijvoorbeeld minder duidelijk over is. De enquête is redelijk zwart-wit en neemt dus niet de diepgang van de adviezen. Kijkend naar de uitkomsten van boven staande resultaten zou het advies aan LTO zijn om de GvGP te blijven adviseren als ondergrens maar hierboven op zelf specifieke richtlijnen op te stellen over hoe zij denken dat de paardenhouderij eruit moet komen te zien en dit als vrijblijvend advies mee te geven aan de doelgroep.

Het advies aan het KNHS is om vooral door te borduren op hun huidige richtlijnen, deze komen namelijk goed overeen met de wensen van de doelgroep. Op sommige punten, vooral betreft beweging, zouden de richtlijnen zelf nog iets hoger mogen. Voor KNHS zou het verstandig zijn om hun richtlijnen goed duidelijk uit te dragen. Zo gaven de meeste deelnemers ook aan door het KNHS op de hoogte te willen worden gehouden over de ontwikkelingen omtrent huisvesting van paarden.

KPW heeft grote verschillen met de doelgroep (de mensen die het keurmerk aantrekkelijk vinden of op een stal staan met het keurmerk). Het is voor het KPW dus ook verstandig om een heroverweging te maken en te kijken of de doelgroep die ze aantrekken ook de doelgroep is die ze willen aantrekken, om dit te onderzoeken zou meer onderzoek vereist zijn. Wanneer de aangetrokken doelgroep wel overeenkomt met de gewenste doelgroep zou het voor KPW verstandig zijn om de eisen aan het keurmerk aan te scherpen zodat bedrijven met het keurmerk zich ook kunnen uitzonderen van andere bedrijven naar de doelgroep toe.

Het SRP speelt een zeer belangrijke rol naar de overheid en het opstellen van wetgeving rondom paardenhuisvesting. Bij de punten over beweging, sociale huisvesting en voorzieningen op de paddock is veel overeenkomst tussen de deelnemers. Vooral bij beweging is te zien dat paardenmensen behoefte hebben aan meer beweging voor de paarden en is ook meer dan 90% het eens dat de richtlijnen van het SRP op dit moment erg laag zijn en dus omhoog kunnen. Voor het SRP kan het dus interessant zijn om hier verder onderzoek naar te doen om paardenwelzijn op dit gebied in Nederland te kunnen verbeteren.

6. Literatuurlijst

- Baarda, B. (2019). *Dit is onderzoek* (Derde druk). Geraadpleegd van <https://www.managementboek.nl/code/inkijkexemplaar/9789001895440/dit-is-onderzoek-ben-baarda.pdf>
- Baarda, B., Kalmijn, M., & de Goede, M. (2015). *Basisboek Enquêteren* (vierde druk). Geraadpleegd van <http://www.boekhandelkrings.nl/images/boeken/90/018/5/6/9789001856175.pdf>
- Denkenoverpaarden | Facebook. (2016, 18 augustus). Geraadpleegd op 5 februari 2020, van <https://www.facebook.com/groups/1629862283993671/about/>
- Duijndam, J. (z.d.-a). Algemeen. Geraadpleegd op 6 februari 2020, van <https://keurmerkpaardenwelzijn.nl/wordpress/algemeen/>
- Duijndam, J. (z.d.-b). KPW - Home. Geraadpleegd op 5 februari 2020, van <https://keurmerkpaardenwelzijn.nl/wordpress/>
- FNRS. (2017, 22 november). Meer aandacht voor welzijn tijdens sterrenkeuring. FNRS zaken , 4. Geraadpleegd van https://issuu.com/fnrs-voor-ondernemers/docs/fnrs_zaken_2017_4
- FNRS. (z.d.-a). Kwaliteit, veiligheid en welzijn | FNRS. Geraadpleegd op 6 februari 2020, van <https://www.fnrs.nl/kwaliteit-veiligheid-en-welzijn>
- FNRS. (z.d.-b). Voor wie zijn wij er? | FNRS. Geraadpleegd op 5 februari 2020, van <https://www.fnrs.nl/over-fnrs/voor-wie-zijn-wij-er>
- FNRS. (z.d.-c). *Keuringsitems basislidmaatschap excel*. <https://www.fnrs.nl/kwaliteit-veiligheid-en-welzijn>
- Hetnieuwepaardenhouden | Facebook. (2018, 16 oktober). Geraadpleegd op 5 februari 2020, van <https://www.facebook.com/groups/hetnieuwepaardenhouden/about/>
- Hoffmann, G., Bentke, A., Rose-Meierhöfer, S., Berg, W., Mazetti, P., & Hardarson, G. H. (2012). Influence of an active stable system on the behavior and body condition of Icelandic horses. *Animal*, 6(10), 1684–1693. <https://doi.org/10.1017/s1751731112000699>
- KNHS. (2019). Campagne “Deel je wei, iedereen blij” - KNHS. Geraadpleegd op 5 februari 2020, van <https://www.knhs.nl/campagne-deel-je-wei-iedereen-blij/>
- KNHS. (z.d.-a). Campagne-deel-je-wei-iedereen-blij/Veelgestelde vragen - KNHS. Geraadpleegd op 6 februari 2020, van <https://www.knhs.nl/campagne-deel-je-wei-iedereen-blij/veelgestelde-vragen/>
- KNHS. (z.d.-b). KNHS en paardenwelzijn - KNHS. Geraadpleegd op 6 februari 2020, van <https://www.knhs.nl/welzijn/knhs-en-paardenwelzijn/>
- KNHS. (z.d.-c). Over de Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie (KNHS) - KNHS. Geraadpleegd op 5 februari 2020, van <https://www.knhs.nl/over-knhs/>
- KNHS. (2017). SRP neemt KPW over - KNHS. Geraadpleegd op 5 februari 2020, van <https://www.knhs.nl/nieuws/2017/sectorraad-paarden-neemt-keurmerk-paard-en-welzijn-over/>
- KPW. (2018). Keurmerk Paardenwelzijn Handleiding (13-09–2018). Geraadpleegd van <https://keurmerkpaardenwelzijn.nl/wordpress/wp-content/uploads/Paard-en-welzijn-versie-13-september-2018-final-concept.pdf>

LTO. (z.d.). LTO-Paardenhouderij. Geraadpleegd op 5 februari 2020, van <https://www.lto.nl/sector/dier/paardenhouderij/>

LTO Nederland. (2019, 6 november). Dierenwelzijn. Geraadpleegd op 6 februari 2020, van <https://www.lto.nl/onderwerpen/dierenwelzijn/>

NOS. (2019, 13 februari). Oproep aan paardeneigenaren: “Breng paarden samen, dan zijn ze blijer”. NOS. Geraadpleegd van <https://nos.nl/artikel/2271834-oproep-aan-paardeneigenaren-breng-paarden-samen-dan-zijn-ze-blijer.html>

Ontmoetingsplek, paarden_houden_maar_dan_anders | Facebook. (2019, 3 december). Geraadpleegd op 5 februari 2020, van <https://www.facebook.com/groups/2596546967108752/about/>

Ouwehand, E. (2009, 7 september). Let op leed paardenwereld. De Volkskrant. Geraadpleegd van <https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/let-op-leed-paardenwereld~b2f6f183c/?referer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>

Pesie, S. (2019). Stappenplan nieuwe paarden introduceren (februari). Geraadpleegd van <https://www.knhs.nl/media/15820/stappenplan.pdf>

Rijksoverheid. (z.d.). *Rijksbegroting 2019*. Geraadpleegd op 28 september 2020, van https://www.rijksbegroting.nl/2019/voorbereiding/miljoenennota,kst248657_3.html#:~:text=De%20Nederlandse%20economie%20blijft%20groeien,het%20merendeel%20uit%20het%20binnenland.

Rose-Meierhöfer, S., Klaer, S., Ammon, C., Brunsch, R., & Hoffmann, G. (2010). Activity Behavior of Horses Housed in Different Open Barn Systems. *Journal of Equine Veterinary Science*, 30(11), 624–634. <https://doi.org/10.1016/j.jevs.2010.10.005>

Schukken, Y. H., van Trijp, J. C. M., van Alphen, J. J. M., & Hopster, H. (2019). *Staat van het Dier*. Den Haag, Nederland: Raad voor Dierenaangelegenheden.

Schouten, C. J. (2018, 5 juni). Kamerstuk 28286, nr. 982 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen. Geraadpleegd op 5 februari 2020, van <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-28286-982.html>

Schröer, S. (2010). A study investigating the benefits of group stabling in comparison to individual stabling of horses. Geraadpleegd van <https://edepot.wur.nl/166346>

SRP. (2011). Gids voor Goede Praktijken (1.0). Geraadpleegd van <https://sectorraadpaarden.nl/wp-content/uploads/2017/12/gids-voor-goede-praktijken-augustus-versie-1.0-1.pdf>

SRP. (2019). *Gids voor Goede Praktijken* (2.0). Geraadpleegd van <https://www.sectorraadpaarden.nl/wp-content/uploads/2019/05/Gids-voor-Goede-Praktijken-versie-2.0-15-mei-2019-definitief.pdf>

SRP werkgroep welzijn. (2014). *Voortgangsrapportage 2013-2014 Gids voor Goede Praktijken Welzijn Paard*. Geraadpleegd van <https://sectorraadpaarden.nl/wp-content/uploads/2017/12/voortgangsrapportage-ggp-welzijn-paard-2013-2014.pdf>

Survey-Monkey. (z.d.). Enquête-introducties. Geraadpleegd op 14 februari 2020, van https://nl.surveymonkey.com/mp/sample-size-calculator/?ut_source=help_center

Vermaat, W. (2020, 22 januari). Paardensport is onverantwoorde hobby. Geraadpleegd van <https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/paardensport-is-onverantwoorde-hobby~b1636dd0/>

Bijlagen

A. Omschrijving brancheorganisaties

1. De organisaties

De brancheorganisaties zijn divers en verschillen van elkaar, waardoor een vergelijking gecompliceerd is. Echter zijn alle vijf de organisaties erkend in de sector gericht op paarden huisvesting. De verschillende organisaties hebben gekeken naar het huisvesten van de paarden en doen geregeld samen onderzoek naar verbetering van welzijn. Hieronder worden de organisatie kort samengevat:

1.1. LTO-Paardenhouderij

LTO Nederland staat voor Land en Tuinbouw Organisatie Nederland. LTO bestaat uit 19 sectoren waar LTO-paardenhouderij er een van is. LTO kent ook 3 regionale organisaties namelijk het LLTB, het ZLTO en LTO-Noord.

LTO-Paardenhouderij is een vakgroep die de belangen van hun leden behartigt dit zijn ondernemers in de paardensector. Thema's waar het LTO zich mee beziggehouden zijn onder andere; paardenwelzijn, diergezondheid, I&R en fiscale zaken. Daarnaast werkt LTO nauw samen met verschillende brancheorganisaties en maken ze ook mededeel uit van de SRP. (LTO, z.d.)

1.2. KNHS

De KNHS staat voor Koninklijke Nederlandse Hippische Sportbond. De doelgroep omschrijft KNHS als alle Nederlandse paardensporters hieronder verstaat KNHS mede manegeruiters, recreitruiten, wedstrijdruiters in alle disciplines en op ieder niveau maar ook juryleden en officials. Het KNHS houdt zich bezig met het opleiden van juryleden, instructeurs en officials maar ook met het organiseren van wedstrijden en evenementen in de paardensector. Daarnaast met onderzoek in de hippische sector en het verbeteren van de kennis bij de paardensporters zowel recreatief als wedstrijdgericht. Tevens richt de KNHS zich tegenwoordig op de ruiters die buitenritten rijden. (KNHS, z.d.-c)

1.3. FNRS

De Federatie van Nederlandse Ruitersportcentra is opgericht in 1930. Momenteel vertegenwoordigd de organisatie ruim 400 hippische bedrijven in Nederland. De bedrijven welke FNRS vertegenwoordigd gaan van manegehouders tot pension eigenaren met zowel grote als kleine bedrijven. De FNRS ondersteunt hun leden met praktische zaken maar ook vertegenwoordigen ze hun leden richting de maatschappij en politiek. Daarnaast houden ze zich bezig met het organiseren van bijeenkomsten, workshops en evenementen waarbij de leden hun kennis met elkaar kunnen delen. Bedrijven die lid willen worden van het FNRS moeten voldoen aan enkele randvoorwaarden met namen betreft de bedrijfsvoering, veiligheid en paardenwelzijn om zo hun kwaliteit te waarborgen. (FNRS, z.d.-b)

1.4. SRP

Sectorraad Paarden (SRP) is sinds 1 januari 2007 een zelfstandige stichting. De stichting vormt een aanspreekpunt voor de paardensector van en naar de overheid. Het doel van het SRP is om de collectieve belangen van de paardensector in Nederland te behartigen. Daarbij behartigen ze de gemeenschappelijke belangen vanuit een samenwerking tussen de sport, de fokkerij en de ondernemers. De SRP wordt gevormd door samenwerkende partijen in de Nederlandse Paardensector. Deze partijen zijn:

- Sport
 - KNHS
- Fokkerij
 - KWPN
 - Koepel Fokkerij
- Ondernemers
 - FNHB (Federatie Nederlandse Hippische Brancheorganisaties) bestaande uit de volgende partijen:
 - FNRS
 - Federatie van Bonden van Hengstenhouders
 - Verenigde Sportpaardenhandel Nederland
 - Nederlandse Vereniging voor Gebitsverzorging bij het paard
 - Groep Geneeskunde Paard
 - Vereniging Hengsten Opfokkers
 - Nederlandse Vereniging van Hoefsmeden
 - Nederlandse Vereniging voor Fysiotherapie bij Dieren
 - Vereniging van Zadel- en Tuigdeskundigen
 - Centrale Bond voor Paardenhandelaren (CeBoPa)
- LTO bestaande uit de volgende partijen
 - ZLTO
 - LTO Noord
 - LLTB

(SRP, 2019)

1.5. KPW

KPW is een keurmerk voor paardenwelzijn. Ze hebben hierbij twee verschillende keurmerken namelijk het KPW-keurmerk en het KPW-Plus keurmerk. In de handleiding van keurmerk paarden en welzijn 2018 zijn alle richtlijnen van het KPW te vinden. (KPW, 2018)

Het doel van het KPW is *“het welzijn van paarden te bevorderen door bedrijven in de sector informatie en advies te geven.”* Het keurmerk is gebaseerd op wetenschappelijke inzichten en wordt beoordeeld door onafhankelijke deskundige. Het KPW is ontstaan in 2014 door experts uit de hippische praktijk maar ook uit de wetenschap en door mensen elders uit de paardenwereld. Later zijn hier inspecteurs en dierenartsen bij geworven en getraind om het keurmerk te waarborgen. In 2017 is KPW overgenomen door de SRP waarna Stichting Welzijn Paard is opgericht die zich tegenwoordig bezighoudt met het uitvoeren van het keurmerk. (Duijndam J., z.d.-b)

2. Doelgroepen

In Tabel A.1. staan de doelgroepen per brancheorganisatie in enkele woorden samengevat. Hierbij zijn de doelgroepen specifiek omschreven om de verschillen in doelgroep per brancheorganisatie duidelijk weer te geven. Wanneer de doelgroep ondernemers blijken, wordt tijdens dit onderzoek gekeken naar de klanten van deze ondernemers.

Organisatie	Doelgroep
LTO-Paardenhouderij	Ondernemers met agrarische achtergrond
KNHS	Nederlandse paardensporters
FNRS	Manegehouders tot pensionstal eigenaren
SRP	Alle Paardeneigenaren
KPW	Welzijn bewuste ondernemers

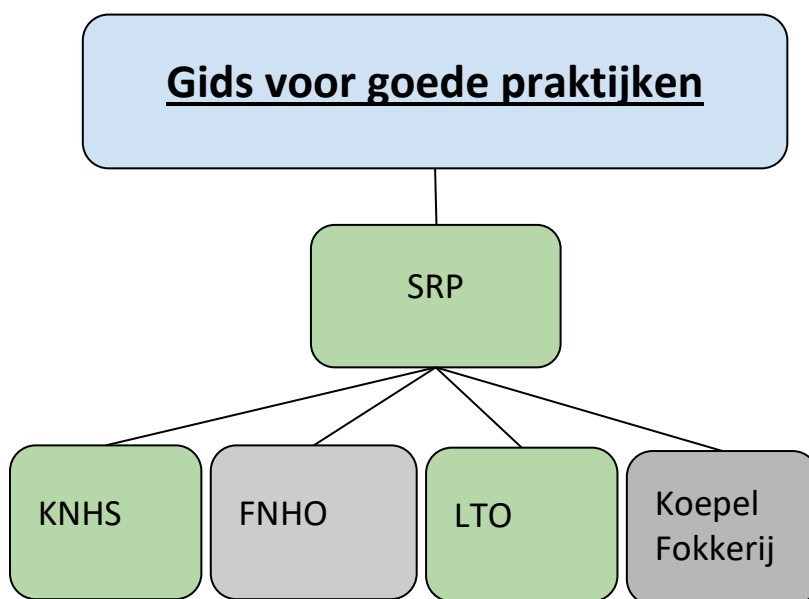
Tabel A1: Doelgroepen bracheorganisaties

3. Onderzoeken huisvesting

De afgelopen jaren zijn diverse onderzoeken/acties uitgevoerd op het gebied van huisvesting mede door de vijf brancheorganisaties. Enkele belangrijke onderzoek/acties waar de vijf brancheorganisaties bij betrokken zijn worden uitgelicht. In de afbeeldingen 3.1, 3.2 en 3.3. zijn te zien welke partijen betrokken waren bij welk onderzoek. Hierbij staat het onderwerp in het blauwe vlak weergegeven met daaronder de betrokken partijen. De belangrijkste partij staat bovenaan met daaronder aanvullende partijen. De vijf brancheorganisaties staan in het groen weergegeven.

3.1. Gids voor goede praktijken (GvGP)

De GvGP is ontwikkeld door het SRP in 2011. De GvGP is geschreven in opdracht van staatssecretaris Bleker van het ministerie van EL&I. De gids bestaat uit twaalf richtlijnen omtrent paardenwelzijn en zijn voor alle paardenhouders digitaal beschikbaar. De GvGP geeft handvatten aan paardenhouders om het welzijn van hun paarden te kunnen waarborgen. Bij iedere richtlijn wordt weergegeven hoe de reglementen in zowel sport- als fokkerij organisaties geregeld worden, in welke kwaliteitssystemen en binnen welke wettelijke kaders het uitgevoerd dient te worden. (SRP, 2011) In 2019 is de GvGP vernieuwd door de SRP. (SRP, 2019)

Afbeelding 3.1: GvGP

3.2. Deel je wei, iedereen blij!

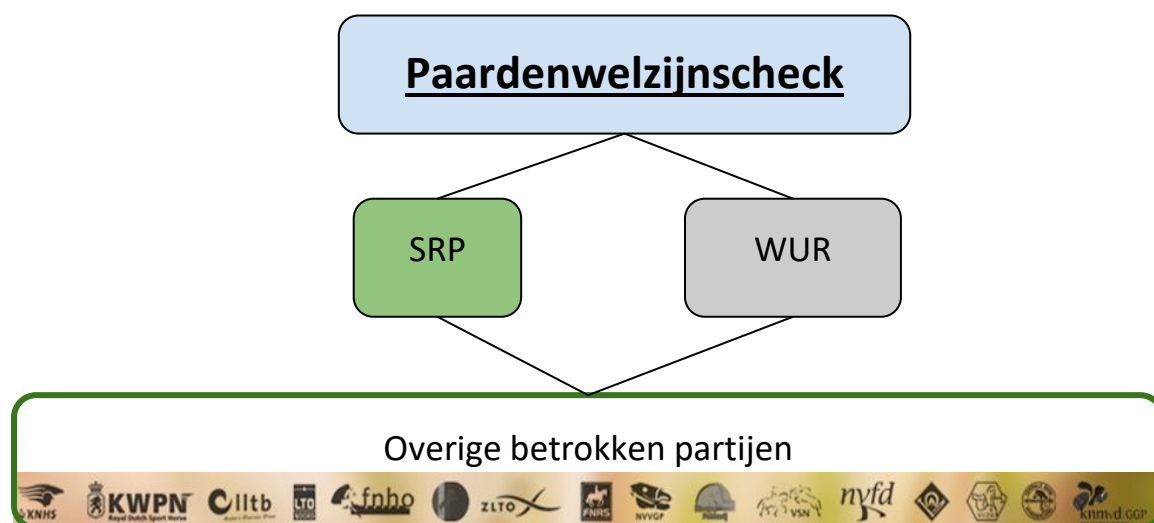
De campagne “Deel je wei, iedereen blij!” richt zich op paardeneigenaren om bewustwording te genereren over het belang van sociaal contact tussen de paarden. Tevens helpt de campagne paardeneigenaren bij het zoeken naar een weidemaatje voor de paard(en) en leren hoe de twee paarden veilig aan elkaar wennen met behulp van een stappenplan. (Pesie S., 2019)

Afbeelding 3.2: Campagne deel je wei

3.3. Paardenwelzijnscheck

De paardenwelzijnscheck is een checklist voor paardenhouders gericht op paardenwelzijn waarbij huisvesting een grote rol speelt. Wanneer een paard wordt toegepast voor sport door de mens is er inperking aanwezig van het paard om zijn eigen keuzes te maken, dit geldt bij sport, fokkerij en recreatie. De SRP heeft in 2014 de Paardenwelzijnscheck geïntroduceerd en in 2015 is deze verder doorontwikkeld. De Paardenwelzijnscheck is een online checklist van waarnemingen aan het dier en zijn omgeving. Als de checklist is ingevuld wordt aan de hand van die gegevens een schatting gemaakt van het welzijnsniveau van het paard daaruit volgt een rapport met advies voor de invuller van de checklist. De paardenwelzijnscheck is ontwikkeld door het SRP en Wageningen University & Research (WUR). Daarnaast zijn er verschillende partijen bij betrokken geweest waaronder KNHS, LTO en FNRS. (SRP werkgroep welzijn, 2014)

Afbeelding 3.3: Paardenwelzijnscheck

4. Huisvesting

4.1. LTO-Paardenhouderij

LTO vindt dierenwelzijn van belang, echter moet dit niet ten koste gaan van de onderneming. LTO baseert dierenwelzijn aan de hand van een integrale benadering. LTO geeft aan de kosten te willen spreiden onder ondernemers en particulieren. In de paardensector hanteert het LTO voornamelijk de GvGP. (LTO Nederland, 2019)

4.2. KNHS

Het KNHS geeft geen regels op het gebied van huisvesting. Wel verwijst de KNHS door naar de welzijnscheck en de GvGP (KNHS, z.d.-a). Daarnaast maakte KNHS deel uit van de campagne “Deel je wei, iedereen blij!” welke men bewust moet te maken van het belang van sociaal contact bij paarden. De campagne is echter enkel om mensen meer informatie te geven maar ze zijn niet voor regelgevingen op het gebied van sociaal huisvesten van paarden. (KNHS, z.d.-b)

4.3. FNRS

FNRS hanteert een sterrenstelsel voor de leden. Dit stelsel is niet gebaseerd op het welzijn van de dieren maar aan de hand van de faciliteiten van het bedrijf voor de klanten. Wel vindt het FNRS-welzijn belangrijk daarom introduceerde de FNRS in 2017 de quickscan (zie afbeelding 4.3), deze scan is gebaseerd op de GvGP. De scan wordt gedaan tijdens de sterrenkeuring maar telt niet mee in het aantal sterren. De keuring is vooral bedoeld om bedrijven bewust te maken van hoe het bedrijf moet omgaan met het welzijn van hun dieren.

(FNRS, z.d.-a) (FNRS, 2017)

Voeding en water

- ☐ De paarden hebben vrij toegang tot voldoende schoon drinkwater zowel binnen als buiten
- ☐ Er wordt minimaal tweemaal daags voldoende ruwvoer aangeboden
- ☐ Ruwvoer dient van voldoende kwaliteit te zijn, geen schimmel of muff ruikend voer
- ☐ De algemene gezondheid en voedingstoestand is goed
- ☐ Er wordt goed voermanagement gehanteerd, afgestemd op het individuele paard
- ☐ Toezicht bij pensionpaarden op de gezondheid, kwaliteit van het voer en voldoende voer

Huisvesting en beweging

- ☐ Paarden krijgen in het algemeen voldoende beweging per dag, minimaal 4 uur
- ☐ Toezicht bij pensionpaarden op voldoende beweging
- ☐ Paarden worden niet overbelast, krijgen voldoende rust
- ☐ Paarden hebben een droge en schone ligplaats
- ☐ Paarden hebben voldoende ruimte om te staan en te gaan liggen in de box

Gezondheid en gedrag

- ☐ In de box/stal is geen risico op verwondingen
- ☐ Het stalklimaat is goed, voldoende licht, frisse lucht en geen vocht
- ☐ Het paard kan contact maken met andere paarden vanuit zijn huisvesting
- ☐ De afrastering en toegang tot de paddock en weide is goed
- ☐ Weidebeheer is goed
- ☐ Schuilgelegenheid is aanwezig voor paarden die dag en nacht buiten zijn

Management

- ☐ Verwondingen zijn niet aanwezig
- ☐ Hoeven zien er verzorgd uit
- ☐ Paarden ademen normaal
- ☐ Huidafwijkingen zoals zwellingen, mok of schuurplekken zijn niet aanwezig
- ☐ Geen afwijkend gedrag
- ☐ Gebitsverzorging
- ☐ Hoefverzorging
- ☐ Entingen
- ☐ Ontwormen
- ☐ Paspoorten

Afbeelding 4.3: Quickscan

4.4. SRP

Het SRP geeft aan dat elke paardenhouder zelfverantwoordelijk is voor het welzijn van hun paarden. Het SRP richt zich op alle paardenhouders en niet op een type paardenhouder. De uitgangspunten zijn de 12 richtlijnen van de GvGP. SRP is van mening dat paardenhouders aan de hand van deze richtlijnen de huisvesting goed op orde kunnen krijgen. De richtlijnen uit de GvGP gaan over;

1. Adequate voeding
2. Box oppervlakte
3. Beweging
4. Lichthoeveelheid
5. Stallen en weides
6. Adequate preventie en behandeling
7. Couperen
8. Paardenmarkten
9. Het houden van paarden
10. Spenen
11. Stereotiep gedrag
12. Zweepgebruik

Als het gaat om huisvesting kijkt SRP naar adequate voeding, box oppervlakte, beweging, lichthoeveelheid, stallen en weides, het houden van paard en stereotiep gedrag.

Hieronder staat een citaat van de gids van goede praktijken van de onderwerpen welke van toepassing zijn bij dit onderzoek;

- ***“Adequate voeding” wordt afgestemd op het individuele dier. Dit wil zeggen: voldoende voeding van goede kwaliteit rekening houdend met het gebruiksdoel en de conditie van het paard.***
- *Vrije toegang tot voldoende schoon drinkwater;*
- *Tenminste tweemaal daags voldoende ruwvoer aanbieden, tenzij er sprake is van beweiding in een wei met voldoende gras.*
- ***Box oppervlakte** voor individuele huisvesting is minimaal (2 x stokmaat) 2 voor pony’s kleiner dan 1,56 meter. De box oppervlakte is minimaal 10 m² voor paarden groter dan 1,56 meter. Per 1 januari 2012 wordt deze standaard opgenomen bij toetsing van aanvragen voor nieuw- en verbouw van stallen. Er geldt een overgangsperiode van 15 jaar voor bestaande stallen om per 1 januari 2027 boxmaten aangepast te hebben.*
- *De oppervlakte van de box voor hoogdrachtige merries tijdens het veulen en voor een merrie met een veulen is minimaal 12 m² tenzij er minimaal 8 uur weidegang per dag wordt toegepast;*
- *Stands, waarin paarden permanent aangebonden worden gehouden, per 1 januari 2017 verbieden. Paarden die voor korte tijd worden aangebonden met als doel hoofverzorging, het verrichten van medische handelingen of tijdens pauze bij (buiten)ritten en evenementen/wedstrijden worden in het voorgaande niet meegenomen.*

- **Beweging.** Paarden in individuele huisvesting krijgen dagelijks minimaal 4 uur beweging buiten de box, tenzij dit niet mogelijk is door specifieke omstandigheden zoals een gezondheidsrisico, ziekte of gebrek.
- **Lichthoeveelheid** in stallen is minimaal 80 lux gedurende 8 uur per dag.
- **Stallen en weides** zijn deugdelijk en veilig. Er zijn geen uitsteeksels of andere zaken waaraan een paard zich zou kunnen verwonden; □ Verbod op gebruik van prikkeldraad voor afrastering van paardenweides. □ Er is een schuilgelegenheid aanwezig voor paarden die dag en nacht buiten verblijven (schuilstal of bossage in de vorm
- **Het houden van één paard** is onwenselijk, tenzij dagelijks contact met één of meer soortgenoten mogelijk is.
- **Stereotiep gedrag.** Stereotiep gedrag mag niet worden belemmerd, mits de gezondheid van het paard niet in het geding komt.”

(SRP, 2011)

4.5. KPW

KPW heeft gebruik gemaakt van verschillende uitgangspunten als het gaat op paardenwelzijn zoals de vijf vrijheden van Brambell en Europese Welfare Quality® system. Deze systemen zijn uitgewerkt in de onderstaande tabellen. Daarnaast is KPW gebaseerd op de welzijnsmonitor paardenhouderij (2012). Deze monitor is ontwikkeld door Wageningen UR en gefinancierd door het ministerie van Economische Zaken, de FNHO, LTO, KNHS en de Dierenbescherming. (Duijndam, J., z.d.-a)

<u>Vijf vrijheden van Brambell (1993)</u>
1. Freedom from thirst, hunger and malnutrition <i>By ready access to fresh water and a diet to maintain full health and vigour</i> 2. Freedom from discomfort By providing an appropriate environment including shelter and a comfortable resting area 3. Freedom from pain, injury or disease By prevention or rapid diagnosis and treatment 4. Freedom to express normal behaviour By providing sufficient space, proper facilities and company of the animal's own kind 5. Freedom from fear and distress By ensuring conditions and treatment which avoid mental suffering

<u>Europese Welfare Quality® system</u>	
Uitgangspunten	Criteria
Goede voeding	1. Afwezigheid van chronische honger 2. Afwezigheid van langdurige dorst
Goede huisvesting	3. Comfortabel rusten 4. Comfortabel klimaat 5. Beweging gemak
Goede gezondheid	6. Afwezigheid van huidbeschadigingen en verwondingen 7. Afwezigheid van ziekten 8. Afwezigheid van ongemak veroorzaakt door gebruik
Gepast gedrag	9. Expressie van sociaal gedrag 10. Expressie van ander soortspecifiek gedrag 11. Goede mens-dier relatie

B. Enquête doelgroep

Paarden huisvesting

Pagina 1

Hartelijk dank voor deelname aan deze enquête!

Mijn naam is Maggie van den Bighelaar en ik ben een 4de jaars studente Hippische Bedrijfskunde aan de Aeres Hogeschool. Voor mijn scriptie doe ik onderzoek in hoeverre brancheorganisaties en paardenhouders het eens zijn op het gebied van paarden huisvesting. Met dit onderzoek wil ik erachter komen of brancheorganisaties inderdaad op een lijn zitten met hun doelgroepen of dat deze juist afwijken. Hierbij kunt u denken aan paardenwelzijn, de prestatie van het paard en de winstmarge die kunnen veranderen bij de verschillende soorten huisvesting. De enquête bestaat uit 3 delen en zal ongeveer 10 minuten in beslag nemen. De enquête kunt u anoniem invullen. De resultaten van het onderzoek zullen later openbaar gemaakt worden.

Nogmaals dank voor uw deelname.

Pagina 2

Deel 1 (Algemene info)

In dit deel van de enquête zullen er enkele algemene vragen gesteld worden. Deze vragen zijn bedoeld om een beeld te krijgen wat voor type paardenhouder u bent. Wanneer er een bolletje staat is er maar één antwoord mogelijk en bij een vierkantje kunt u meerdere antwoorden geven.

Bent u in bezit van een eigen paard of heeft u een eigen paard gehad?

- ☐ Ja
- ☐ Nee, maar ik ben wel actief in de paardensector
- ☐ Nee (einde enquête)

Kruis aan waar u zich het meest op richt als je werkt met uw paard(en)

- ☐ Prestatie gericht
- ☐ Welzijnsgericht
- ☐ Winst gericht
- ☐ Recreatie gericht

Welke disciplines beoefent u of heeft u beoefend?

- ☐ Dressuur
- ☐ Springen
- ☐ Eventing
- ☐ Western
- ☐ TREC
- ☐ Aangespannen sport
- ☐ Endurance
- ☐ Voltige
- ☐ Natural Horsemanship
- ☐ Recreatie
- ☐ Manege ruiter
- ☐ Anders,

Bent u of de stal waar uw paard staat actief in de agrarische sector? (Zo ja in welke sector)

In welke provincie bent u woonachtig?

- ☐ Noord-Holland
- ☐ Zuid-Holland
- ☐ Zeeland
- ☐ Noord-Brabant
- ☐ Utrecht
- ☐ Friesland
- ☐ Flevoland
- ☐ Groningen
- ☐ Drente
- ☐ Overijssel
- ☐ Gelderland
- ☐ Limburg
- ☐ Buitenland

Werkt u in de paardensector?

- ☐ Nee, paarden zijn hobby matig
- ☐ Ja maar ik heb geen eigen onderneming
- ☐ Ja ik ben ondernemer van een

Pagina 3

Deel 2

Bij dit onderdeel gaat het om uw mening. Onder iedere vraag staan enkele stellingen hierbij kunt u kiezen voor "Belangrijk voor mij, brancheorganisaties en wettelijk verplicht".

Waarbij:

Belangrijk voor mij – Hoe u, uw paarden wilt stallen

Branche organisaties – Wat u vindt dat er geadviseerd moet worden

Wettelijk verplicht – Wat u vindt dat minimaal verplicht moet worden

Bekijk alle stellingen en kijk wat u het belangrijkste vindt kruis dit aan bij belangrijk voor mij. De stelling waarvan u vindt dat die geadviseerd moet worden kruist u branche organisaties aan en bij de stelling waarvan u vindt dat het minimaal noodzakelijk is kruist u wettelijk verplicht aan.

Als u vindt dat iets zowel belangrijk voor u als brancheorganisaties en/of wettelijk verplicht moet worden kunt u ook alle drie aankruisen bij deze stelling. Bij de overige stellingen hoeft u NIETS in te vullen. Let op u hoeft per kolom dus maar een kruisje te zetten.

Nogmaals het gaat hier enkel om UW MENING.

Geef aan hoeveel uur vrij beweging een paard moet hebben.

	Belangrijk voor mij	Branche organisaties	Wettelijk verplicht
Vrijbewegen kan wonden veroorzaken en is dus niet wenselijk	☐	☐	☐
Vrij Bewegen is niet perse noodzakelijk	☐	☐	☐
Een half uur per dag, 6 dagen in de week	☐	☐	☐
Een uur per dag, 6 dagen in de week	☐	☐	☐
Minimaal 2 uur per dag	☐	☐	☐
Minimaal 4 uur per dag	☐	☐	☐
Minimaal 8 uur per dag	☐	☐	☐
Huisvestingsvorm die altijd vrij bewegen toelaat	☐	☐	☐

Geef aan hoeveel uur beweging een paard in totaal moet hebben per week. Inclusief trainen en vrij bewegen

	Belangrijk voor mij	Branche organisaties	Wettelijk verplicht
Een paard hoeft niet elke week beweging te krijgen	☐	☐	☐
7 uur per week is ruim voldoende	☐	☐	☐
Minder dan 17 uur per week	☐	☐	☐
Minimaal 17 uur per week	☐	☐	☐
Minimaal 20 uur per week	☐	☐	☐
Minimaal 28 uur per week	☐	☐	☐
Minimaal 40 uur per week	☐	☐	☐
Meer dan 60 uur per week	☐	☐	☐
Het paard moet onbeperkt kunnen bewegen heel de week door	☐	☐	☐

Hoeveel vierkante meter moet een paardenbox minimaal zijn

	Belangrijk voor mij	Branche organisaties	Wettelijk verplicht
Oppervlakte is niet belangrijk	☐	☐	☐
3x3 meter	☐	☐	☐
Minimaal (2xstokmaat)^2 voor pony's kleiner dan 1,56 meter. Paarden en pony's groter dan 1,56 minimaal 10 m2	☐	☐	☐
Minimaal 12 m2	☐	☐	☐
Een box is altijd te klein en is niet meer van deze tijd	☐	☐	☐

In hoeverre mag een paard alleen staan

	Belangrijk voor mij	Brache organisaties	Wettelijk verplicht
Een paard mag ten alle tijden alleen staan	☐	☐	☐
Een paard mag enkel alleen staan als de huisvesting voldoende verrijkt is. (Bijv. Door spiegels, speelbal, slowleeder etc.)	☐	☐	☐
Een paard moet een ander paard kunnen zien en ruiken.	☐	☐	☐
Een paard moet een ander paard kunnen zien, ruiken en aanraken.	☐	☐	☐
Een paard mag niet alleen staan en dient met soortgenoten in de huisvesting te staan.	☐	☐	☐

Hoeveel uur mag een paard zonder ruwvoer

	Belangrijk voor mij	Branche organisatie	Wettelijk verplicht
Een paard mag al zijn eten op een moment krijgen. Als het op is dan is het op	☐	☐	☐
Er moeten minimaal twee voerbeurten zijn verspreid op de dag	☐	☐	☐
Er moeten minimaal drie voerbeurten zijn verspreid op de dag. En het voer moet in slowfeeders gegeven worden.	☐	☐	☐
Een paard mag niet langer dan 4 uur zonder ruwvoer	☐	☐	☐
Een paard moet 24/7 beschikking hebben tot ruwvoer	☐	☐	☐

Hoe dient een paard gevoerd te worden

	Belangrijk voor mij	Branche organisatie	Wettelijk verplicht
Een paard heeft aan enkel ruwvoer voldoende	☐	☐	☐
Een paard hoort ruwvoer en krachtvoer te krijgen	☐	☐	☐
Een paard dient eerst ruwvoer te krijgen en daarna nog krachtvoer.	☐	☐	☐
Een paard moet altijd beschikking hebben over een zoutsteen en mineralen steen daarnaast dient die eerst ruwvoer te krijgen en daarna krachtvoer.	☐	☐	☐
Voor ieder paard moet een speciaal voedingsschema opgesteld worden waaruit die precies de juiste voeding krijgt op het juiste moment mogelijk met supplementen.	☐	☐	☐

Waar moet een paddock aan voldoen

	Belangrijk voor mij	Branche organisatie	Wettelijk verplicht
Een paddock heeft geen verdere voorzieningen nodig. Die heeft een paard al op stal.	☐	☐	☐
Een paddock dient watervoorziening te hebben. Als de paarden langer dan vier uur buiten staan.	☐	☐	☐
Een paddock dient watervoorziening te hebben.	☐	☐	☐
Een paddock dient zowel water als ruwvoer voorziening te hebben. Als de paarden langer dan vier uur buiten staan.	☐	☐	☐
Een paddock dient zowel water als ruwvoer voorziening te hebben.	☐	☐	☐

Waar moeten schuilstallen aan voldoen (bij meer dan 8 uur buiten hulsvesting)

	Belangrijk voor mij	Branche organisatie	Wettelijk verplicht
Paarden hebben geen schuilstal nodig een dikke vacht of deken is voldoende.	☐	☐	☐
Een boom of schaduwgelegenheid is voldoende als schuilgelegenheid	☐	☐	☐
Schuilgelegenheid dient te beschermen van zowel wind als zon.	☐	☐	☐
Schuilgelegenheid dient te beschermen van zowel wind, zon als regen	☐	☐	☐
De schuilgelegenheid dient te beschermen van zowel wind, zon als regen en dient hierbij goed geïsoleerd te zijn.	☐	☐	☐

Pagina 4

Deel 3 (de organisaties)

Met welke van de onderstaande organisaties bent u bekend

- ☐ LTO (zlto, lltb en lto-noord)
- ☐ KNHS
- ☐ FNRS
- ☐ SRP
- ☐ Keurmerk paardenwelzijn (KPW)

Bent u lid van een van deze organisaties

- ☐ LTO
- ☐ KNHS
- ☐ FNRS

Voordat de enquête verder gaat is het belangrijk dat u bekend wordt met de enkele organisaties. Hieronder een korte uitleg per organisatie.

LTO-Paardenhouderij

Het LTO staat voor Land en Tuinbouworganisatie. LTO behartigt de belangen van hun leden in de paardenhouderij. Waarbij ze zich richten op zaken als ruimtelijke ordening, dierenwelzijn en diergezondheid, mest en mineralen, kennis en innovatie en sociale zaken.

KNHS

Het KNHS is de Nederlandse sportbond voor de paardensport, voor zowel wedstrijd ruiters als recreanten. Wanneer je wilt starten met een paard kun je bij het KNHS een startkaart aanvragen. Daarnaast zorgt het KNHS voor instructeurs opleidingen en juries voor de wedstrijden.

FNRS

Het FNRS is de Federatie van Nederlandse Ruitersportcentra, zowel maneges als pensionstallen kunnen lid worden van het FNRS. Ondernemers die lid zijn van het FNRS kunnen bij hun terecht voor advies over opleidingen, arbeidsvoorwaarden, juridische zaken, administratie, huisvesting en paardenwelzijn. Daarnaast kunnen ruiters ook lid worden van het FNRS zij ontvangen dan een ruiterspaspoort. In het Ruiterspaspoort staat welke ervaringen jij hebt als ruiter dus wanneer je op een ander bedrijf gaat rijden zei weten wat voor ervaringen je als ruiter hebt.

SRP

Het SRP staat voor Sectorraad Paarden. Het SRP is een belangrijke schakel naar de overheid. Het SRP wordt gevormd door verschillende samenwerkende partijen in de Nederlandse paardensector.

KPW

Het KPW staat voor keurmerk paardenwelzijn. Het KPW beoordeelt paardenbedrijven op welzijnsriteria. Het doel van het keurmerk is om het welzijn van de gehouden paarden in Nederland steeds verder te verbeteren.

Heeft u een paard of rijdt u paard op een stal met een KPW-keurmerk

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Nee, maar ik zou wel graag op een stal staan met dit keurmerk

Hoe zou u op de hoogte willen worden gehouden over de ontwikkelingen rondom huisvesting

	Niet	Nieuwsbrief	Website	Mail	Socialmedia	Persoonlijk contact
LTO	☐	☐	☐	☐	☐	☐
KNHS	☐	☐	☐	☐	☐	☐
FNRS	☐	☐	☐	☐	☐	☐
SRP	☐	☐	☐	☐	☐	☐
KPW	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Geef per organisatie de mate van belangrijkheid aan als het gaat om huisvesting, zoals u dat verwacht. Waarbij een score van 1=geen elsen op huisvesting, 5=kleine regels op het gebied van huisvesting zoals minimaal stal oppervlak en 10= extreme elsen aan huisvesting zoals geen individuele huisvesting

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
LTO	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
KNHS	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
FNRS	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
KPW	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
SRP	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Het SRP is een stichting die het contact onderhoudt met de overheid en dus ook meehelpt met het opstellen van wetgeving rondom paarden huisvesting. Zo zijn stands bijvoorbeeld verboden sinds 2017. Vindt u dat het SRP in samenwerking met de overheid genoeg doet aan het verbeteren van huisvesting?

- ☐ Ja, precies genoeg
- ☐ Nee, er moeten meer regels komen over het huisvesten van paarden
- ☐ Nee, ze moeten juist de regels versoepelen op het gebied van huisvesting voor paarden
- ☐ Geen mening

Pagina 5

Afsluiting

Dank u voor uw deelname aan deze enquête.

Als laatste zou ik graag van u horen hoe uw paard(en) of verzorgpaarden gehulsvest staan. Geef hieronder een korte omschrijving van het type hulsvesting van u paarden

Ik wil u bedanken voor uw deelnamen aan deze enquête. Als u verder nog dingen kwijt wilt of vragen heeft over de enquête kunt u deze hieronder kwijt.

» [Redirection to final page of Enquêtes Maken](#)

C. Enquête organisaties

Paarden huisvesting voor branche organisaties

Blanco pagina

Pagina 1

Hartelijk dank voor uw medewerking aan deze enquête. De enquête bestaat uit vragen die later vergeleken kunnen worden met de antwoorden van paardenhouders.

Voor welke organisatie vult u deze enquête in?

- ☐ LTO
- ☐ KNHS
- ☐ FNRS
- ☐ KPW
- ☐ SRP

Rangschik de volgorde van meest naar minst toepasbaar voor jullie doelgroep. Waarbij 1 het meest toepasbaar is en 4 het minst. (Wanneer geen verschil het zelfde nummer invoeren.)

- Prestatie gericht
- Welzijnsgericht
- Winst gericht
- Recreatie gericht

Welke disciplines beoefent de doelgroep?

- ☐ Dressuur
- ☐ Springen
- ☐ Eventing
- ☐ Western
- ☐ TREC
- ☐ Aangespannen sport
- ☐ Endurance
- ☐ Vollege
- ☐ Natural Horsemanship
- ☐ Recreatie
- ☐ Manege ruiter
- ☐ Niet belangrijk voor onze organisatie
- ☐ Anders,

Pagina 2

Geef bij de onderstaande stellingen aan wat uw organisatie het snelst zal adviseren.

Geef aan hoeveel uur vrij beweging een paard moet hebben.

- ☐ Vrij Bewegen is niet perse noodzakelijk
- ☐ Een half uur per dag, 6 dagen in de week
- ☐ Een uur per dag, 6 dagen in de week
- ☐ Minimaal 2 uur per dag
- ☐ Minimaal 4 uur per dag
- ☐ Minimaal 8 uur per dag
- ☐ Huisvestingsvorm die altijd vrij bewegen toelaat

Geef aan hoeveel uur beweging een paard in totaal moet hebben per week. Inclusief trainen en vrij bewegen

- ☐ Een paard hoeft niet elke week beweging te krijgen
- ☐ 7 uur per week is ruim voldoende
- ☐ Minder dan 17 uur per week
- ☐ Minimaal 17 uur per week
- ☐ Minimaal 20 uur per week
- ☐ Minimaal 28 uur per week
- ☐ Minimaal 40 uur per week
- ☐ Meer dan 60 uur per week
- ☐ Het paard moet onbeperkt kunnen bewegen heel de week door

Hoeveel vierkante meter moet een paardenbox minimaal zijn

- ☐ Oppervlakte is niet belangrijk, een stand zou nog prima functioneren.
- ☐ 3x3 meter is ruim voldoende
- ☐ Minimaal $(2 \times \text{stokmaat})^2$ voor pony's kleiner dan 1,56 meter. Paarden en pony's groter dan 1,56 minimaal 10 m²
- ☐ Minimaal 12 m²
- ☐ Een box is altijd te klein en is niet meer van deze tijd

In hoeverre mag een paard alleen staan

- ☐ Een paard mag ten alle tijden alleen staan.
- ☐ Een paard mag enkel alleen staan als de huisvesting voldoende verrijkt is. (Bijv. Door spiegels, speelbal, slowfeeder etc.)
- ☐ Een paard moet een ander paard kunnen zien en ruiken.
- ☐ Een paard moet een ander paard kunnen zien, ruiken en aanraken.
- ☐ Een paard mag niet alleen staan en dient met soortgenoten in de huisvesting te staan.

Hoeveel uur mag een paard zonder ruwvoer

- ☐ Een paard mag al zijn eten op een moment krijgen. Als het op is dan is het op.
- ☐ Er moeten minimaal twee voerbeurten zijn verspreid op de dag.
- ☐ Er moeten minimaal drie voerbeurten zijn verspreid op de dag. En het voer moet in slowfeeders gegeven worden.
- ☐ Een paard mag niet langer dan 4 uur zonder ruwvoer.
- ☐ Een paard moet 24/7 beschikking hebben tot ruwvoer.

Hoe dient een paard gevoerd te worden

- ☐ Een paard heeft aan enkel ruwvoer voldoende
- ☐ Een paard hoort ruwvoer en krachtvoer te krijgen
- ☐ Een paard dient eerst ruwvoer te krijgen en daarna nog krachtvoer.
- ☐ Een paard moet altijd beschikking hebben over een zoutsteen en mineralen steen daarnaast dient die eerst ruwvoer te krijgen en daarna krachtvoer.
- ☐ Voor ieder paard moet een speciaal voedingschema opgesteld worden waaruit die precies de juiste voeding krijgt op het juiste moment mogelijk met supplementen.

Waar moet een paddock aan voldoen

- ☐ Een paddock heeft geen verdere voorzieningen nodig. Die heeft een paard al op stal.
- ☐ Een paddock dient watervoorziening te hebben. Als de paarden langer dan vier uur buiten staan.
- ☐ Een paddock dient watervoorziening te hebben.
- ☐ Een paddock dient zowel water als ruwvoer voorziening te hebben. Als de paarden langer dan vier uur buiten staan.
- ☐ Een paddock dient zowel water als ruwvoer voorziening te hebben.

Waar moeten schuilstallen aan voldoen (bij meer dan 8 uur buiten huisvesting)

- ☐ Paarden hebben geen schuilstal nodig een dikke vacht of deken is voldoende.
- ☐ Een boom of schaduwgelegenheid is voldoende als schuilgelegenheid
- ☐ Schuilgelegenheid dient te beschermen van zowel wind als zon.
- ☐ Schuilgelegenheid dient te beschermen van zowel wind, zon als regen
- ☐ De schuilgelegenheid dient te beschermen van zowel wind, zon als regen en dient hierbij goed geïsoleerd te zijn.

Pagina 3

Hoe houdt uw organisatie leden/doelgroep op de hoogte van paardenhuisvesting?

- ☐ Niet
- ☐ Nieuwsbrief
- ☐ Website
- ☐ Mail
- ☐ Socialmedia
- ☐ Persoonlijk contact

Geef voor uw organisatie aan de mate van belangrijkheid aan als het gaat om huisvesting. Waarbij een score van 1=geen eisen op huisvesting, 5=kleine regels op het gebied van huisvesting zoals minimaal stal oppervlak en minimaal 2 uur per dag vrij bewegen en 10= extreme eisen aan huisvesting zoals geen individuele huisvesting en altijd mogelijkheid tot vrij bewegen.

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5
- ☐ 6
- ☐ 7
- ☐ 8
- ☐ 9
- ☐ 10

Pagina 4

Atsluiting

Dank u voor uw deelname aan deze enquête.

Ik wil u bedanken voor uw deelnamen aan deze enquête. Als u verder nog dingen kwijt wilt of vragen heeft over de enquête kunt u deze hieronder kwijt.

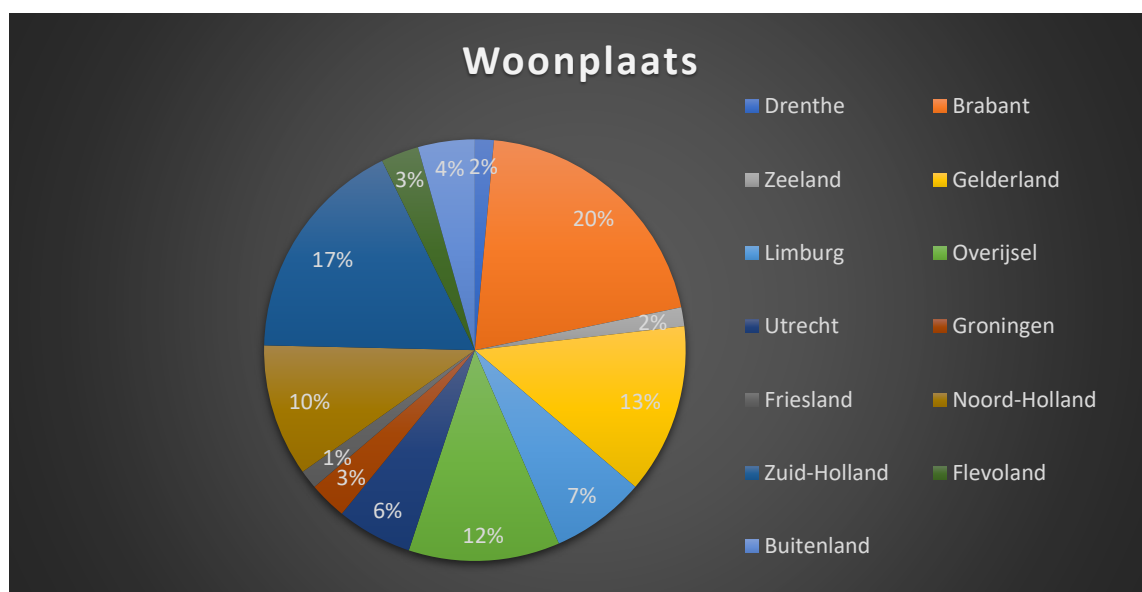
» Redirection to final page of Enquêtes Maken

D. Resultaten enquêtes

De uitslagen van de enquêtes zijn te vinden in het Excel bestand “Enquête uitslagen” via de bijlagen in de mail of via onderstaande link.

https://aeres-my.sharepoint.com/:x:/g/personal/3023592_aeres_nl/Eejy6EKhLmtDj5tkq722M-8BXyauq18ce7GNDholA6eJRg?e=ekk3bG

E. Deelnemers enquête

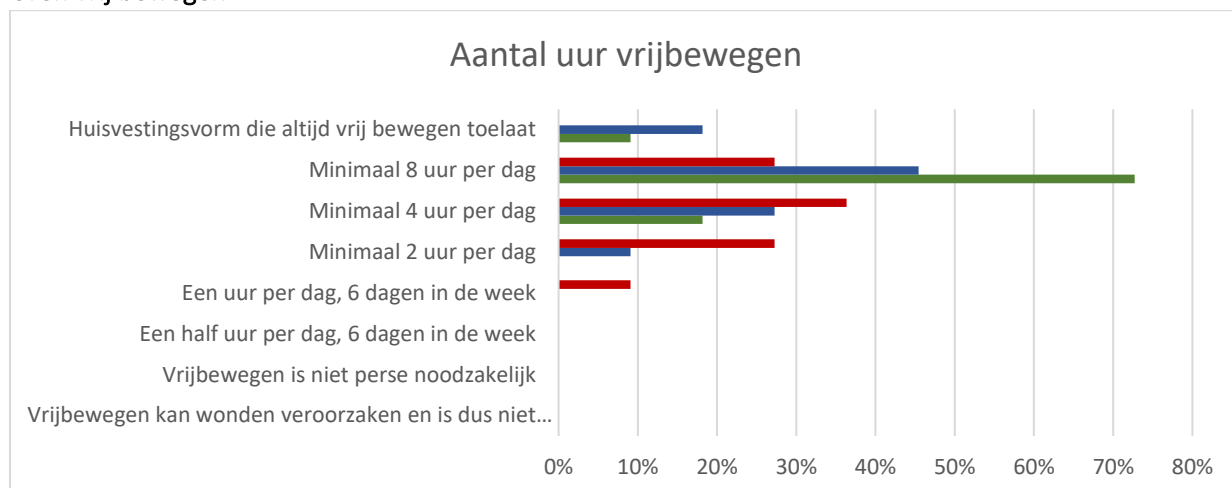
*Deelnemers konden meerdere disciplines aankruisen

F. Deel 1 enquête

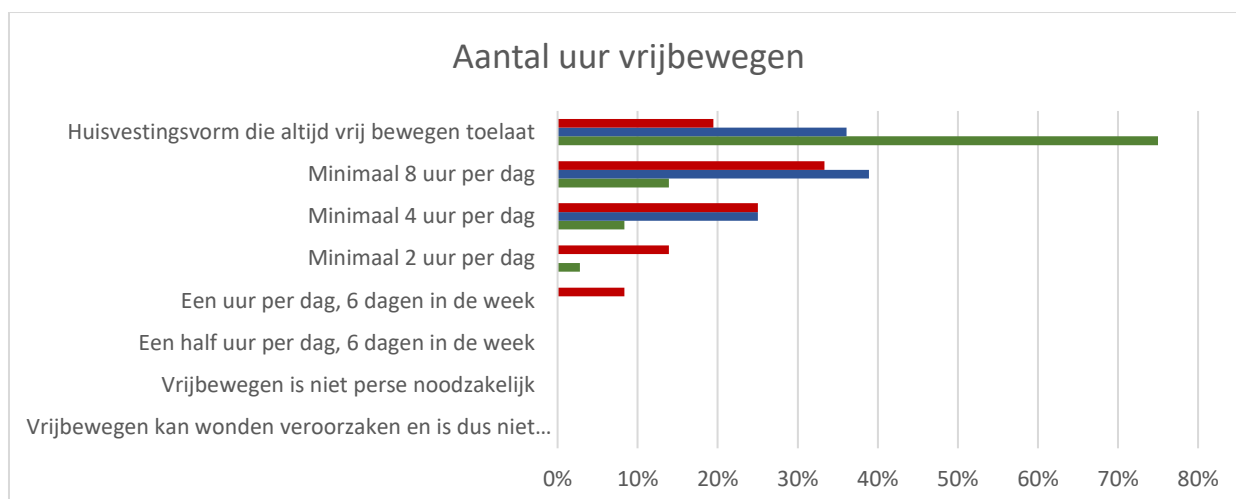
1. Waar op gericht

Bij deze vraag konden deelnemers aangeven waar ze zich het meeste op richten als ze met paarden bezig zijn. De antwoordmogelijkheden waren; prestatie gericht, welzijnsgericht, winstgericht en recreatie gericht. Waarbij 11 deelnemers aangaven prestatie gericht te zijn, 36 welzijnsgericht, 1 winstgericht en 21 recreatie gericht. De resultaten voor winstgericht zijn niet uitgewerkt omdat dit antwoord te weinig is ingevuld om relevant te kunnen zijn.

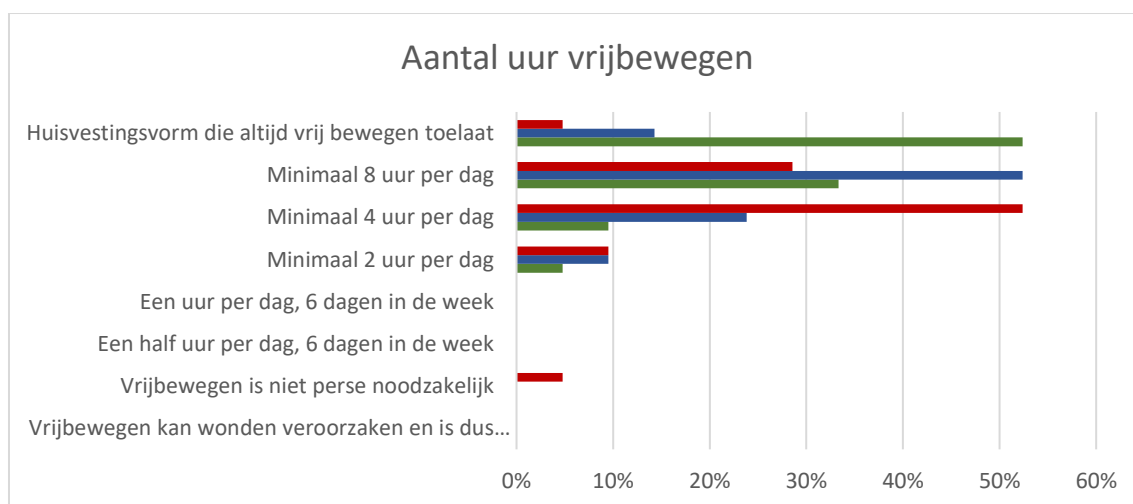
Uren vrij bewegen

Tabel 1.1.a. Prestatie gericht

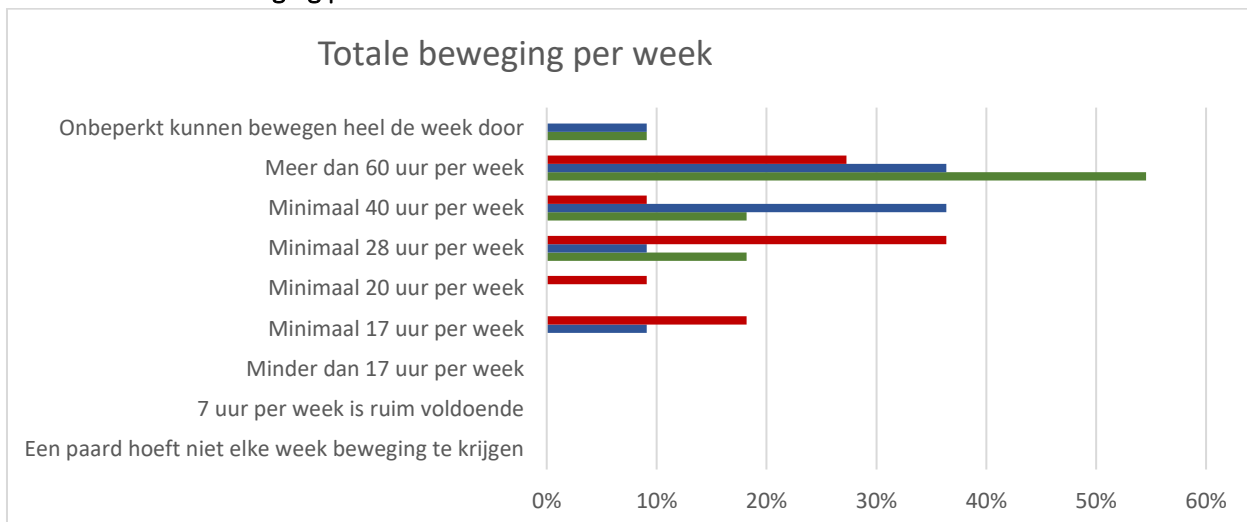

Tabel 1.1.b. Welzijnsgericht

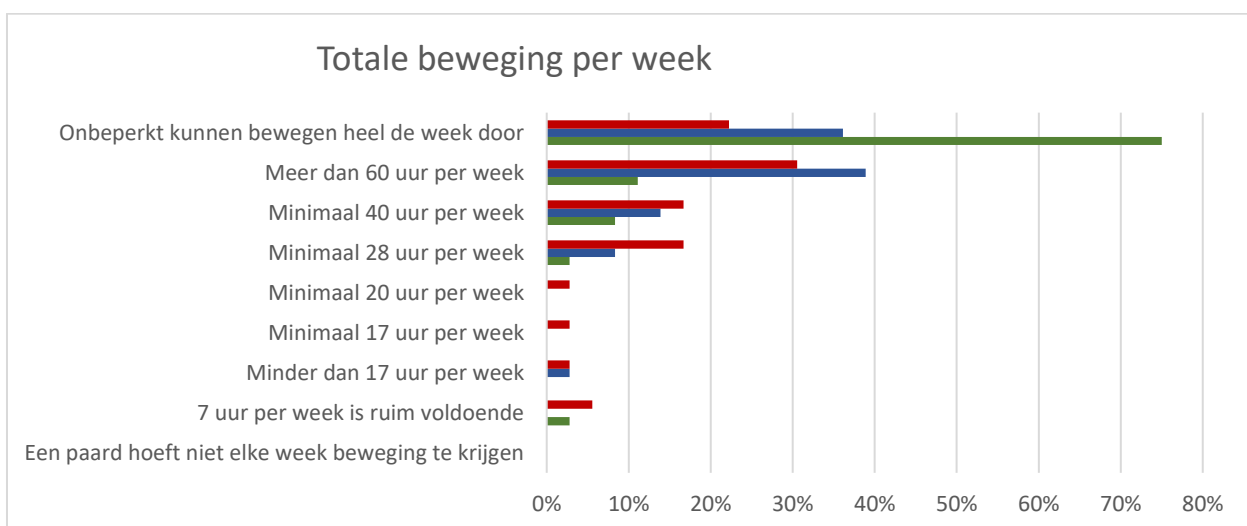

Tabel 1.1.c. Recreatie gericht

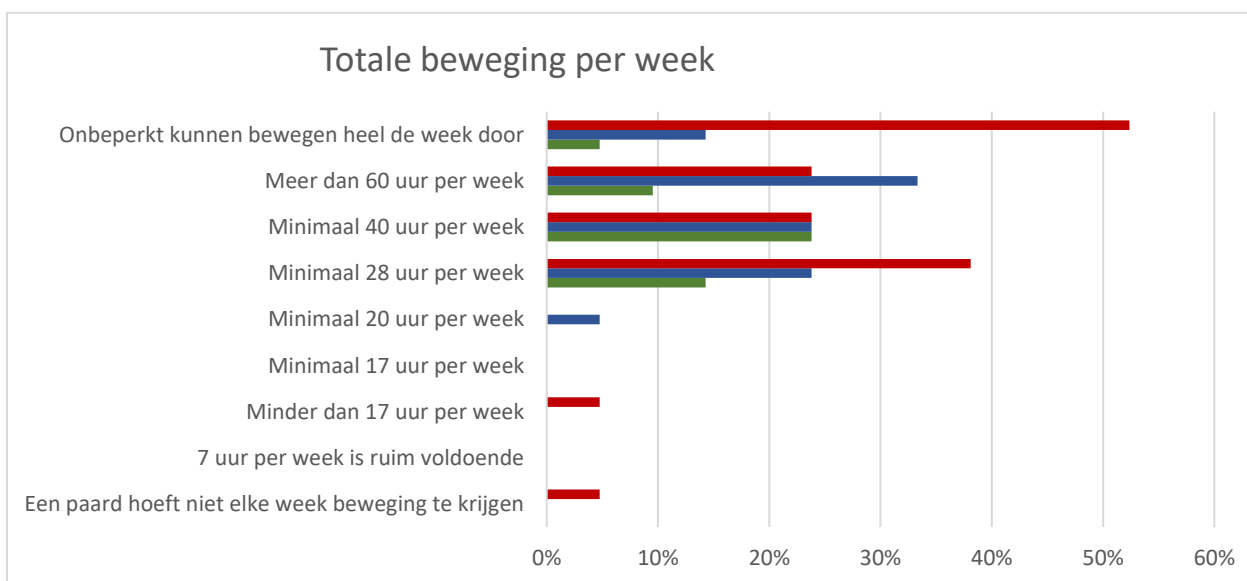
Totaalaantal uur beweging per week

Tabel 1.2.a. Prestatie gericht

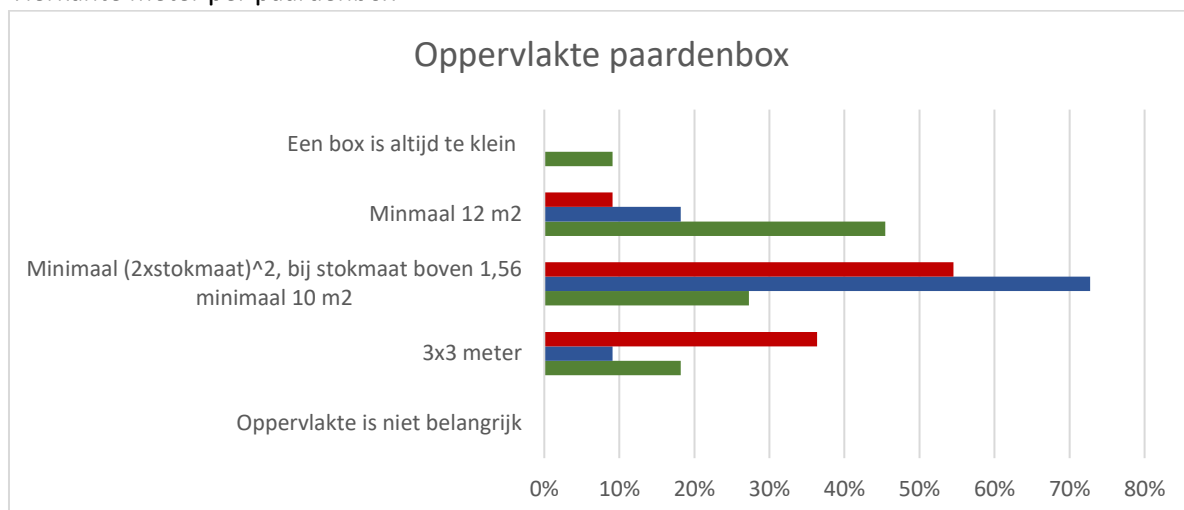

Tabel 1.2.b. Welzijnsgericht

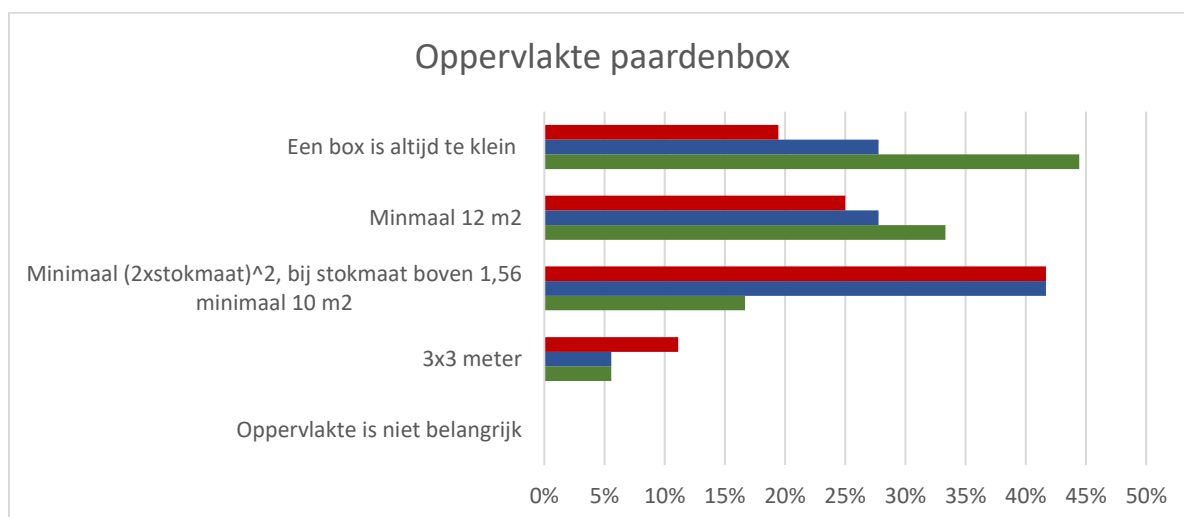

Tabel 1.2.c. Recreatie gericht

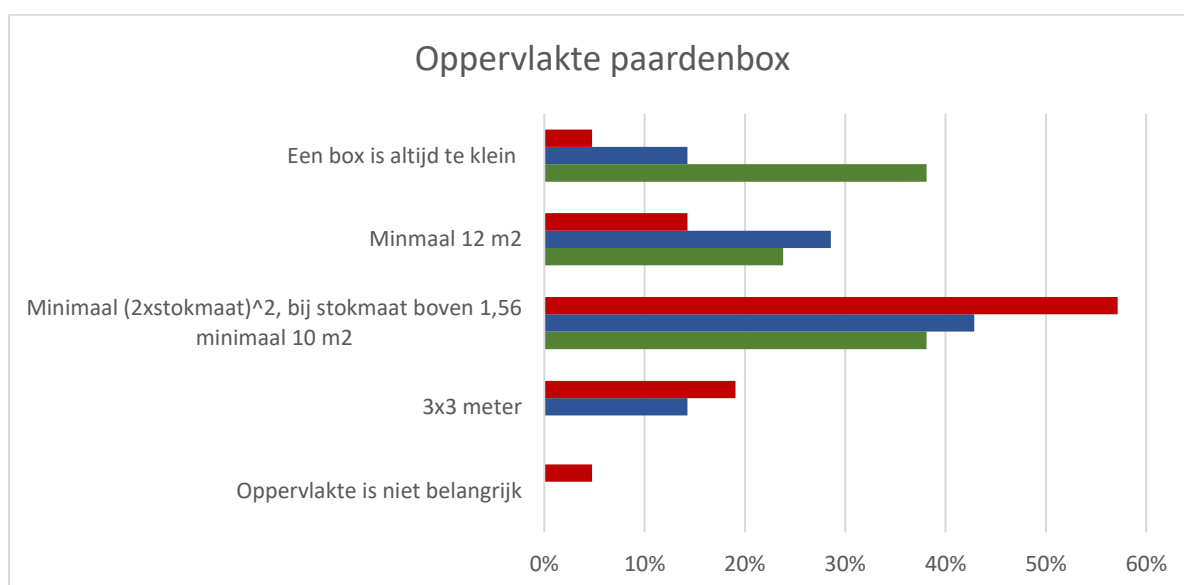
Vierkante meter per paardenbox

Tabel 1.3.a. Prestatie gericht

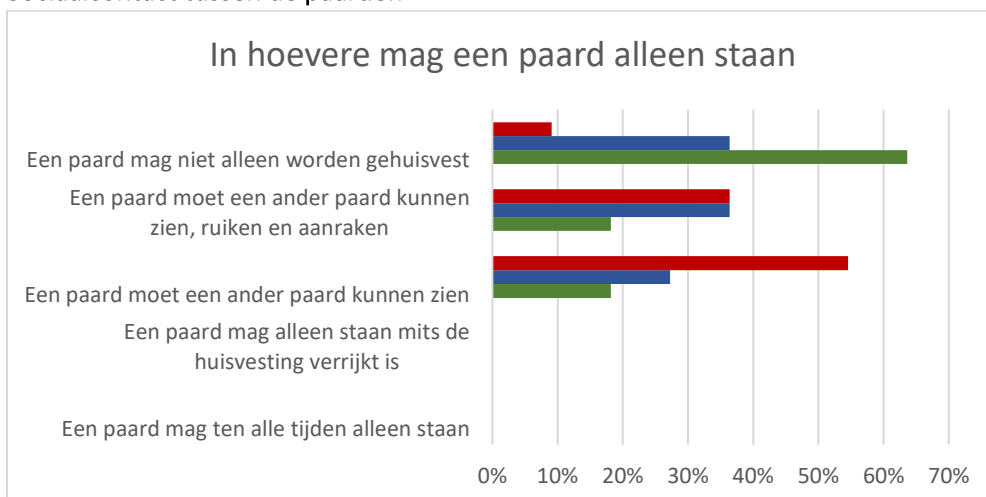

Tabel 1.3.b. Welzijnsgericht

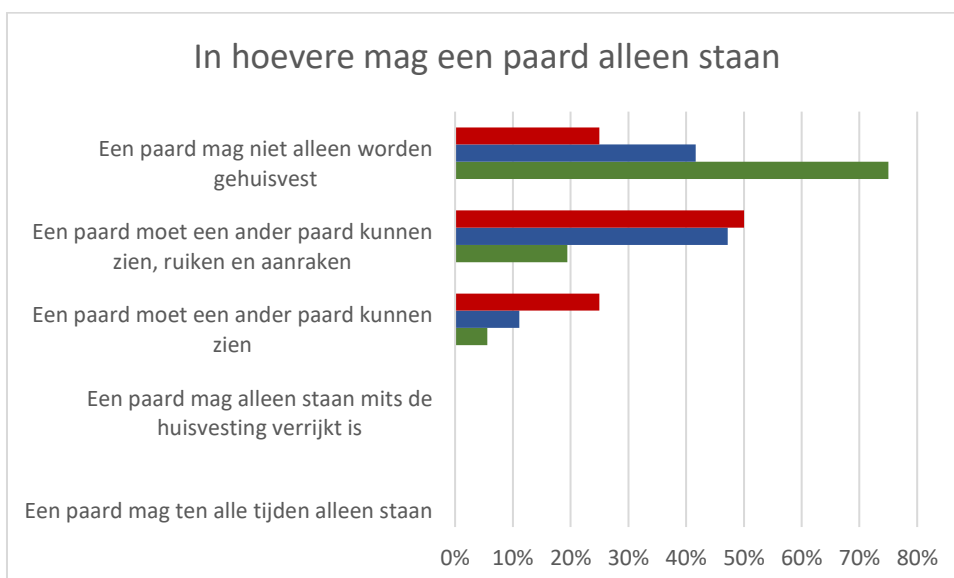

Tabel 1.3.c. Recreatie gericht

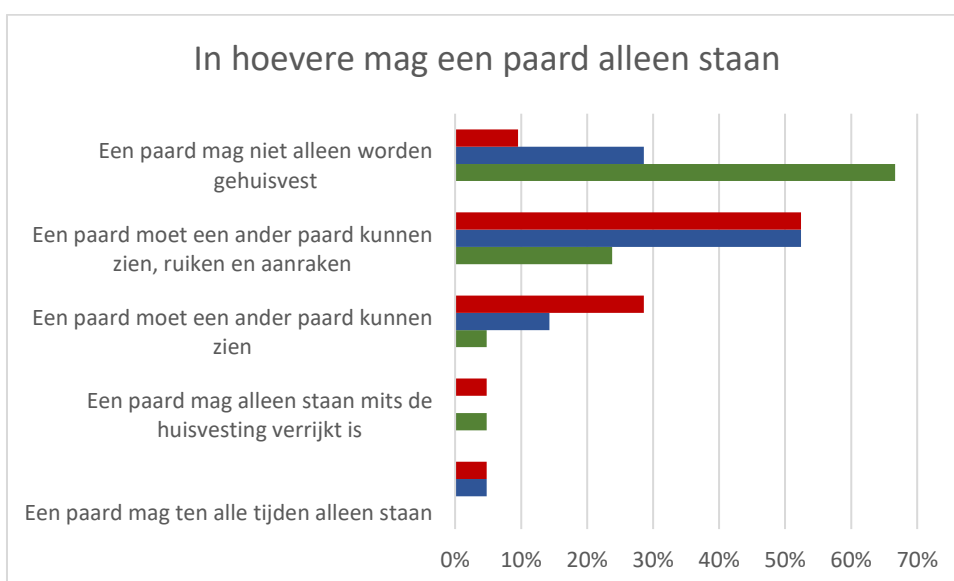
Sociaalcontact tussen de paarden

Tabel 1.4.a. Prestatie gericht

Tabel 1.4.b. Welzijnsgericht

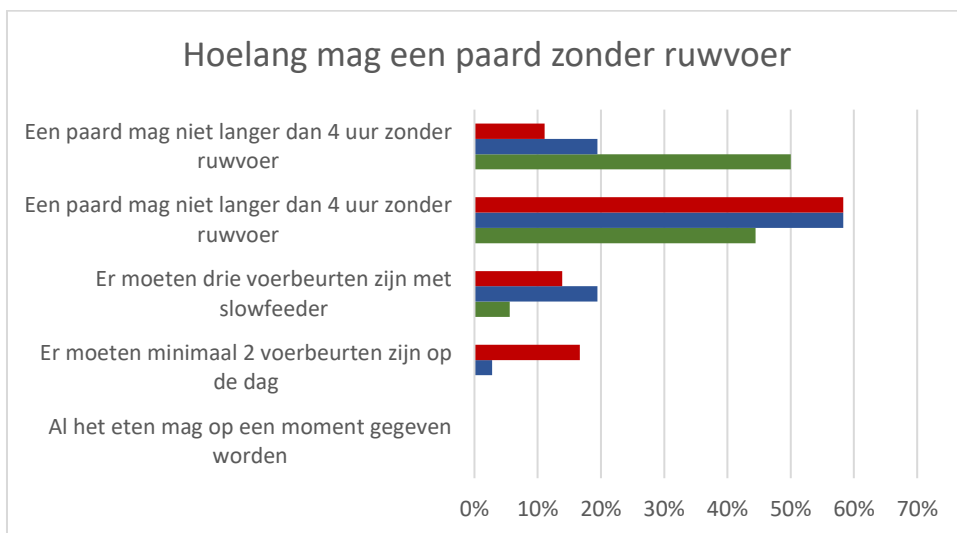

Tabel 1.4.c. Recreatie gericht

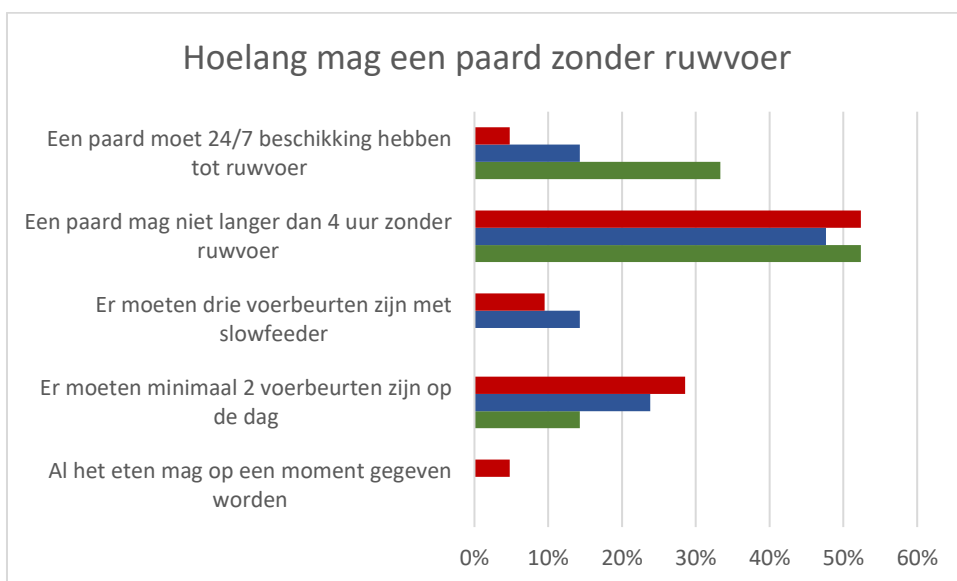
Aantal uur zonder ruwvoer

Tabel 1.5.a. Prestatie gericht

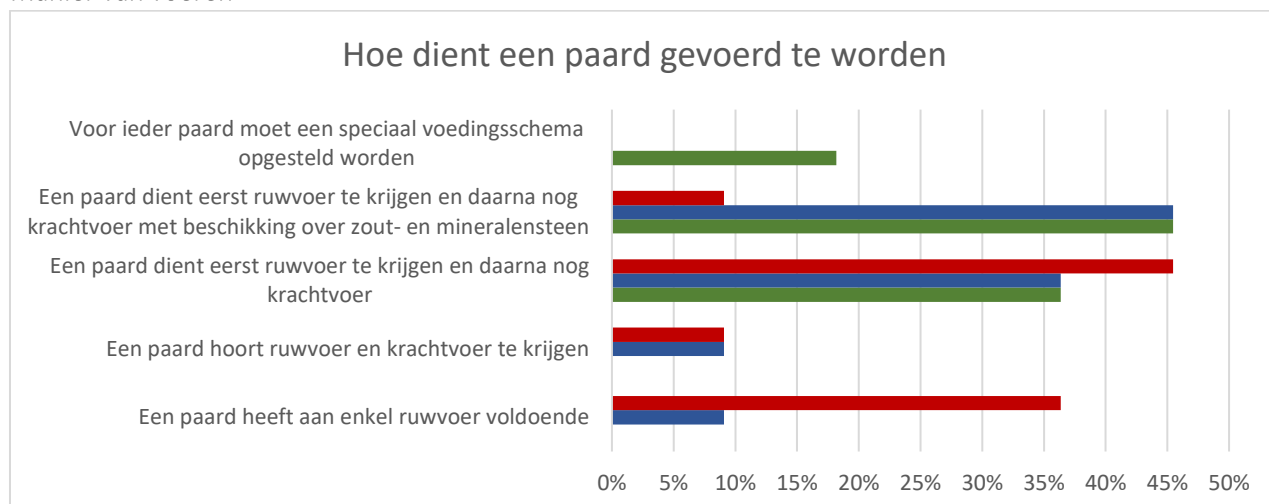

Tabel 1.5.b. Welzijnsgericht

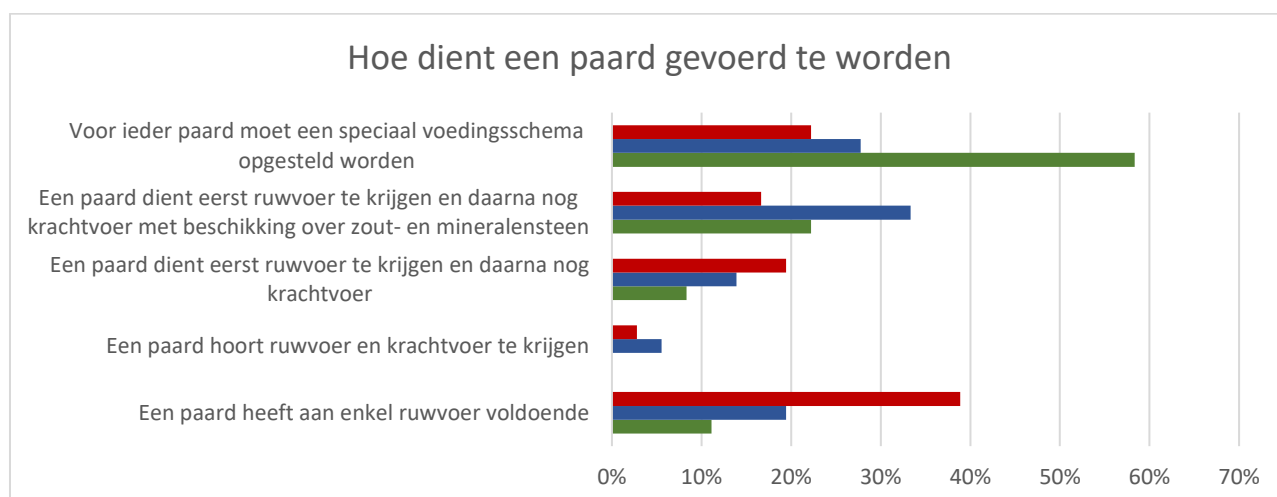

Tabel 1.5.c. Recreatie gericht

Manier van voeren

Tabel 1.6.a. Prestatie gericht

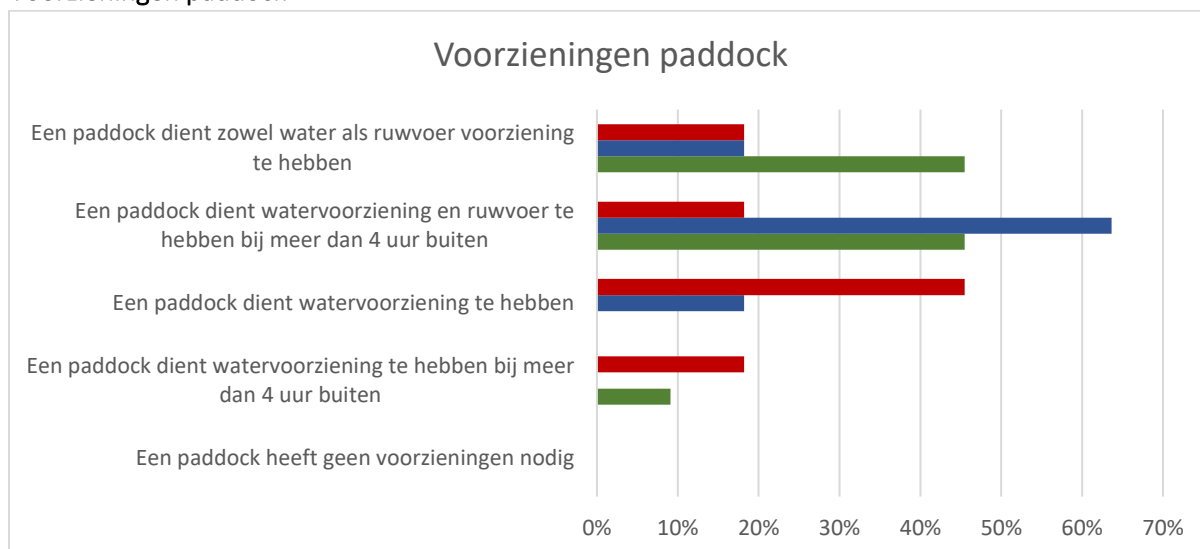

Tabel 1.6.b. Welzijnsgericht

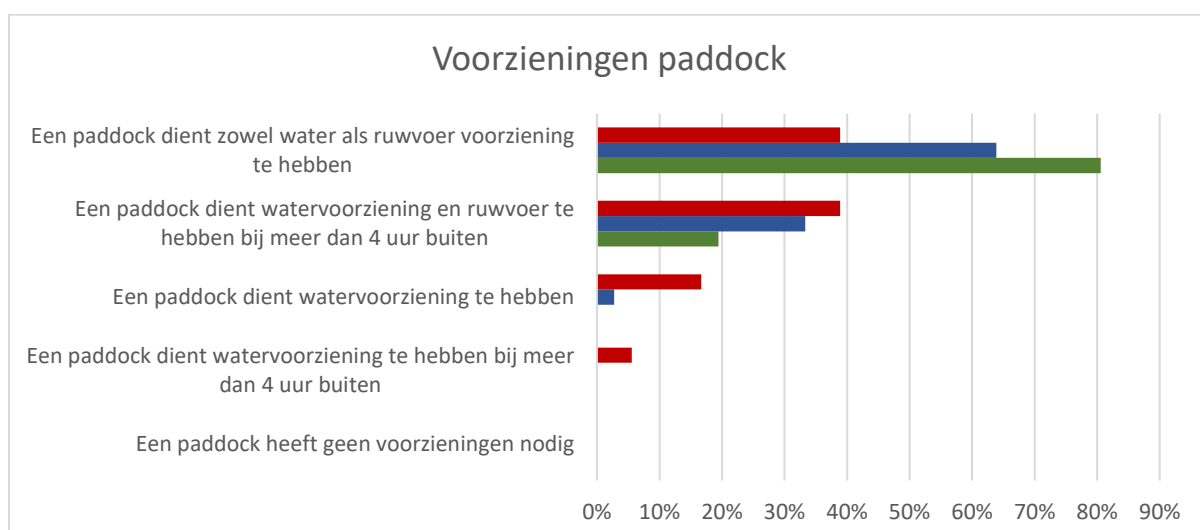

Tabel 1.6.c. Recreatie gericht

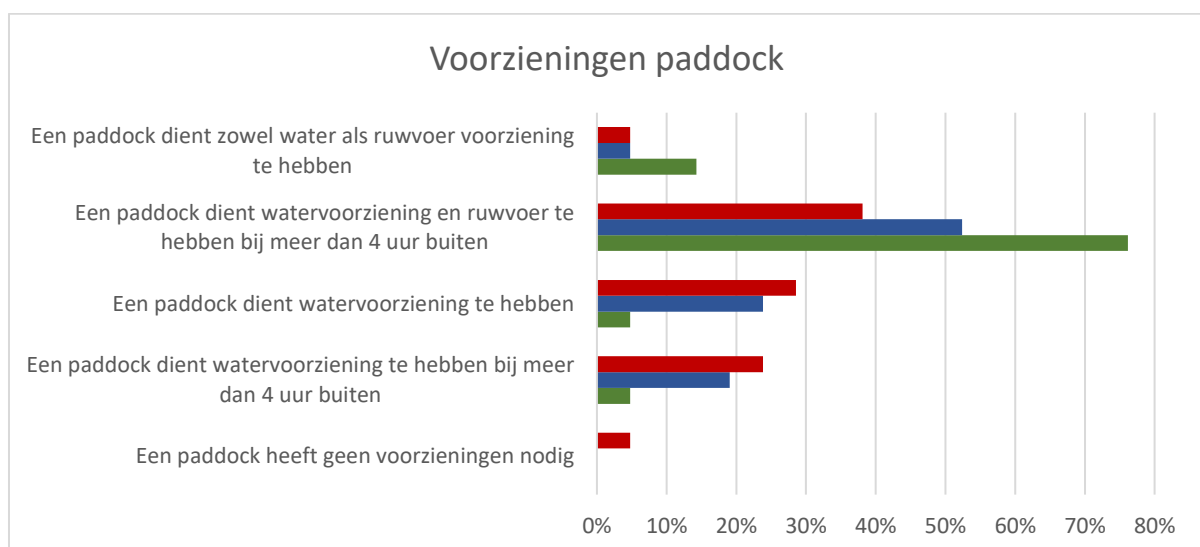
Voorzieningen paddock

Tabel 1.7.a. Prestatie gericht

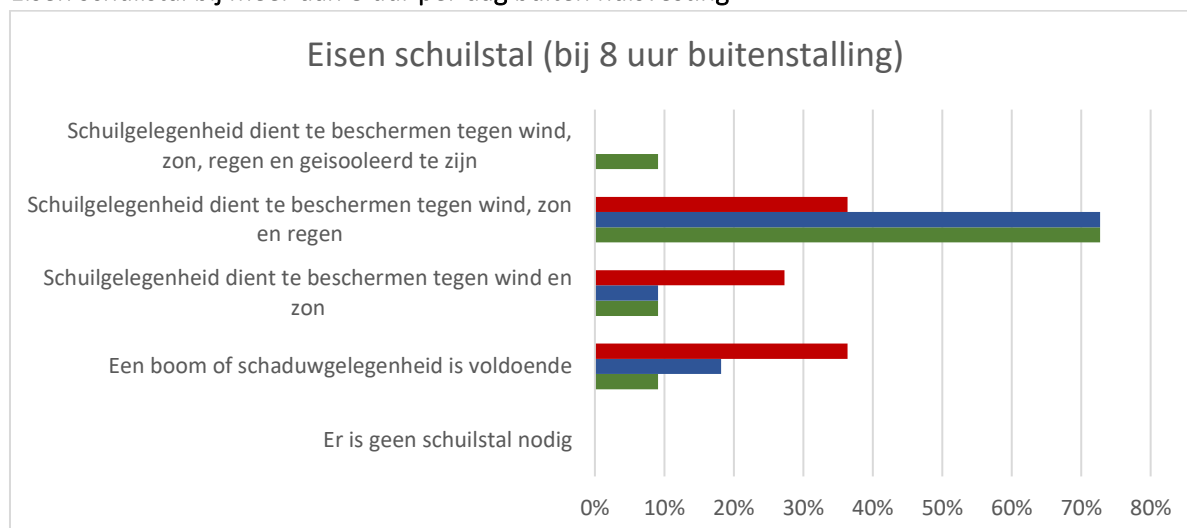

Tabel 1.7.b. Welzijnsgericht

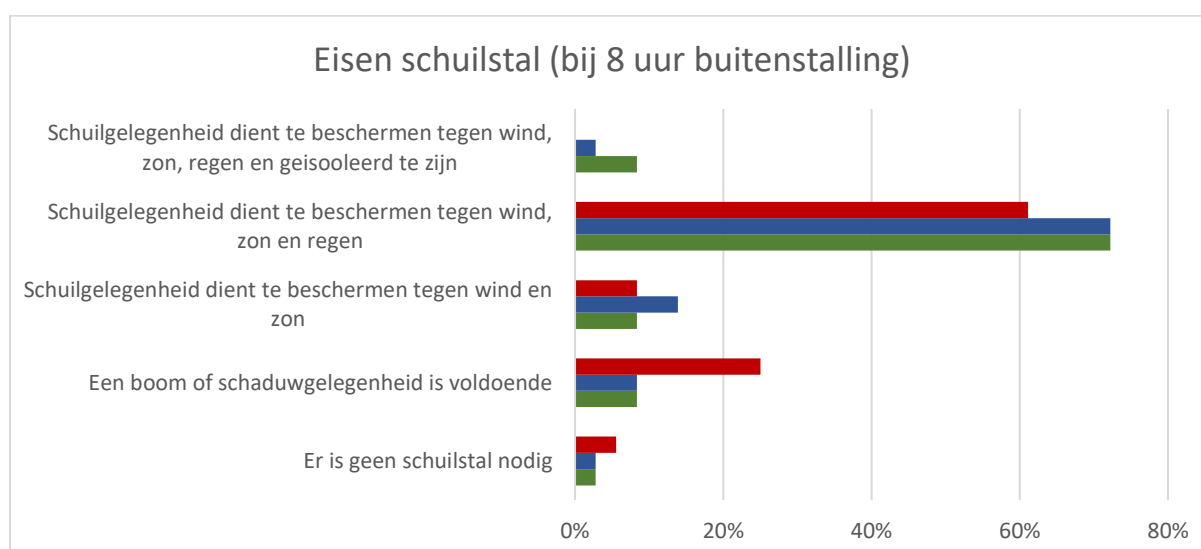

Tabel 1.7.c. Recreatie gericht

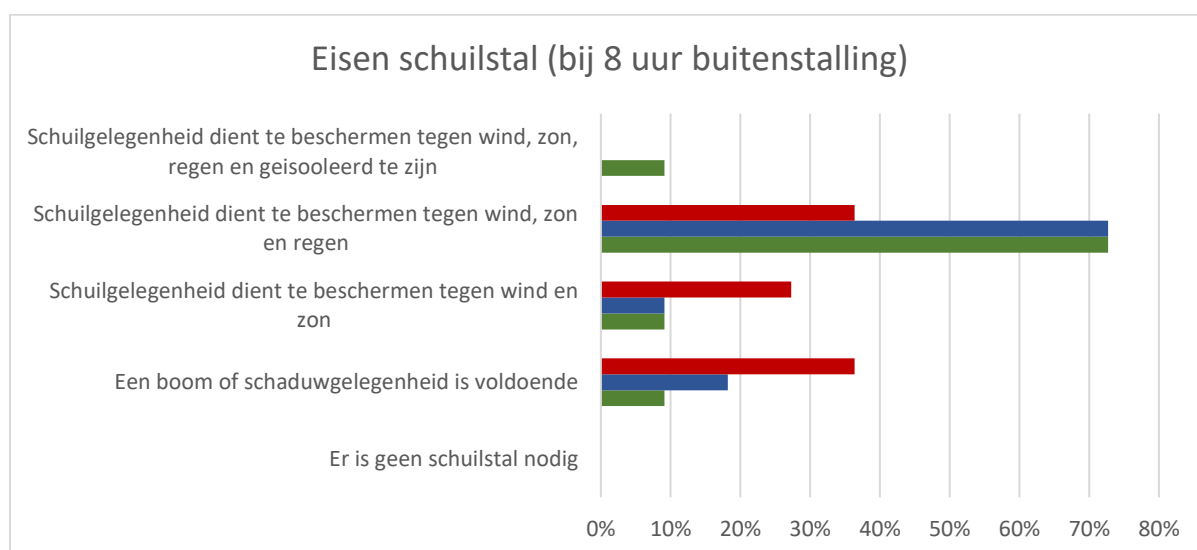
Eisen schuilstal bij meer dan 8 uur per dag buiten huisvesting

Tabel 1.8.a. Prestatie gericht

Tabel 1.8.b. Welzijnsgericht

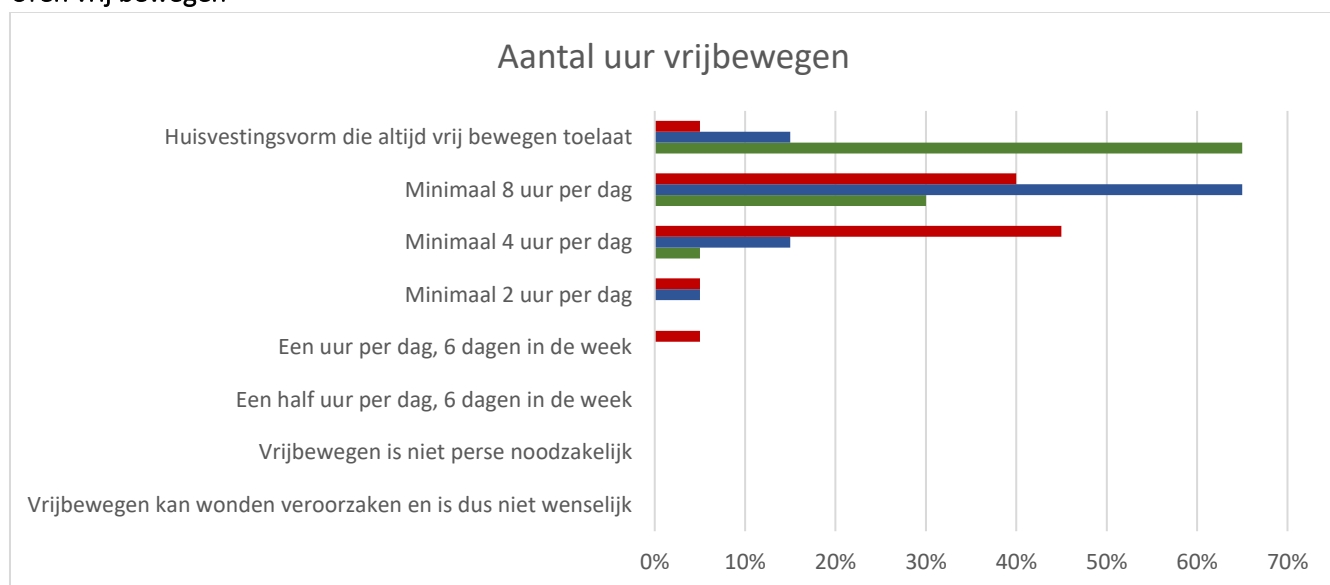

Tabel 1.8.c. Recreatie gericht

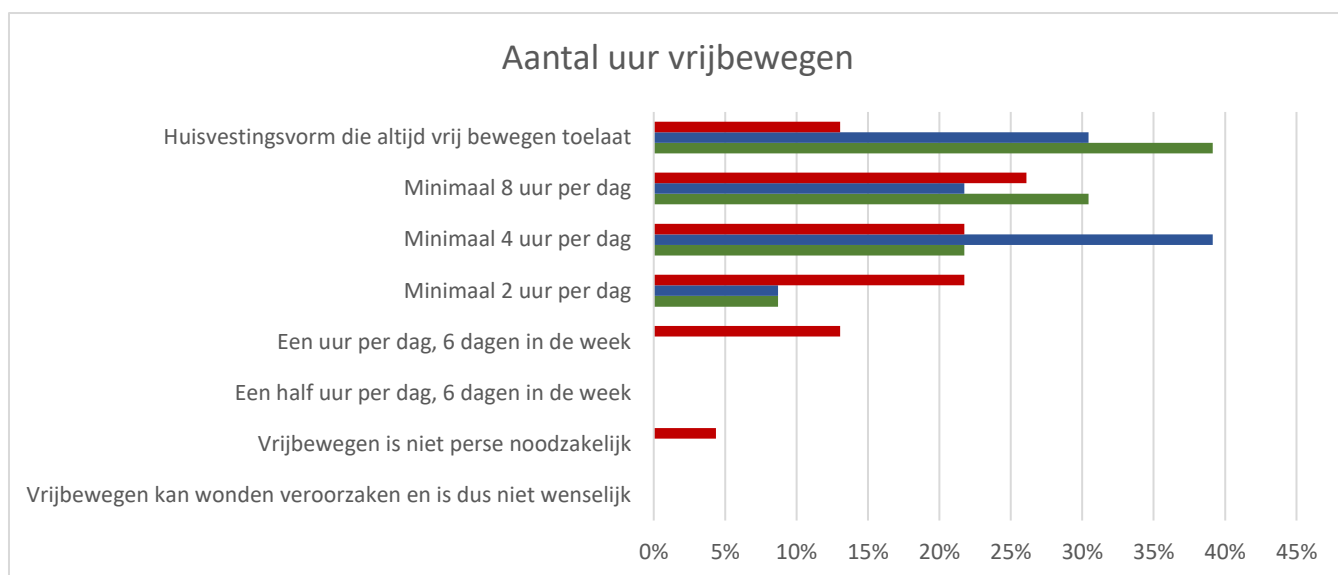
2. Waar komen de deelnemers vandaan

De deelnemers hebben aangegeven uit welke provincie ze afkomstig zijn. Dit is uiteindelijk onderverdeeld in 3 groepen. Regio zuid bestaat hierbij uit de provincies Zeeland, Noord-Brabant en Limburg hier kwamen 20 deelnemers vandaan. Regio west bestaat uit de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht hier kwamen 23 deelnemers vandaan. Als laatste regio oost deze bestaat uit de overige Nederlandse provincies en hier kwamen 23 deelnemers vandaan.

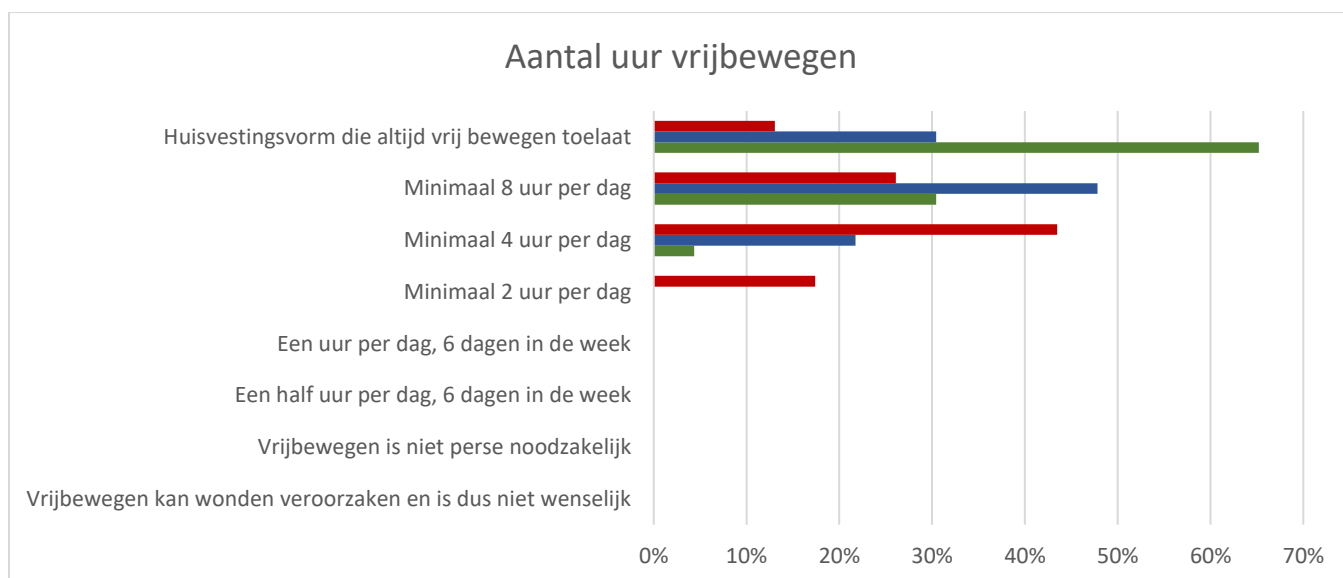
Uren vrij bewegen

Tabel 2.1.a. Regio zuid

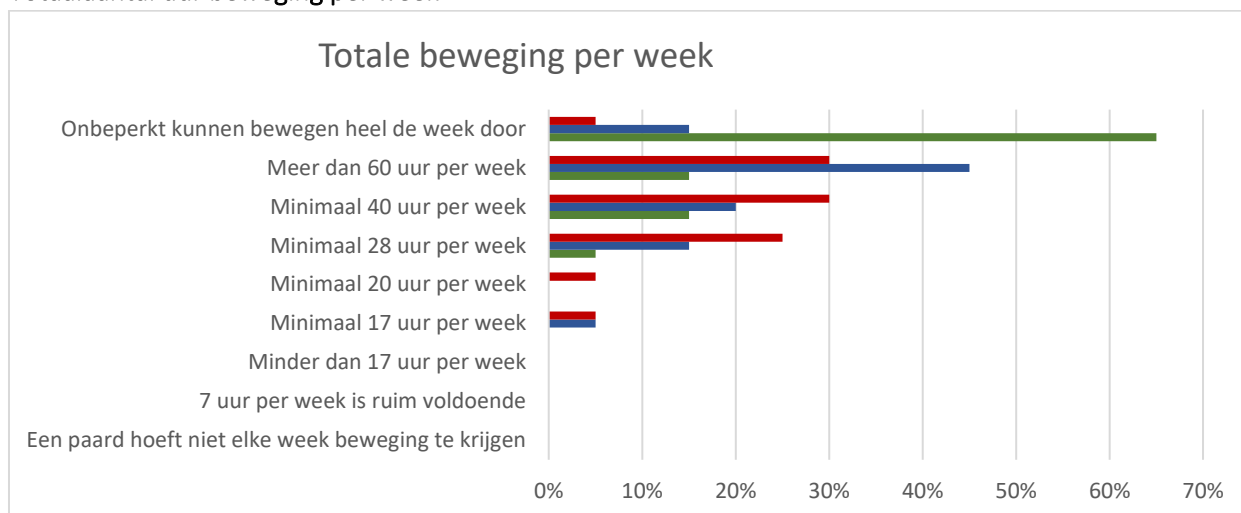

Tabel 2.1.b. Regio west

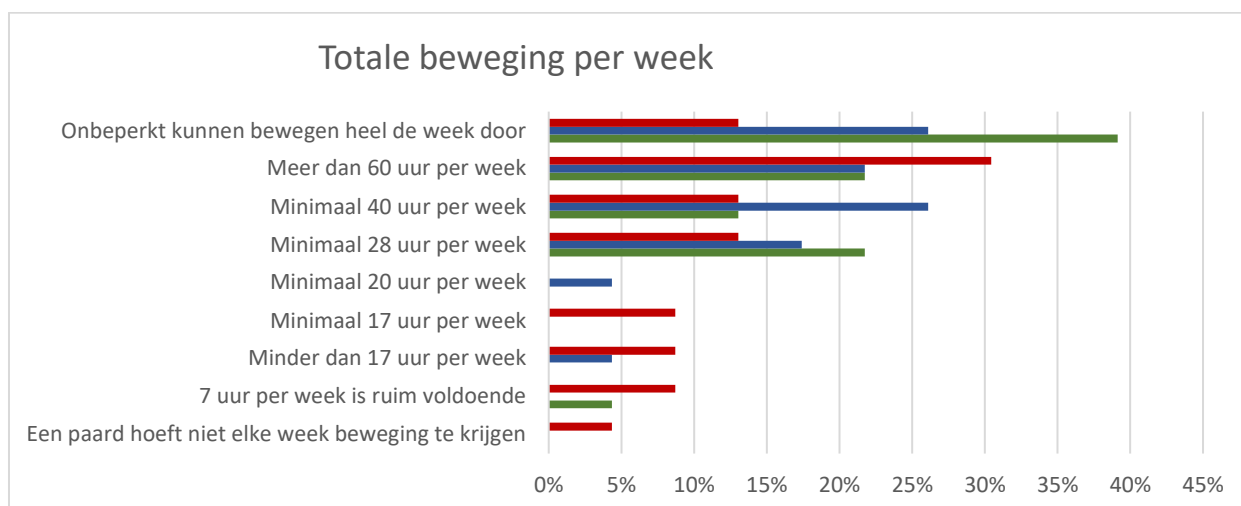

Tabel 2.1.c. Regio oost

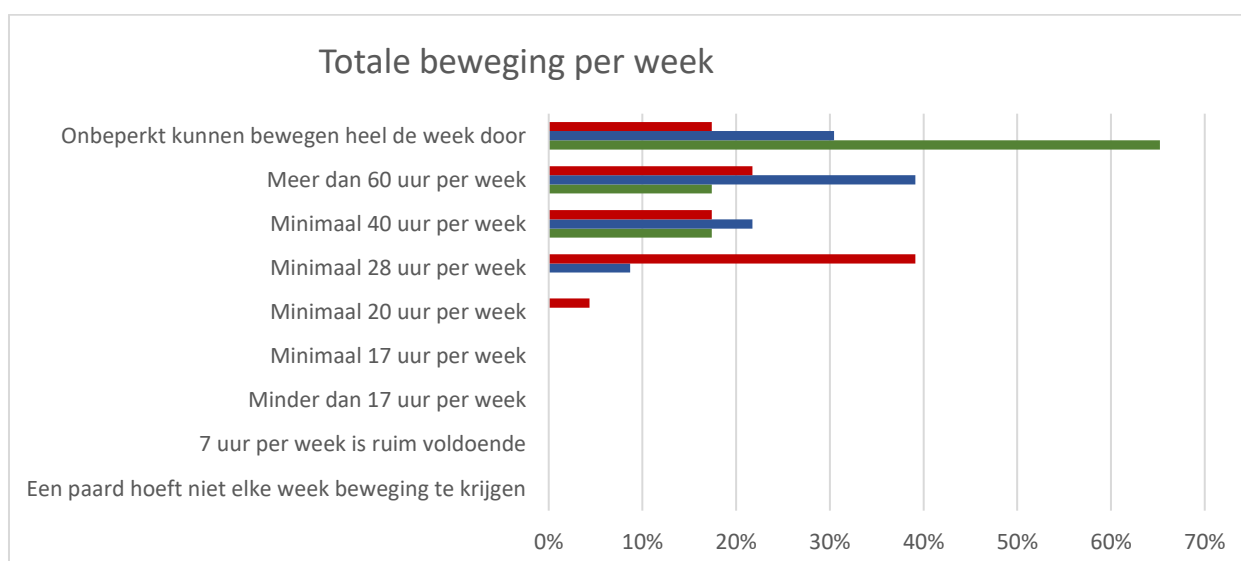
Totaalaantal uur beweging per week

Tabel 2.2.a. Regio zuid

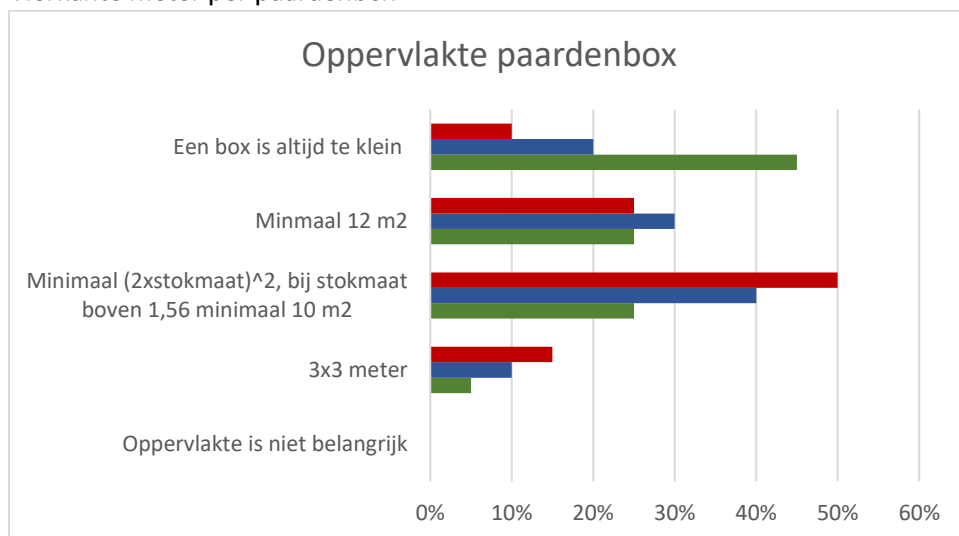

Tabel 2.2.b. Regio west

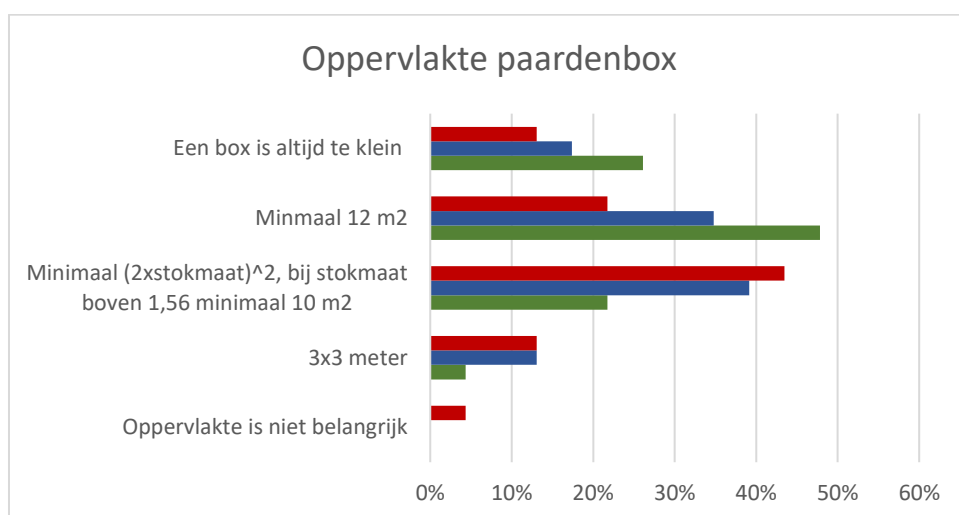

Tabel 2.2.c. Regio oost

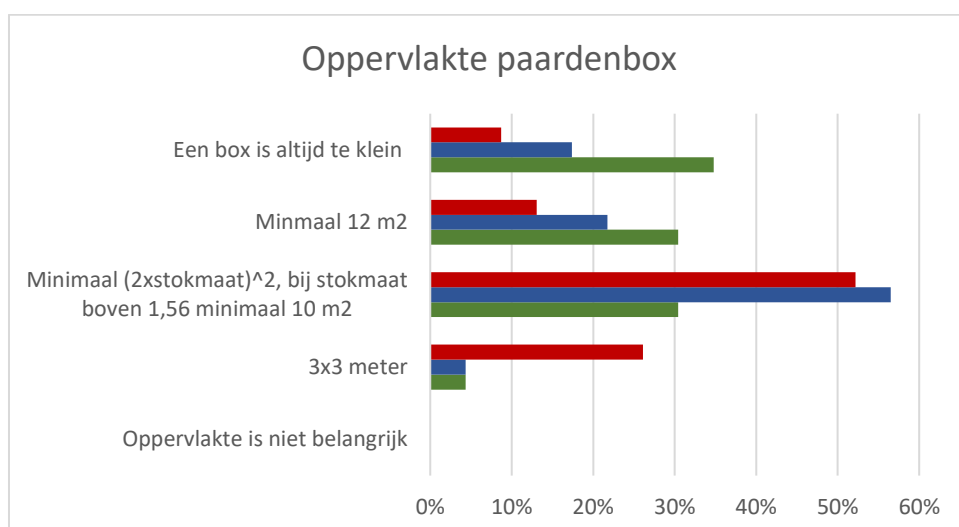
Vierkante meter per paardenbox

Tabel 2.3.a. Regio zuid

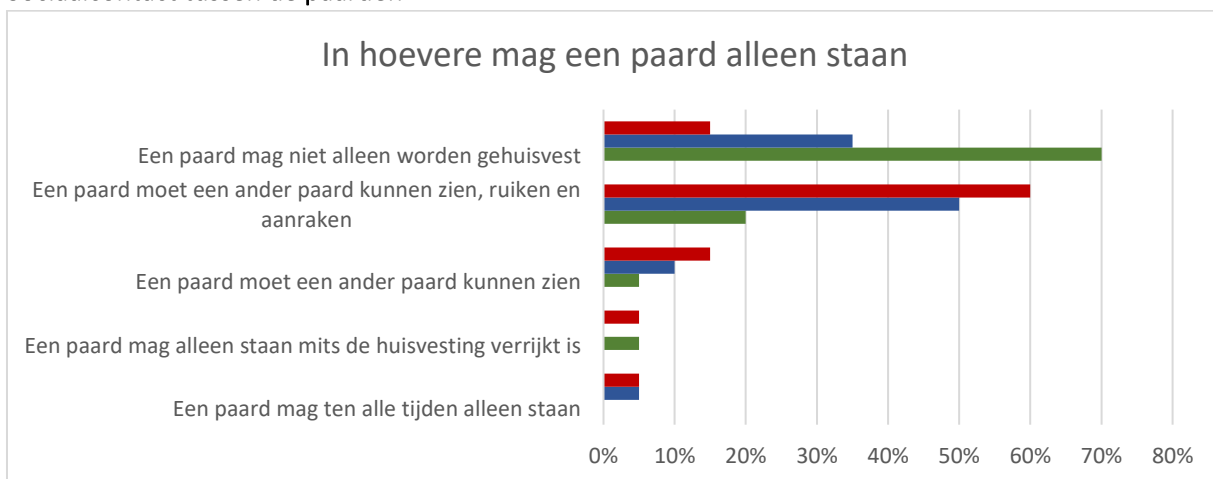

Tabel 2.3.b. Regio west

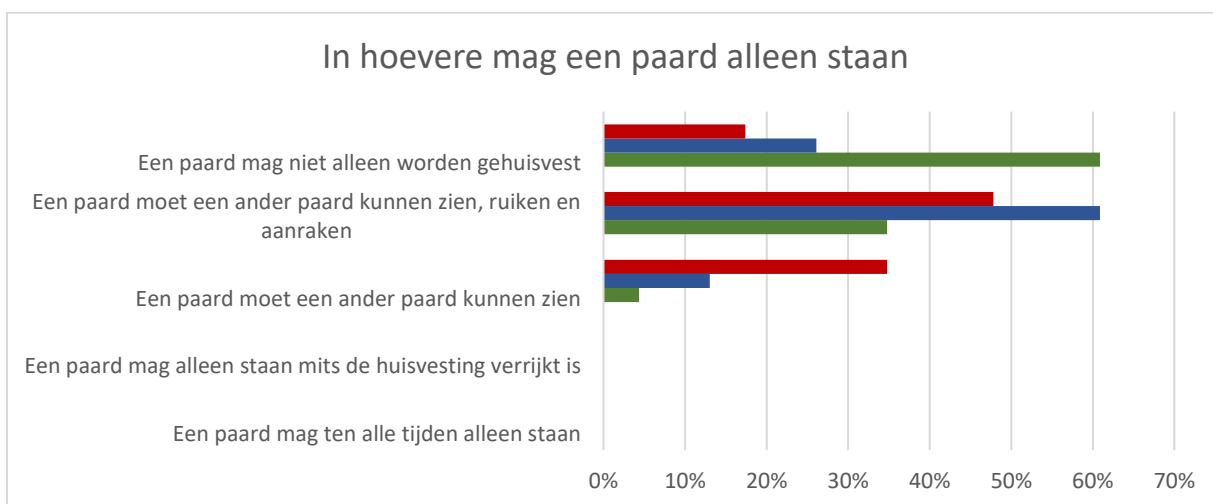

Tabel 2.3.c. Regio oost

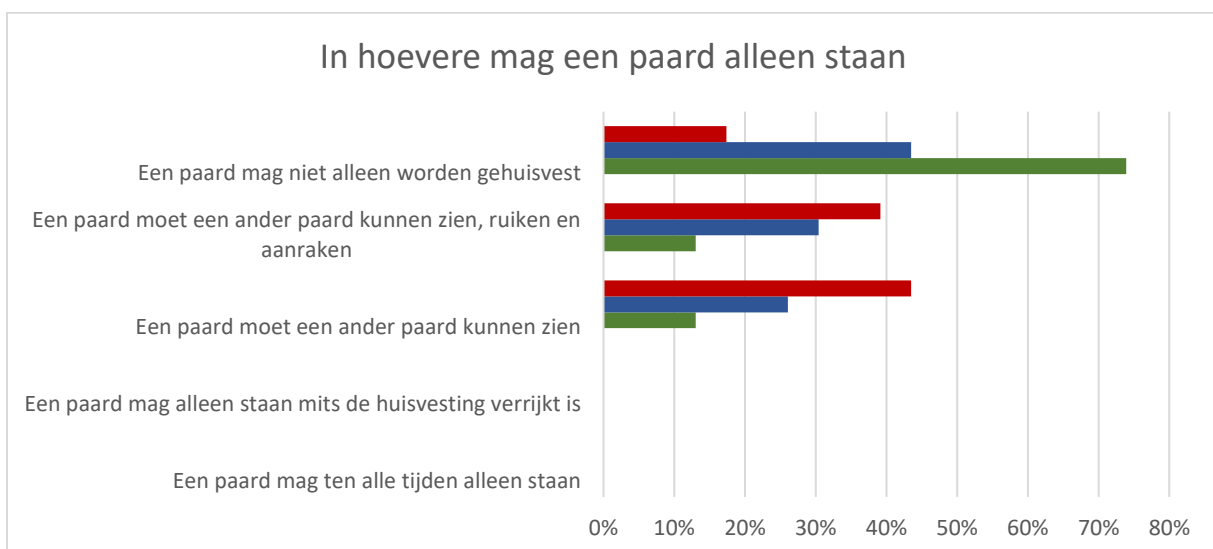
Sociaalcontact tussen de paarden

Tabel 2.4.a. Regio zuid

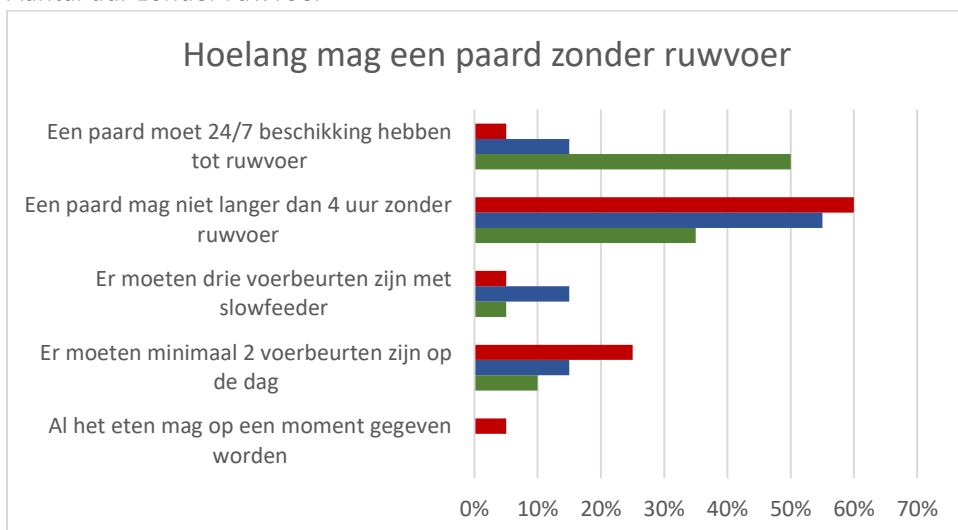

Tabel 2.4.b. Regio west

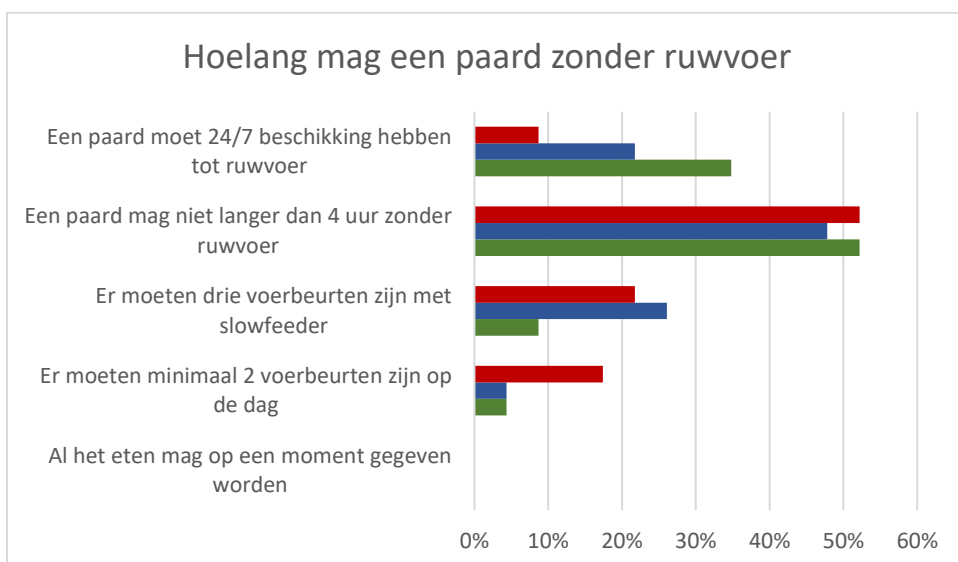

Tabel 2.4.c. Regio oost

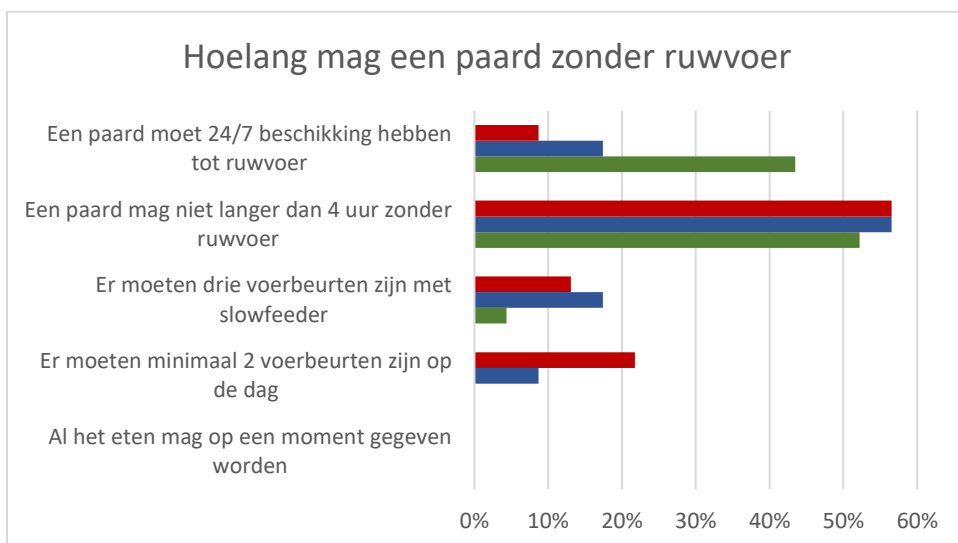
Aantal uur zonder ruwvoer

Tabel 2.5.a. Regio zuid

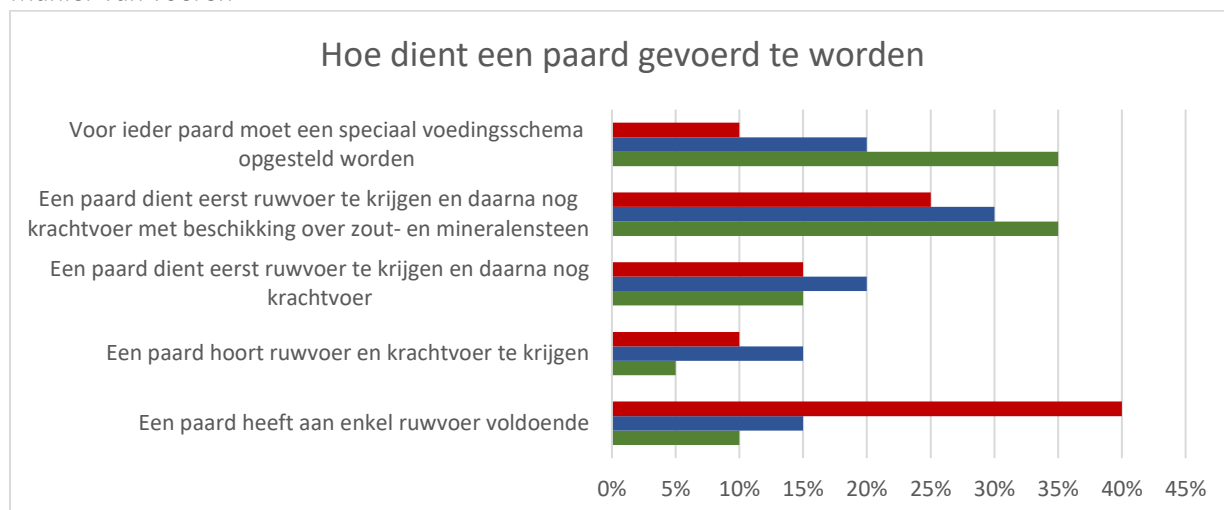

Tabel 2.5.b. Regio west

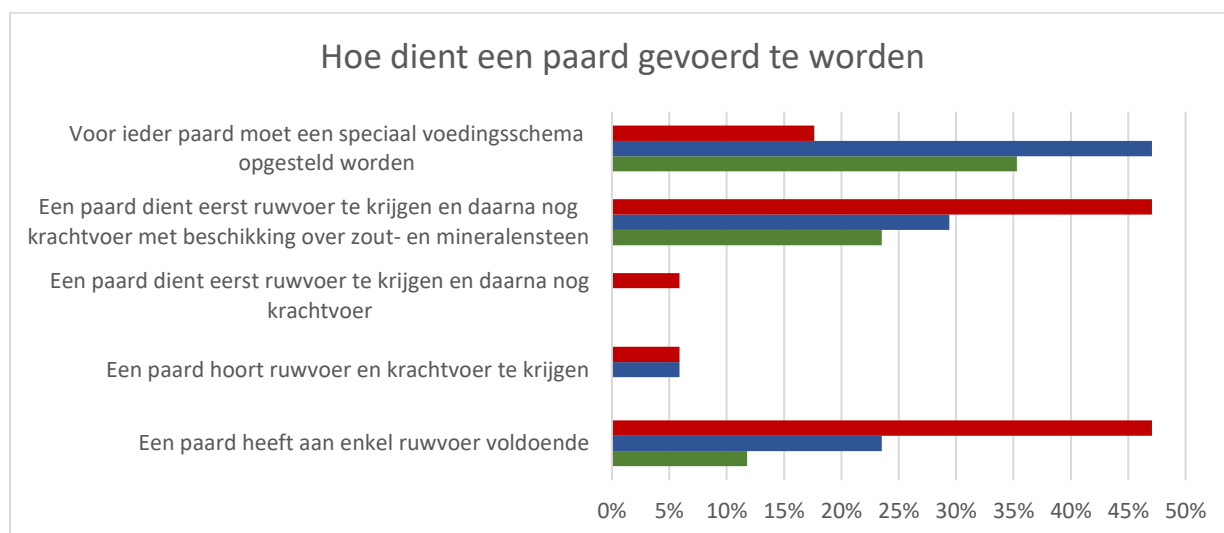

Tabel 2.5.c. Regio oost

Manier van voeren

Tabel 2.6.a. Regio zuid

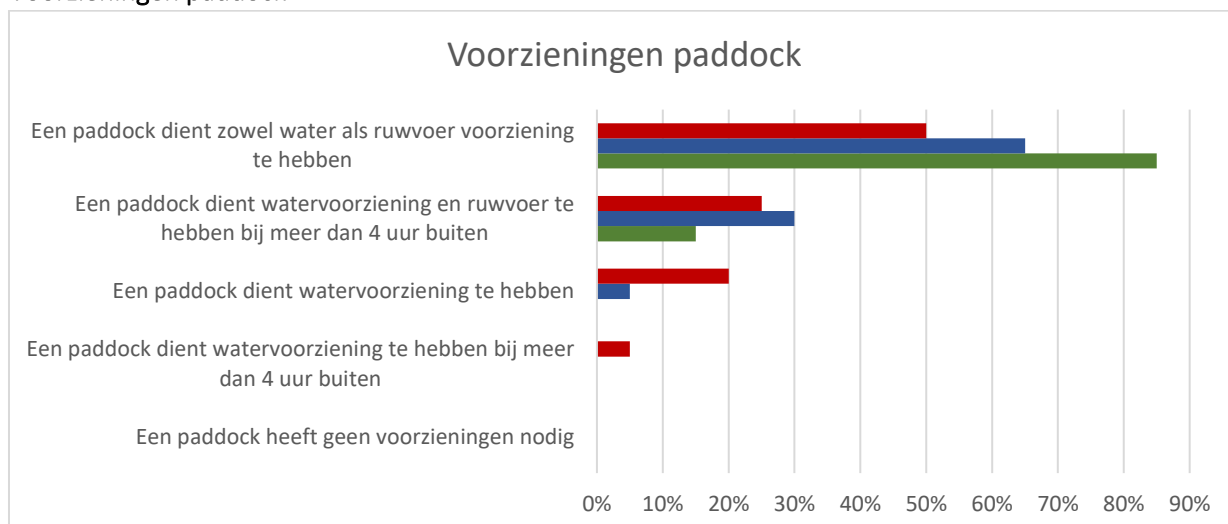

Tabel 2.6.b. Regio west

Tabel 2.6.c. Regio oost

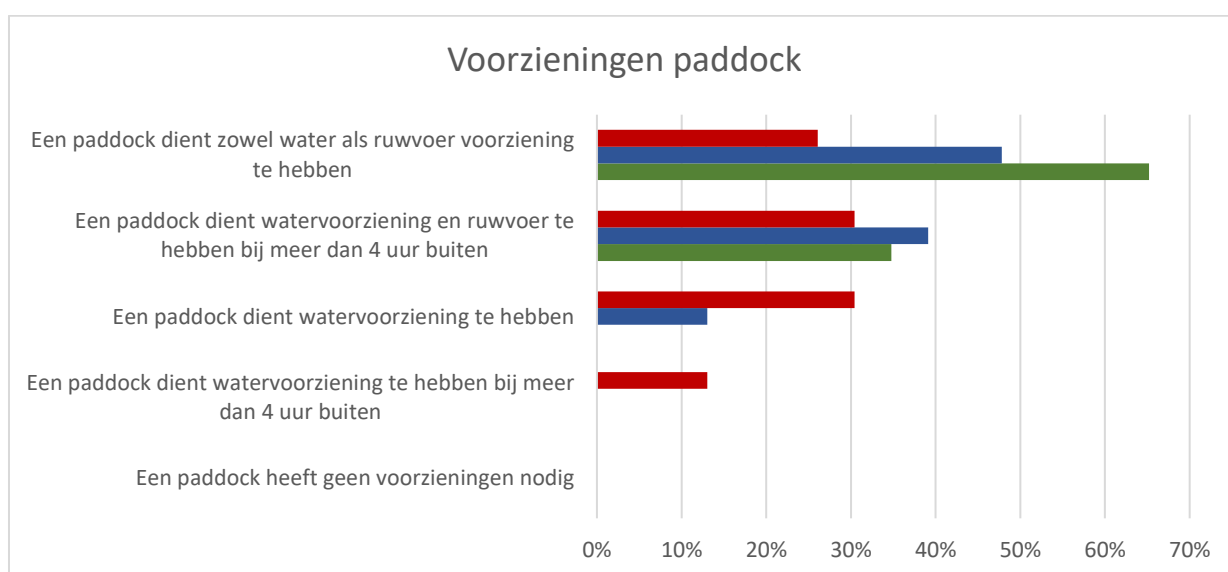
Voorzieningen paddock

Tabel 2.7.a. Regio zuid

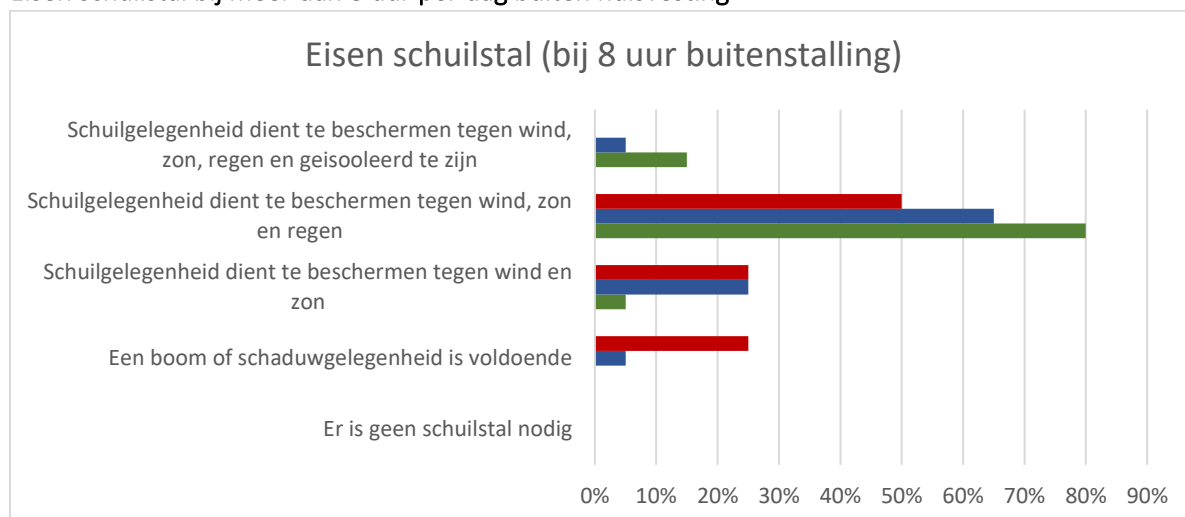

Tabel 2.7.b. Regio west

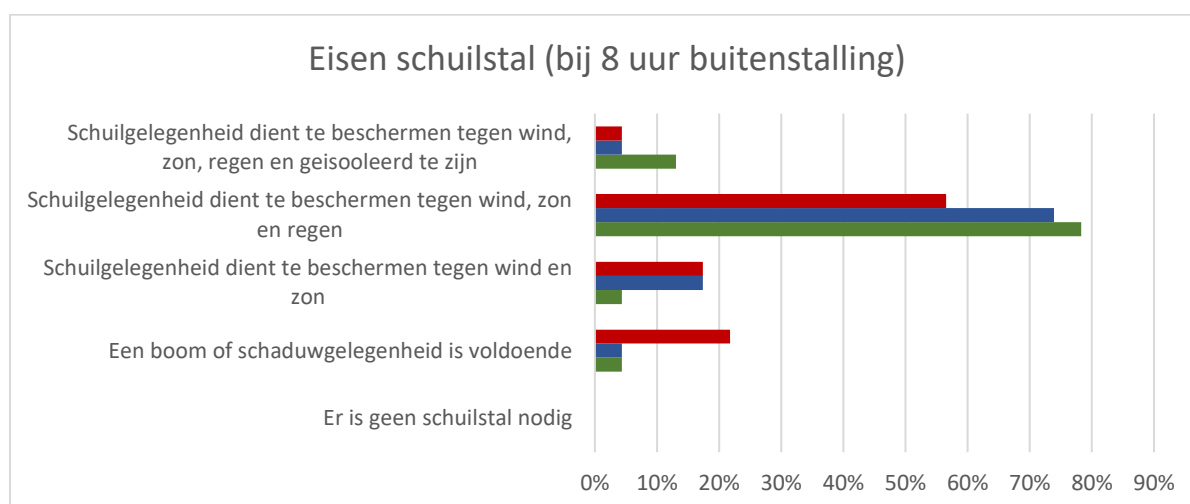

Tabel 2.7.c. Regio oost

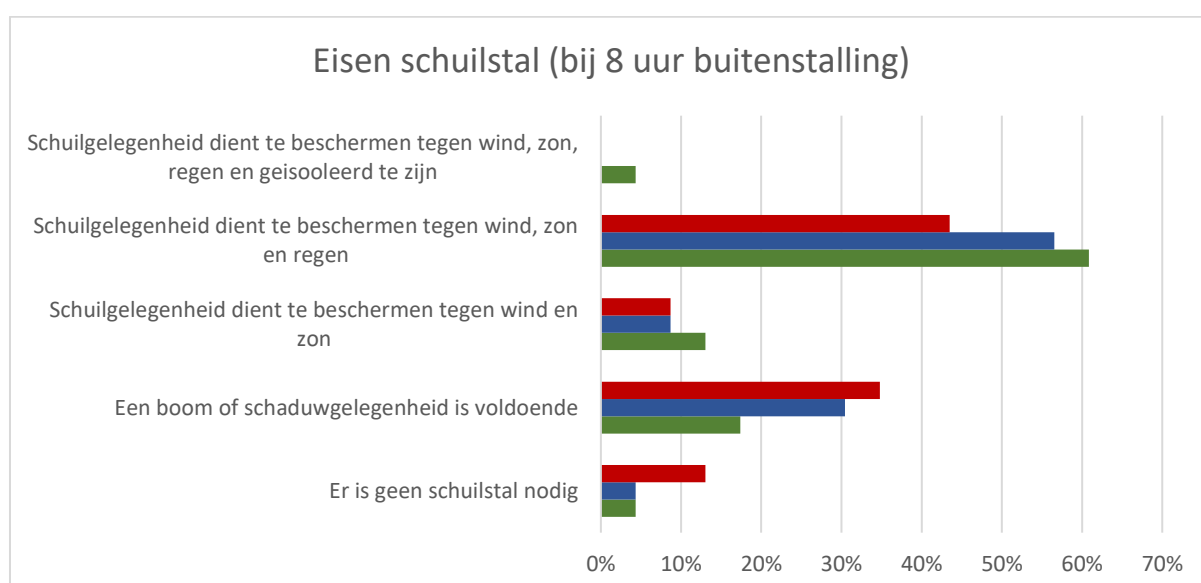
Eisen schuilstal bij meer dan 8 uur per dag buiten huisvesting

Tabel 2.8.a. Regio zuid

Tabel 2.8.b. Regio west

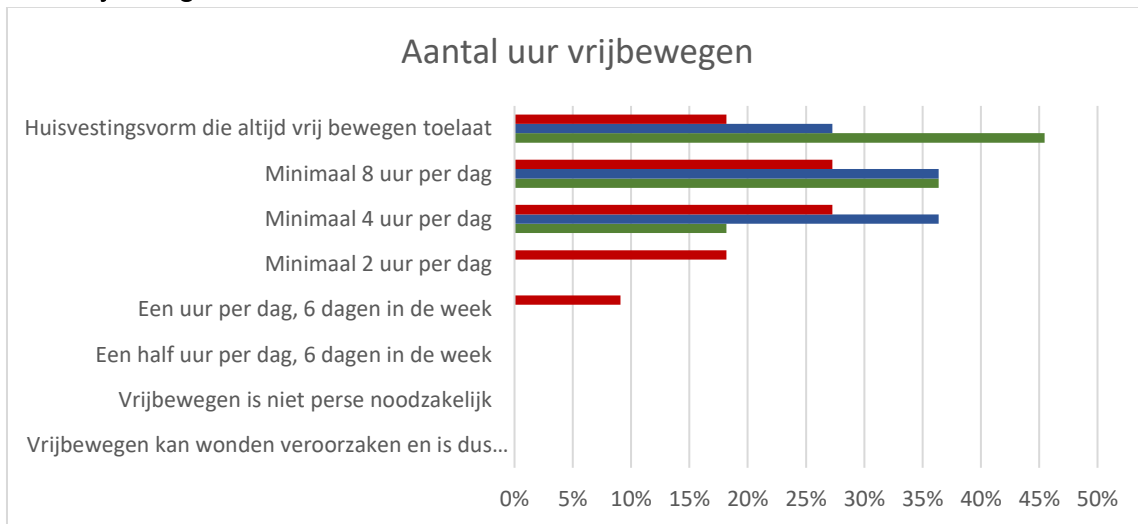
Tabel 2.8.c. Regio oost

3. Percentage dat werkzaam is in de sector

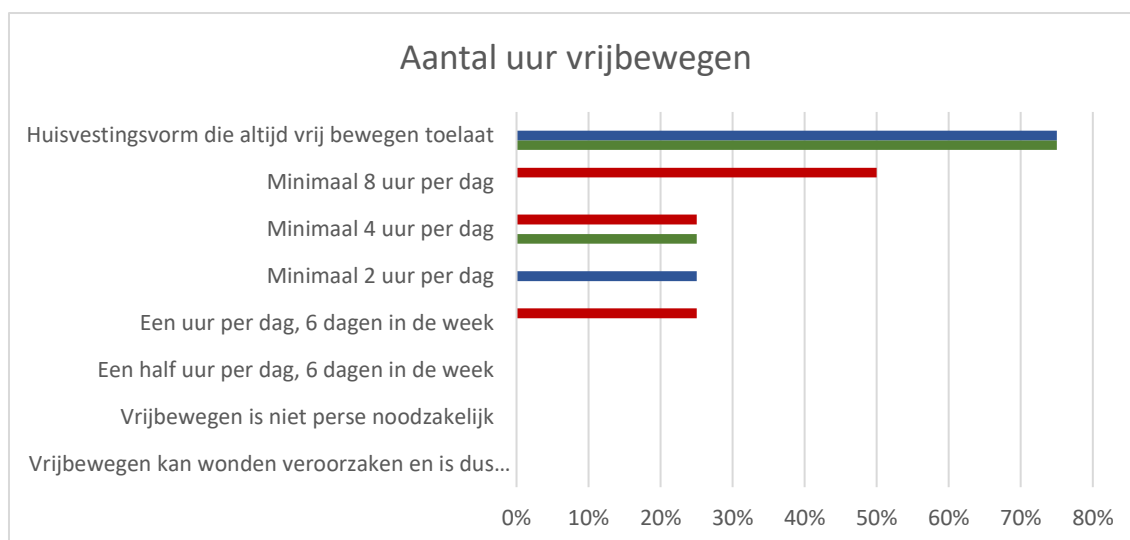
Bij deze vraag is gekeken of de deelnemers geld verdienen in de hippische sector. Hierbij hadden ze de keuze tussen ondernemer, loondienst of paarden enkel als hobby. Deelnemers die ondernemer hebben aangekruist kunnen zowel een stal hebben als een ander type hippische ondernemer zoals zadelmaker, instructeur etc.

In totaal waren er 11 deelnemers die ondernemer hebben aangekruist, 4 in loondienst en 54 hobbymatig.

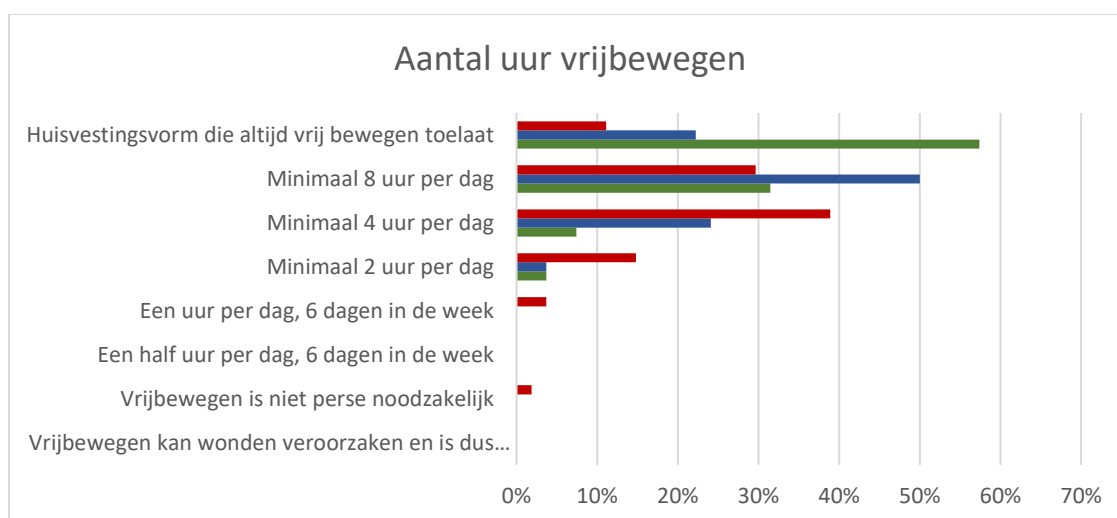
Uren vrij bewegen

Tabel 3.1.a. Ondernemer in de hippische sector

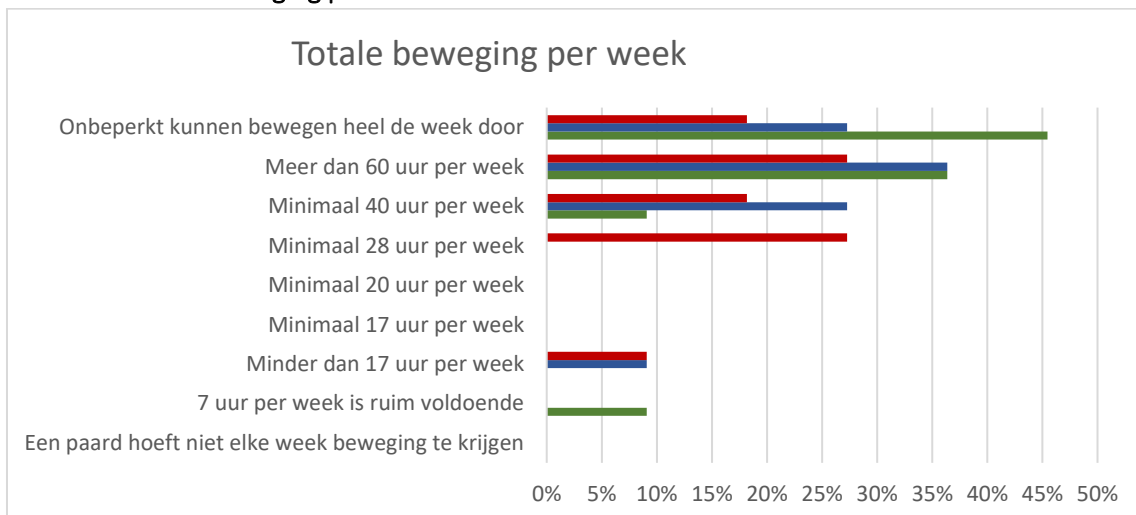

Tabel 3.1.b. In loondienst in de hippische sector

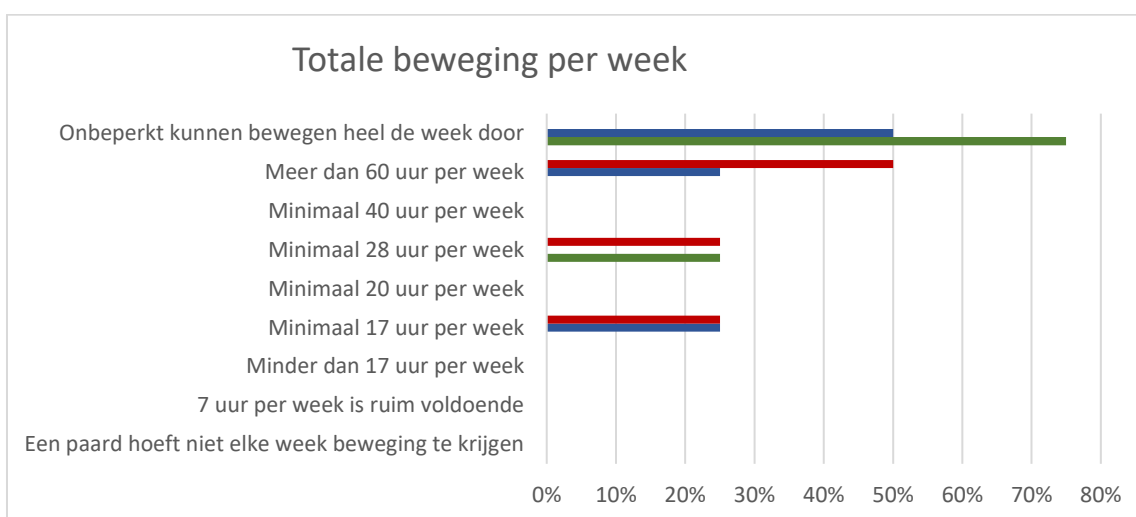

Tabel 3.1.c. Paarden enkel als hobby

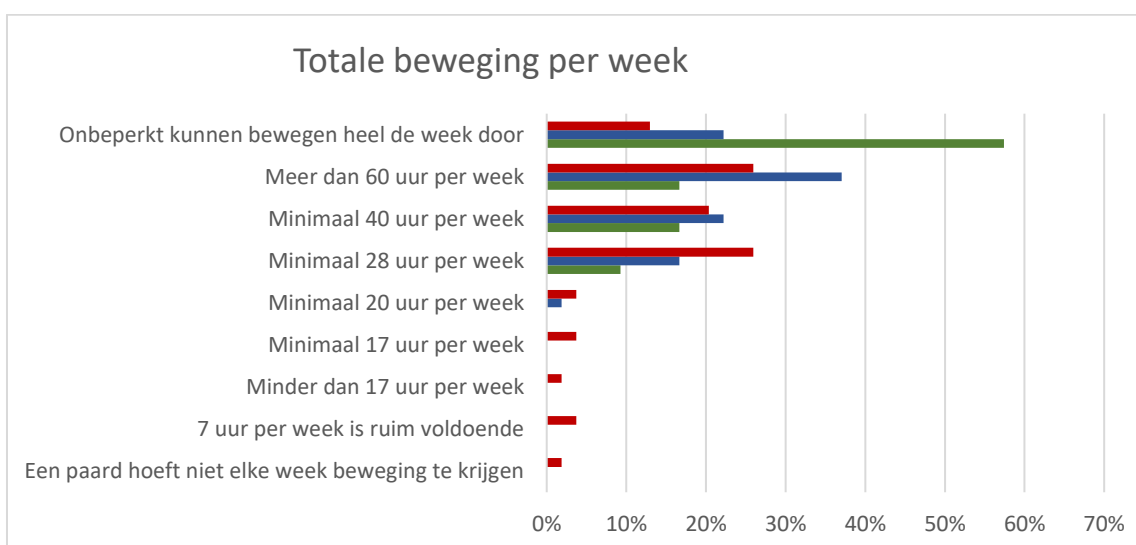
Totaalaantal uur beweging per week

Tabel 3.2.a. Ondernemer in de hippische sector

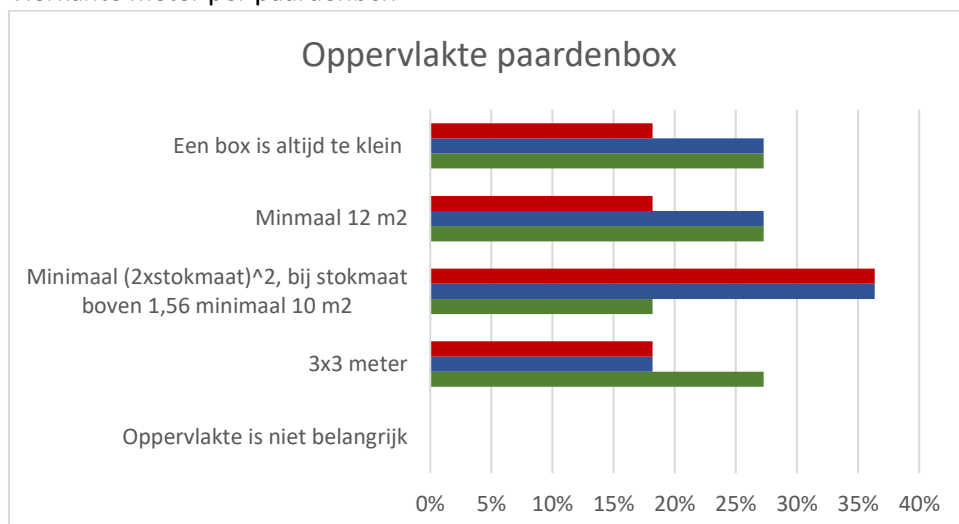

Tabel 3.2.b. In loondienst in de hippische sector

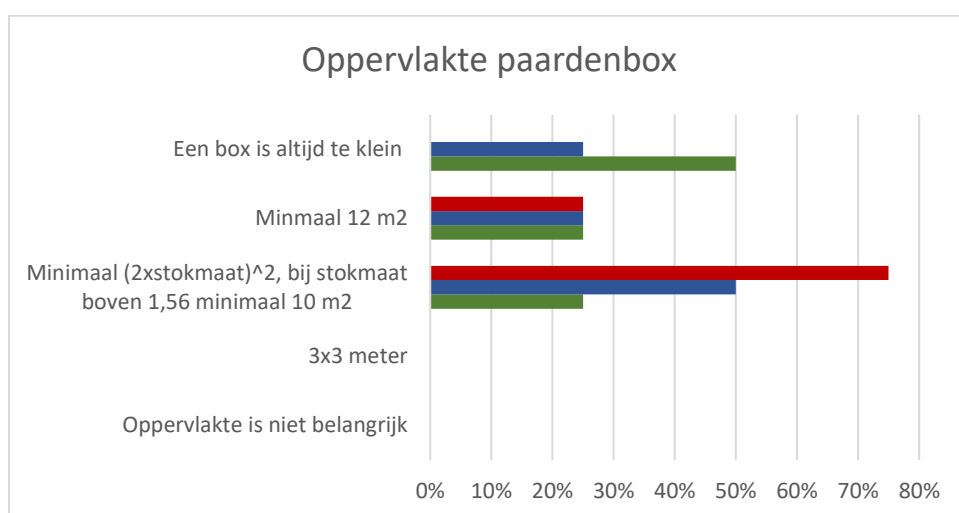

Tabel 3.2.c. Paarden enkel als hobby

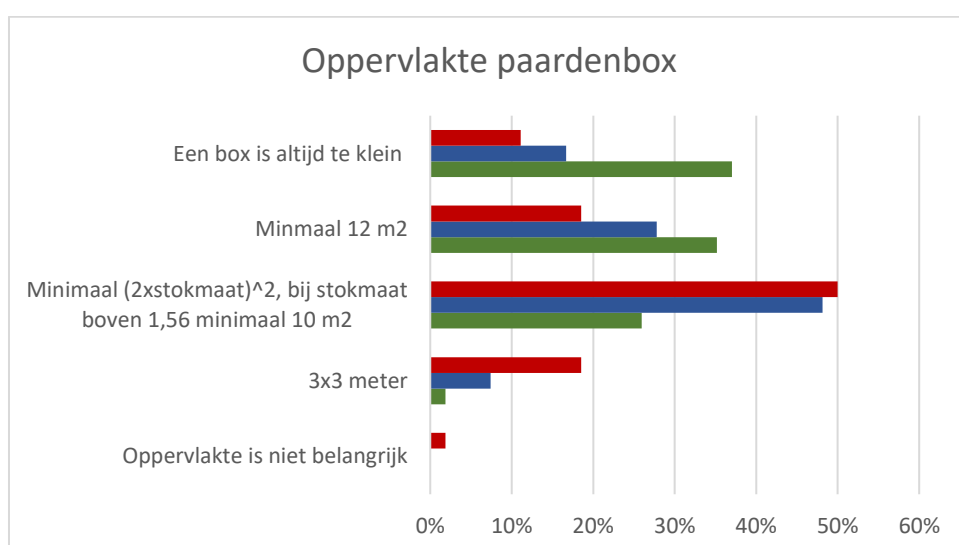
Vierkante meter per paardenbox

Tabel 3.3.a. Ondernemer in de hippische sector

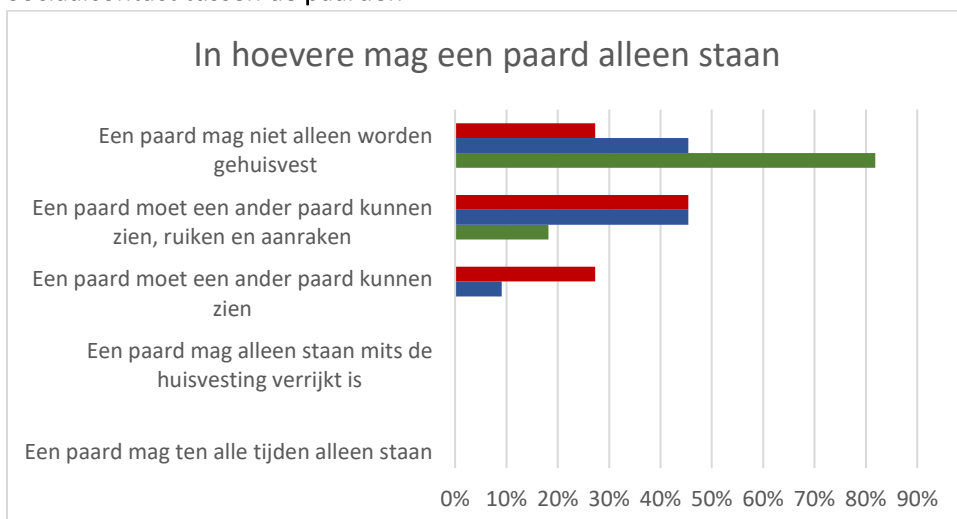

Tabel 3.3.b. In loondienst in de hippische sector

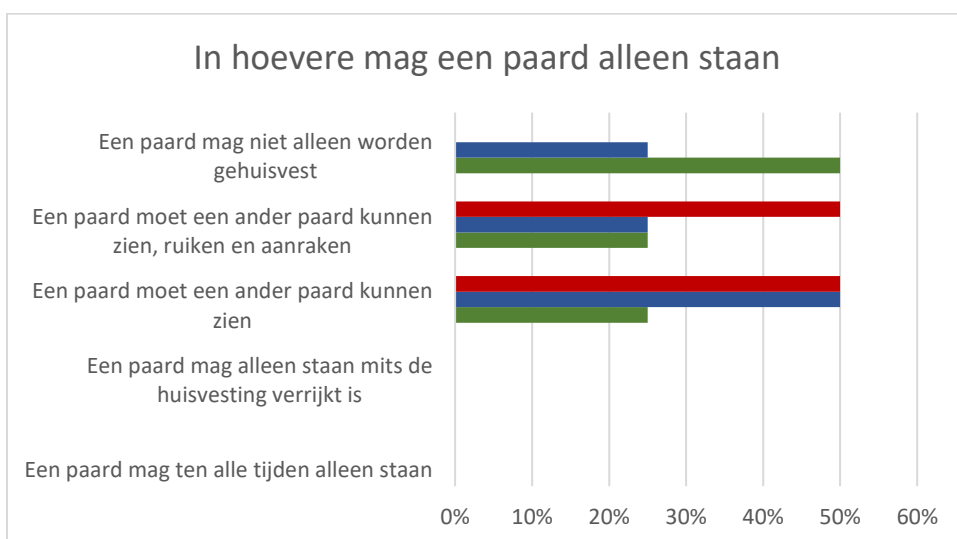

Tabel 3.3.c. Paarden enkel als hobby

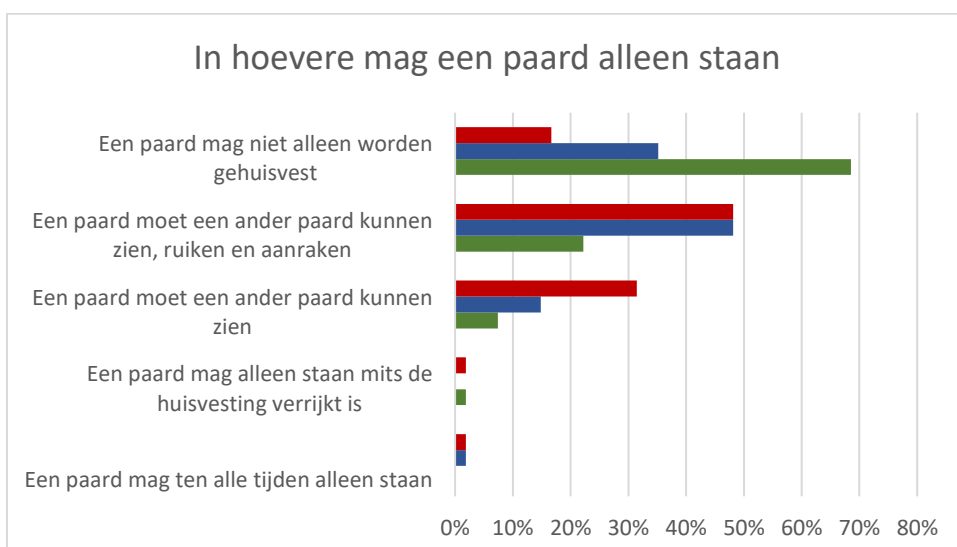
Sociaalcontact tussen de paarden

Tabel 3.4.a. Ondernemer in de hippische sector

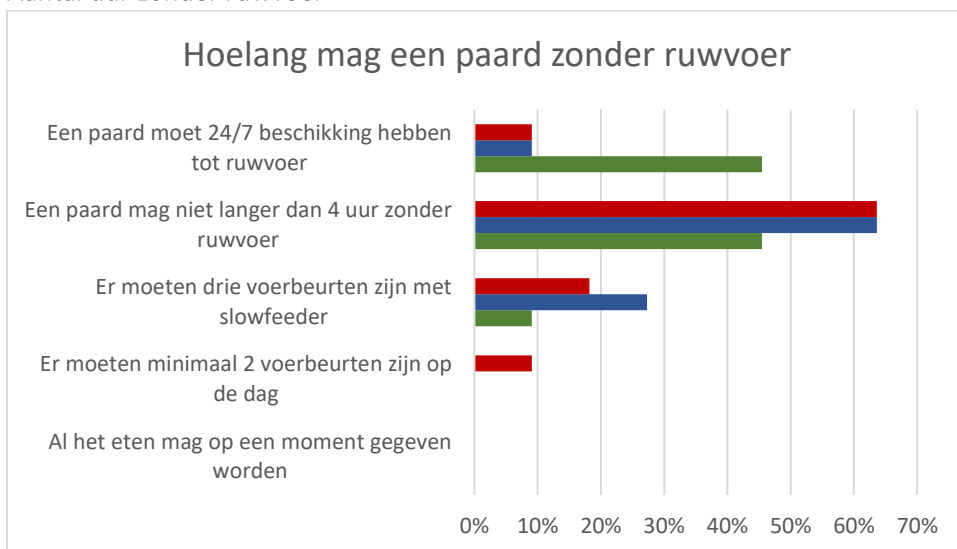

Tabel 3.4.b. In loondienst in de hippische sector

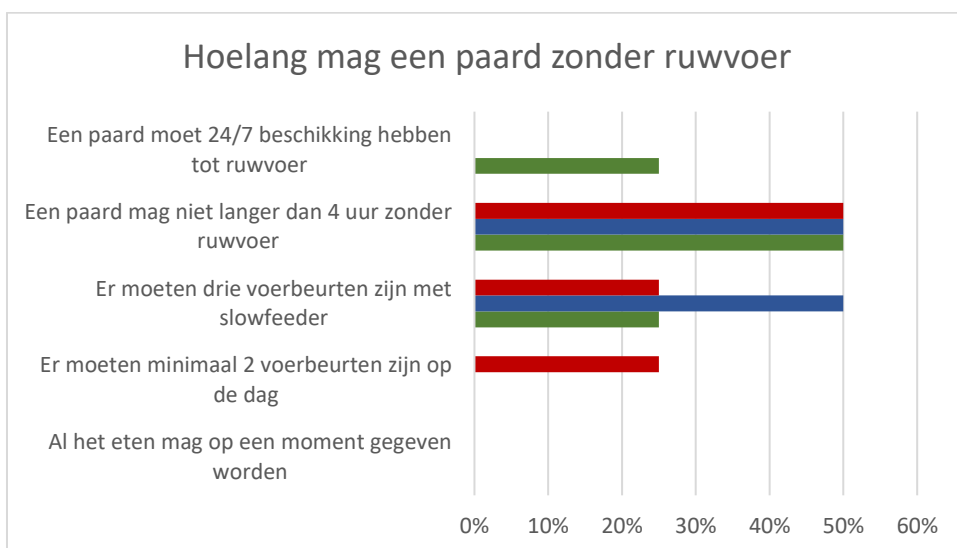

Tabel 3.4.c. Paarden enkel als hobby

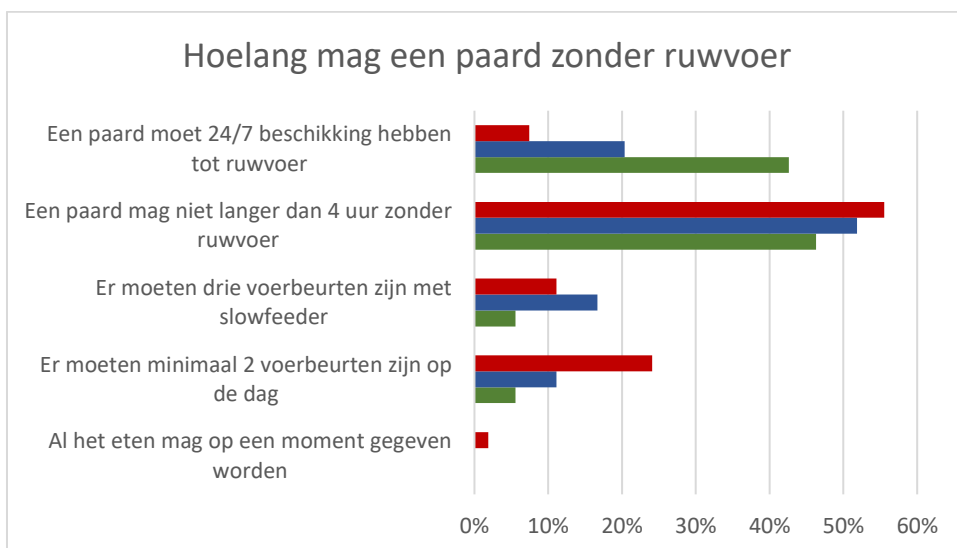
Aantal uur zonder ruwvoer

Tabel 3.5.a. Ondernemer in de hippische sector

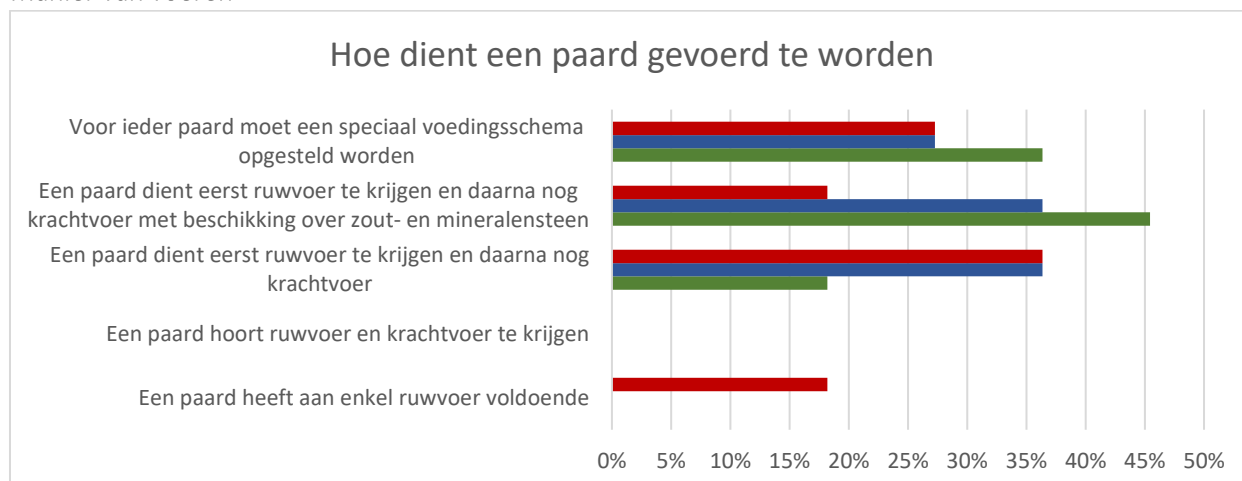

Tabel 3.5.b. In loondienst in de hippische sector

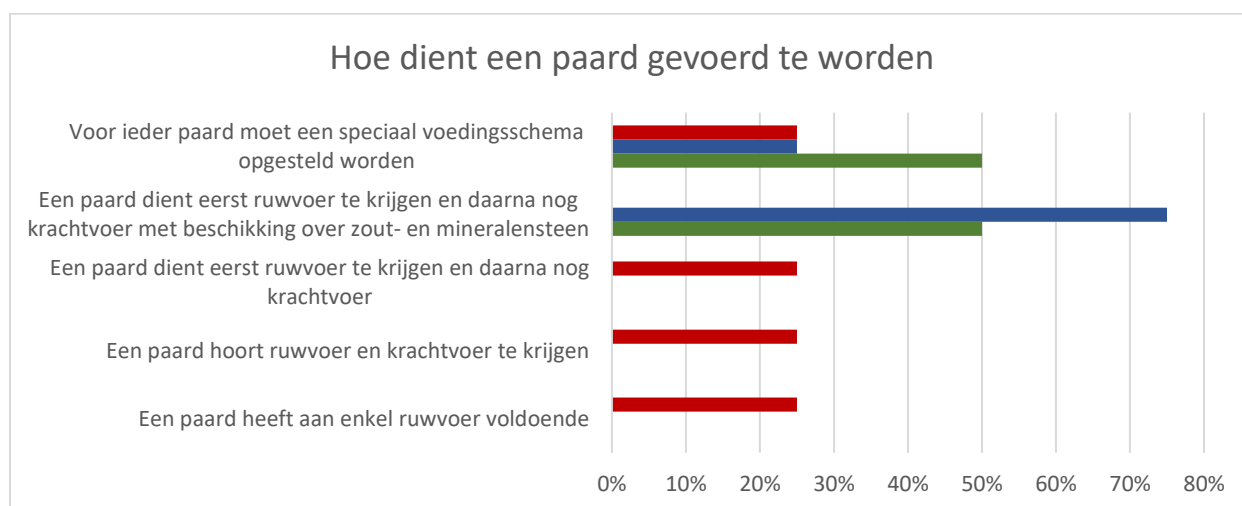

Tabel 3.5.c. Paarden enkel als hobby

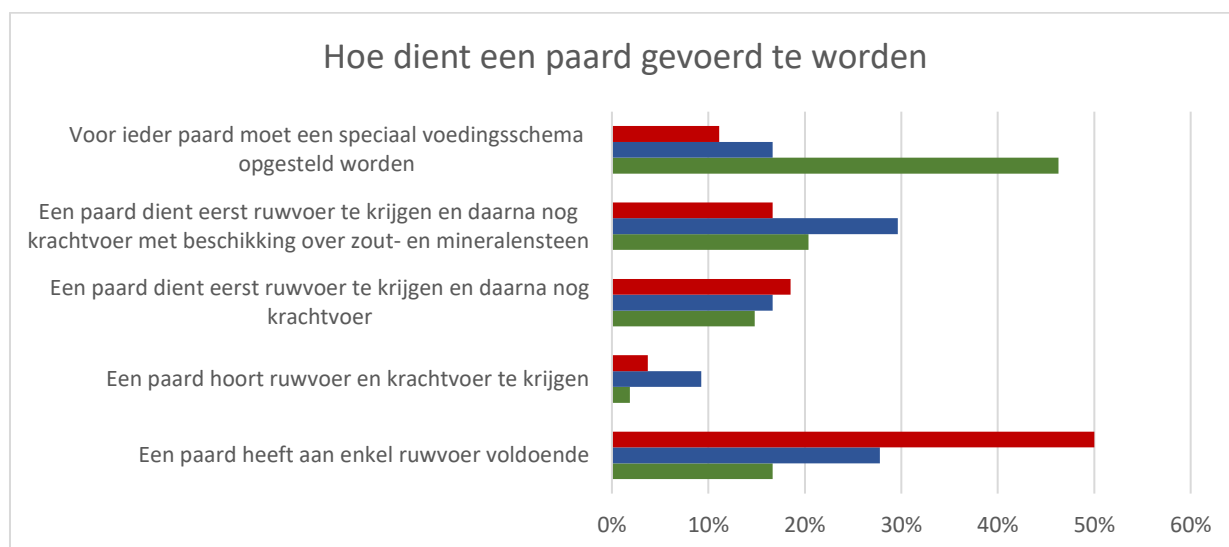
Manier van voeren

Tabel 3.6.a. Ondernemer in de hippische sector

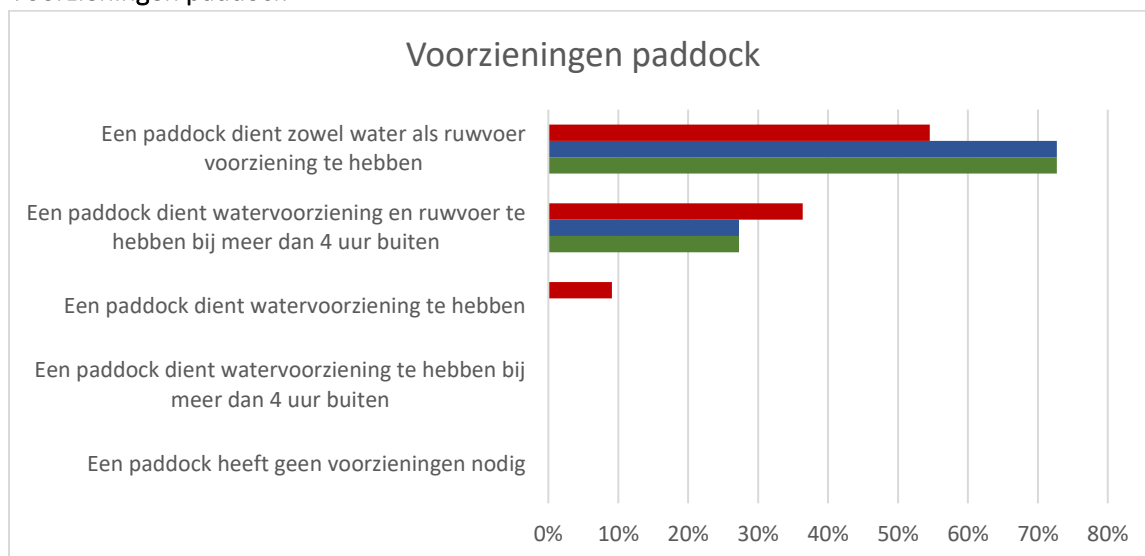

Tabel 3.6.b. In loondienst in de hippische sector

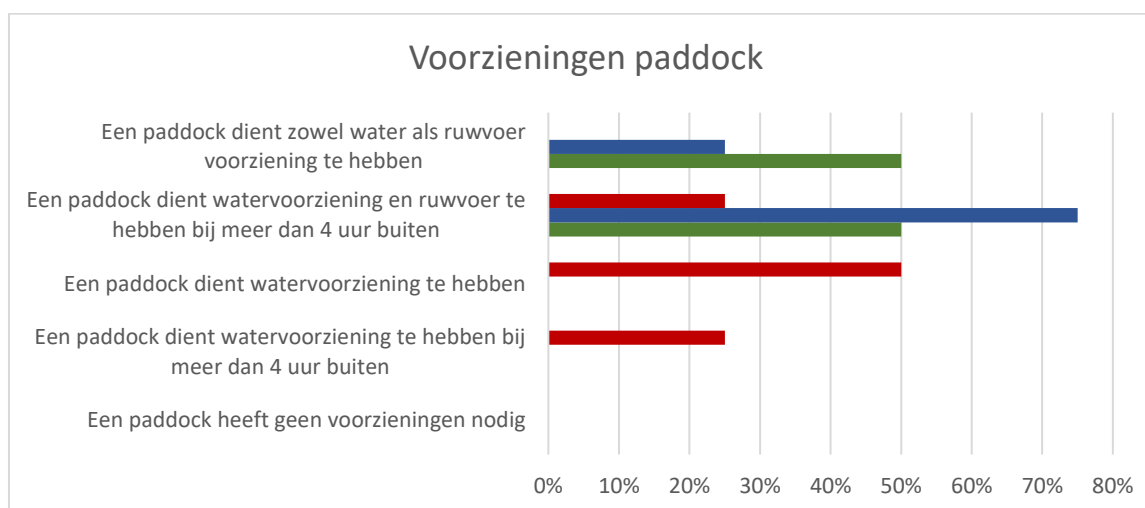

Tabel 3.6.c. Paarden enkel als hobby

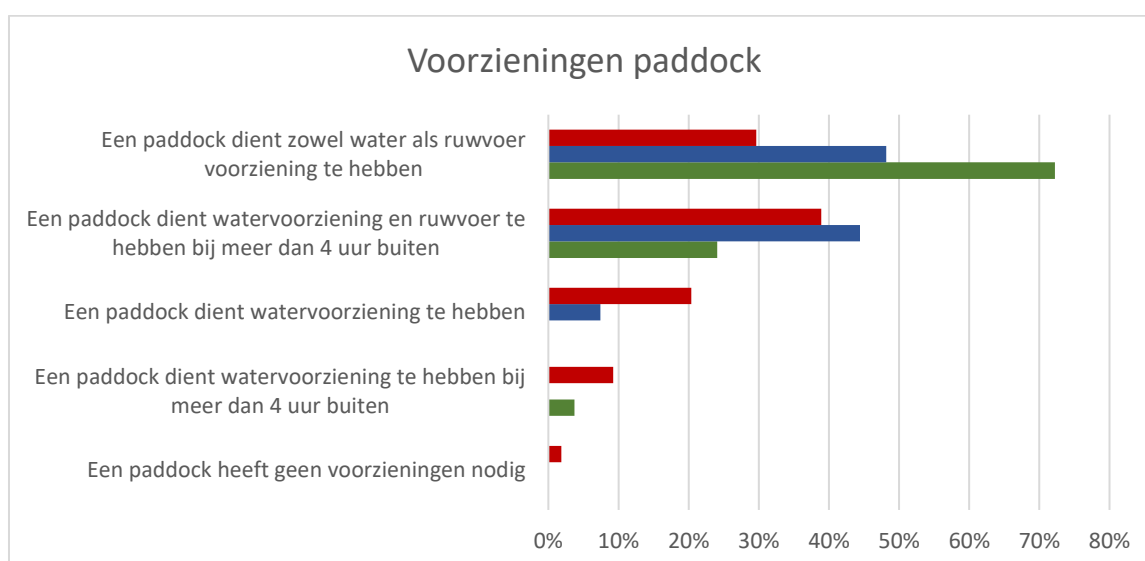
Voorzieningen paddock

Tabel 3.7.a. Ondernemer in de hippische sector

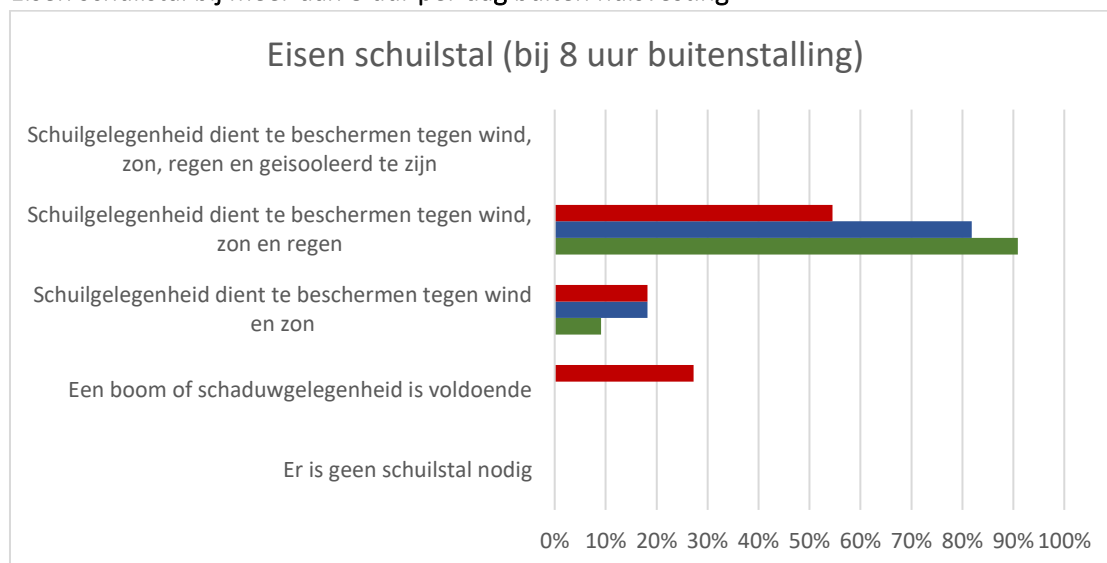

Tabel 3.7.b. In loondienst in de hippische sector

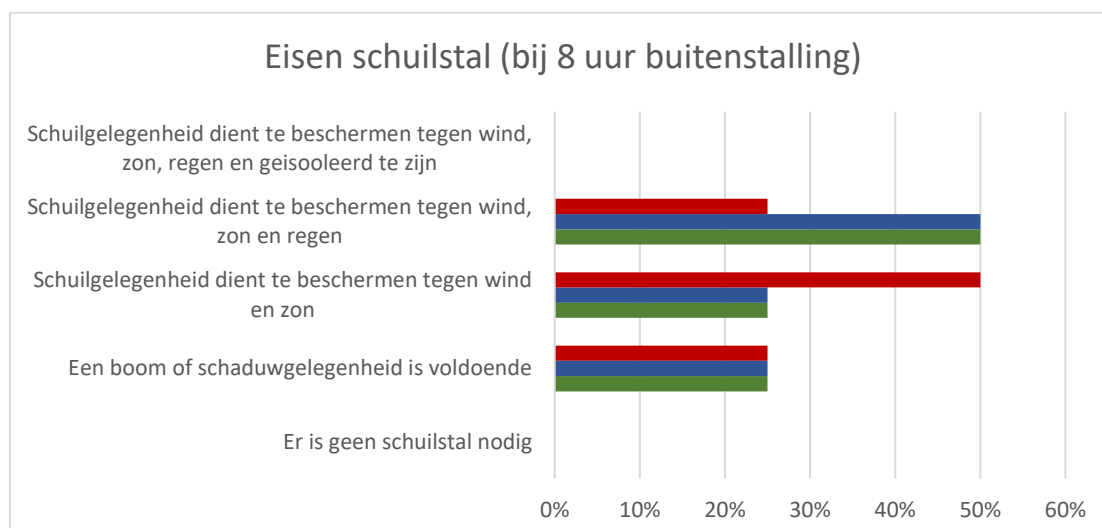

Tabel 3.7.c. Paarden enkel als hobby

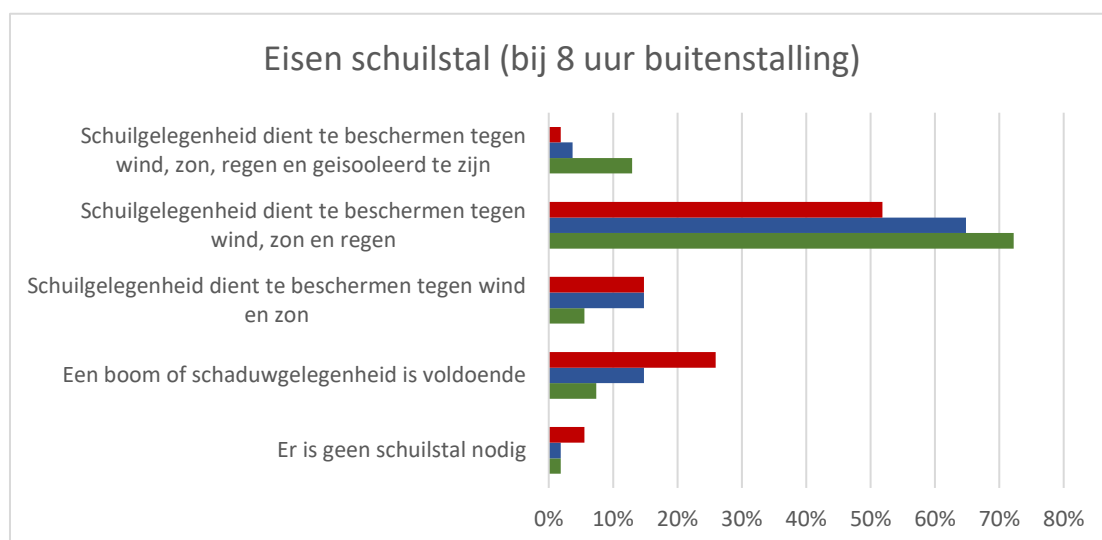
Eisen schuilstal bij meer dan 8 uur per dag buiten huisvesting

Tabel 3.8.a. Ondernemer in de hippische sector

Tabel 3.8.b. In loondienst in de agrarische sector

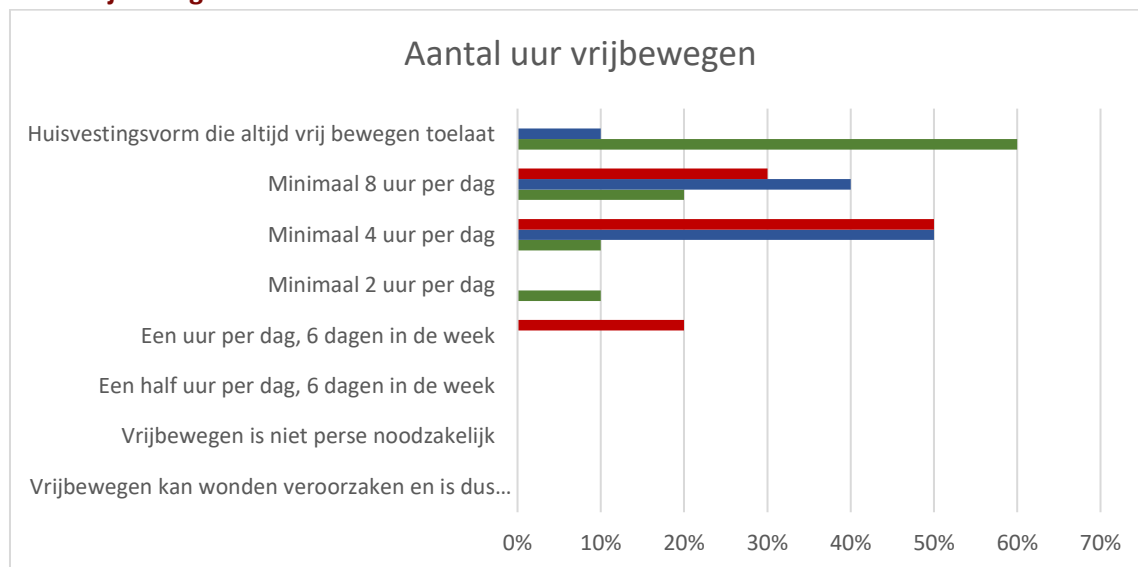

Tabel 3.8.c. Paarden enkel als hobby

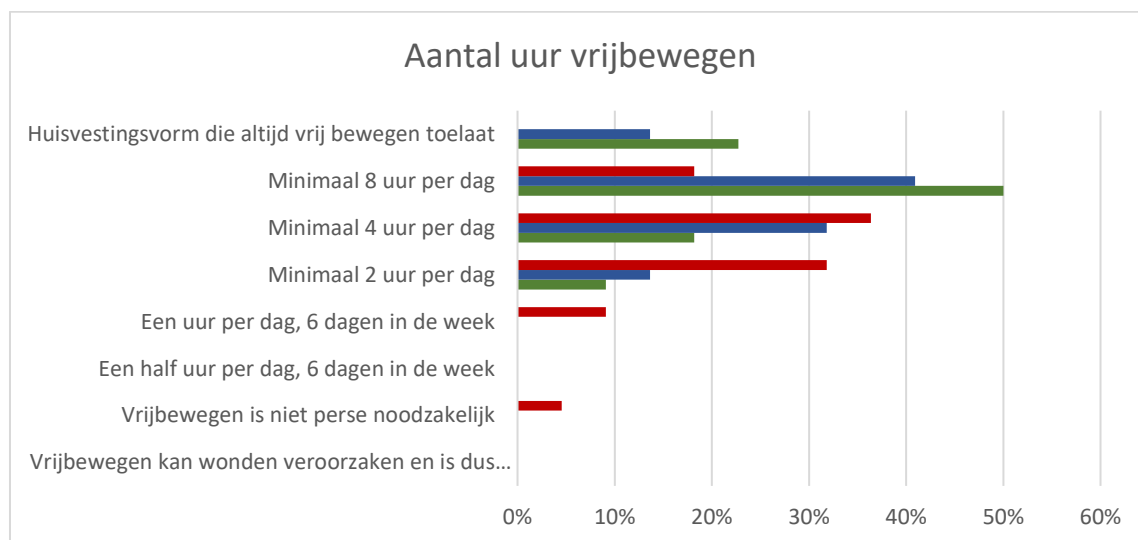
G. Doelgroep vergeleken met organisaties

Belangrijk om te weten bij het bekijken van deze resultaten is dat het aantal deelnemers per organisatie verschilt en dus soms minder relevant kan zijn. De resultaten van de doelgroep LTO bestaat uit 10 deelnemers, KNHS uit 22, FNRS uit 3 en KPW uit 7 deelnemers.

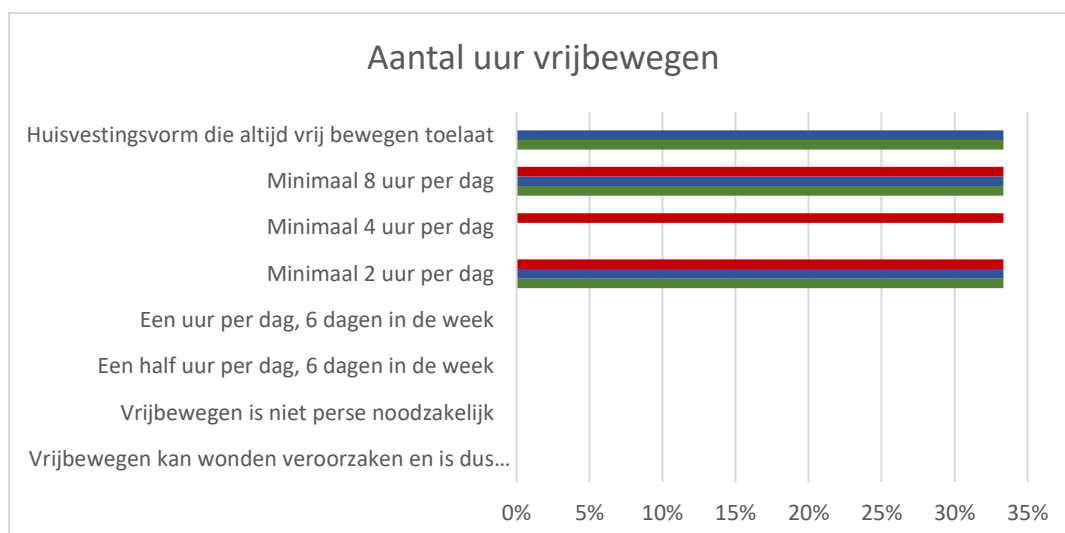
Uren vrij bewegen

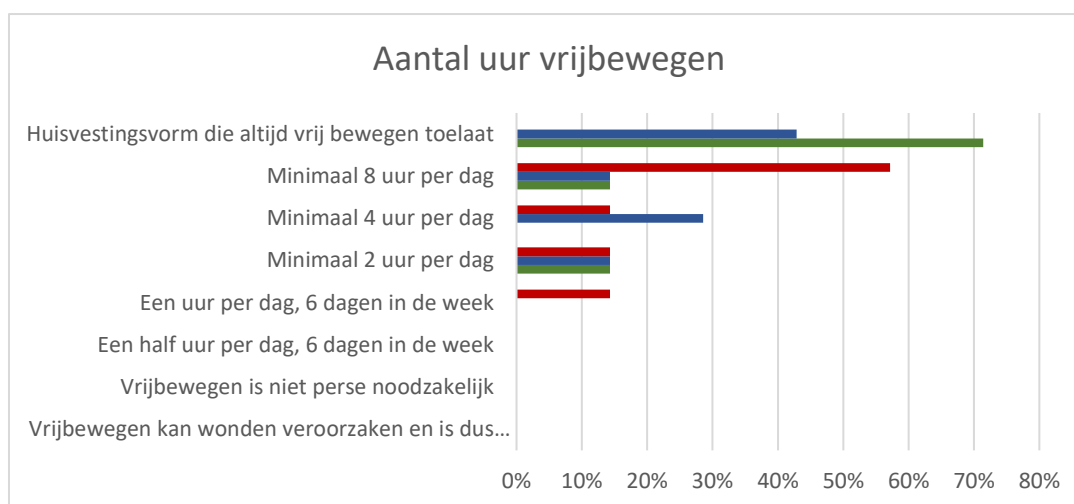
Tabel 1.a. Doelgroep LTO

Tabel 1.b. Leden KNHS

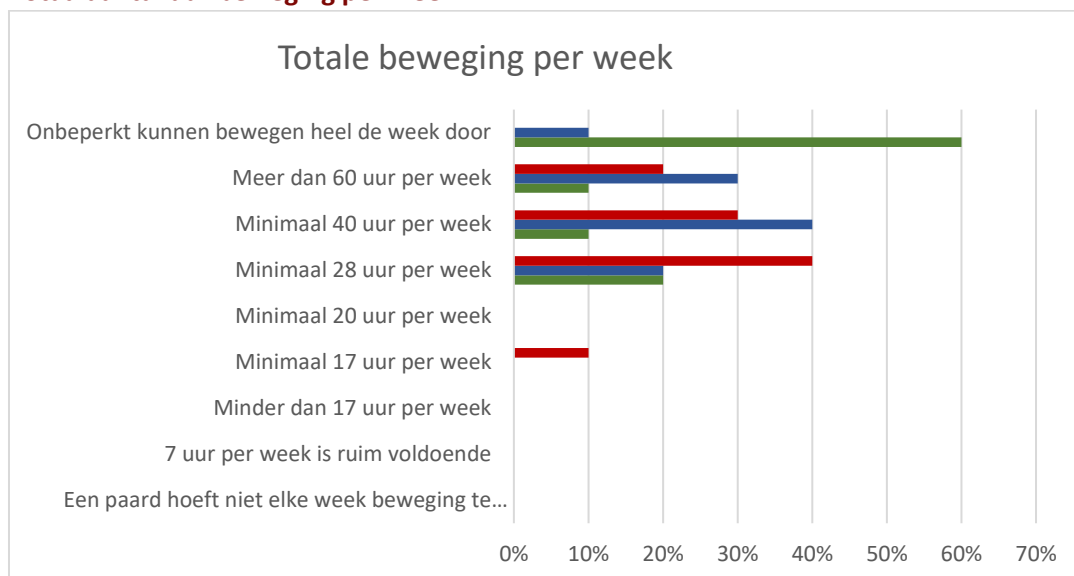

Tabel 1.c. Leden FNRS

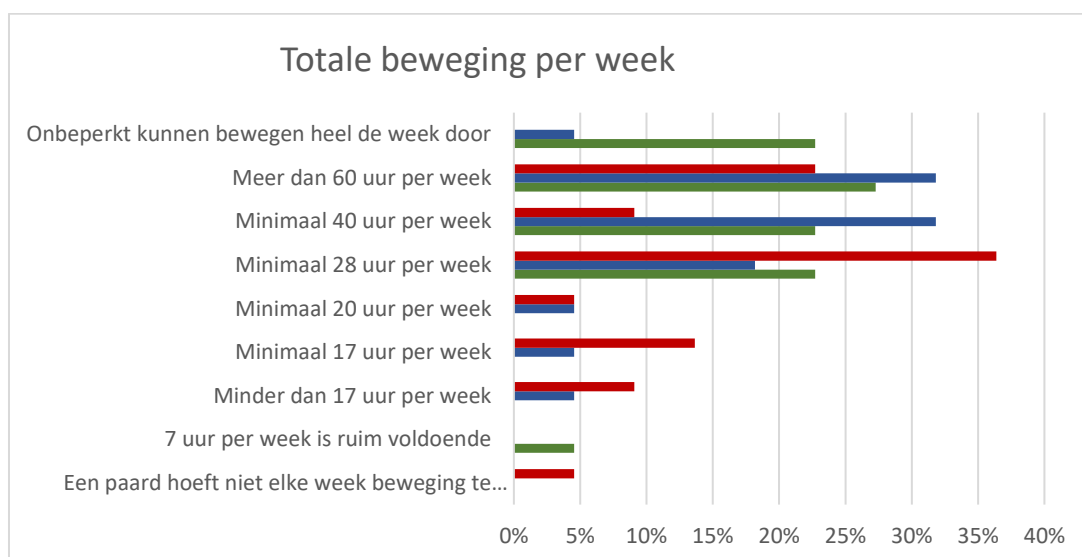

Tabel 1.d. Doelgroep KPW

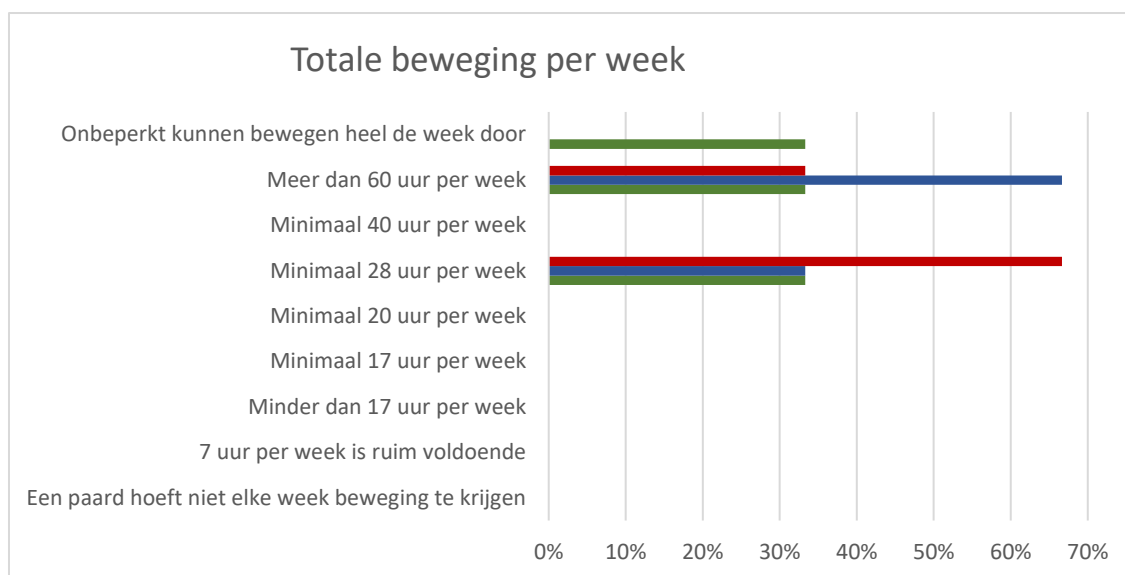
Totaalaantal uur beweging per week

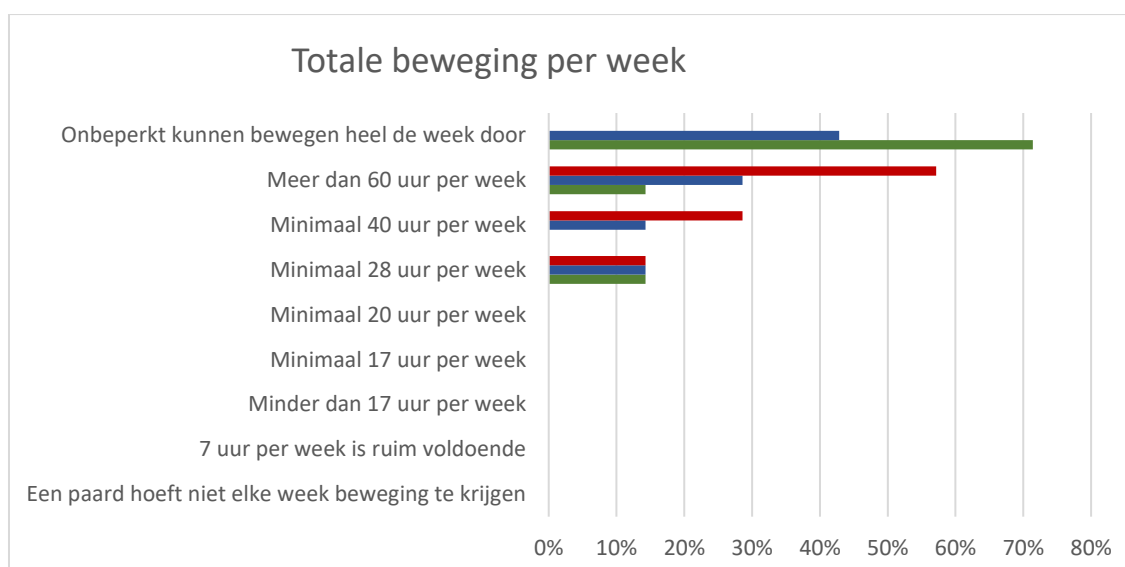
Tabel 2.a. Doelgroep LTO

Tabel 2.b. Leden KNHS

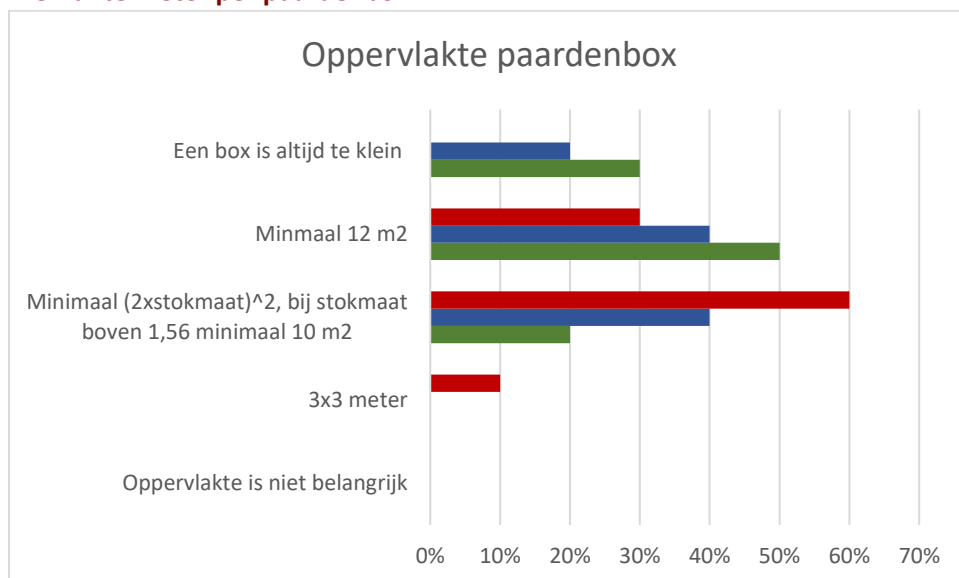

Tabel 2.c. Leden FNRS

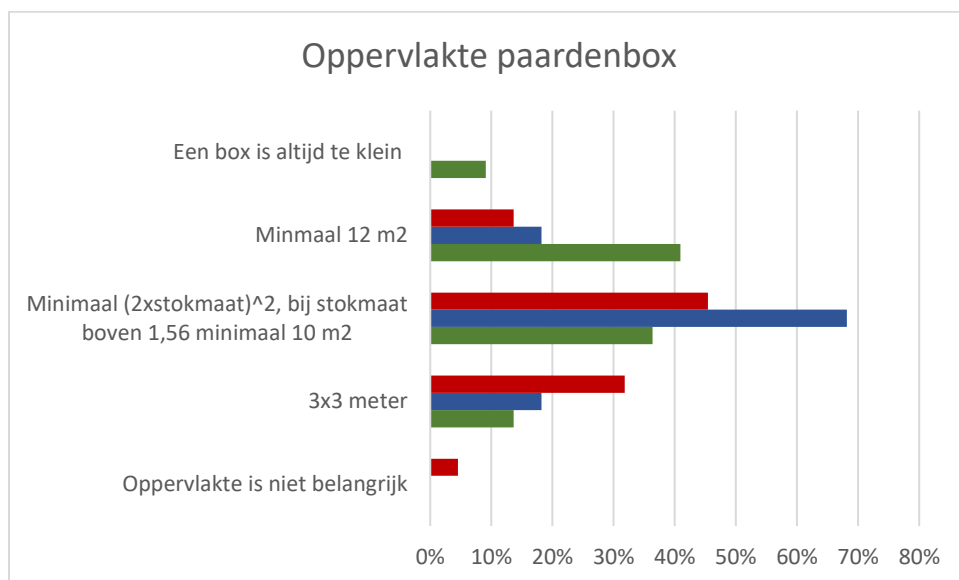

Tabel 2.d. Doelgroep KPW

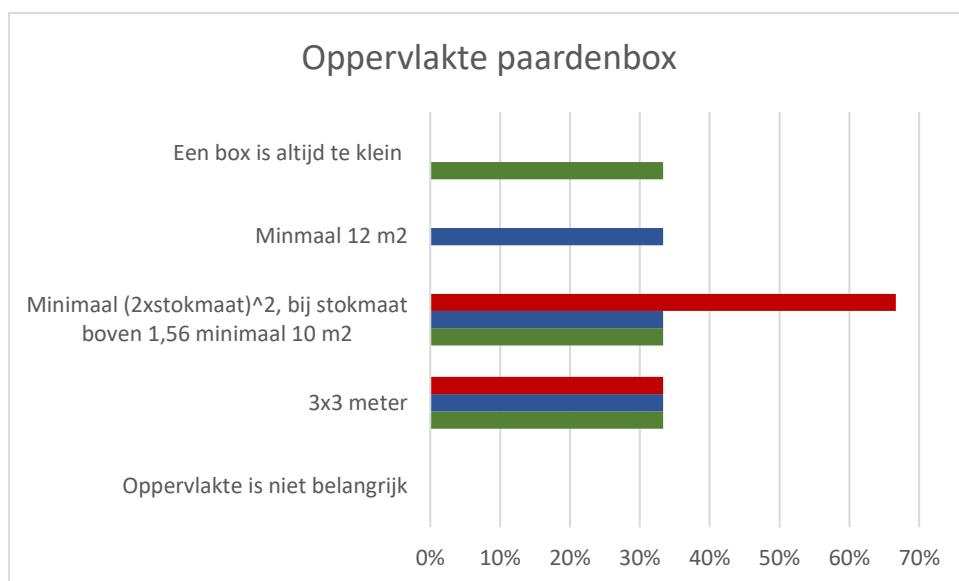
Vierkante meter per paardenbox

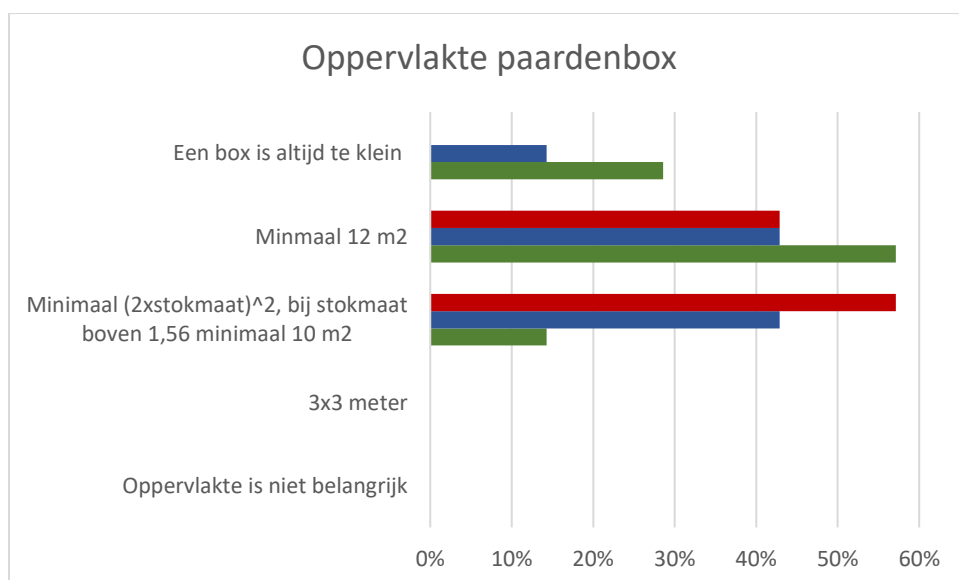
Tabel 3.a. Doelgroep LTO

Tabel 3.b. Leden KNHS

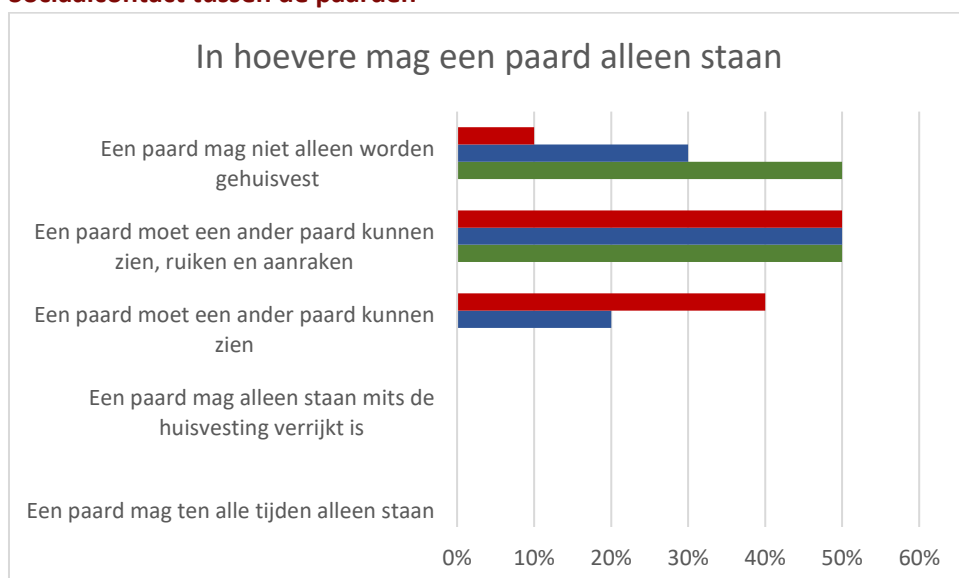

Tabel 3.c. Leden FNRS

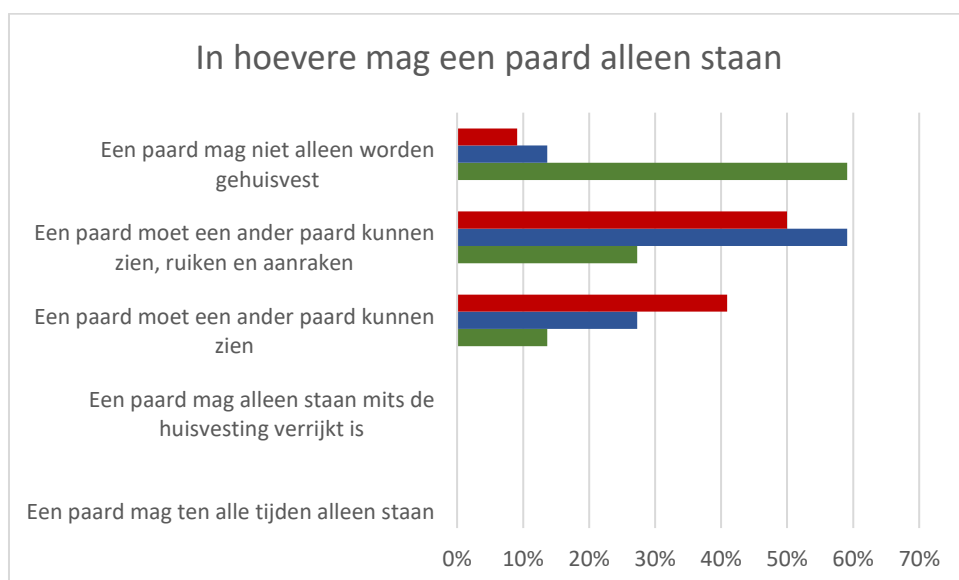

Tabel 3.d. Doelgroep KPW

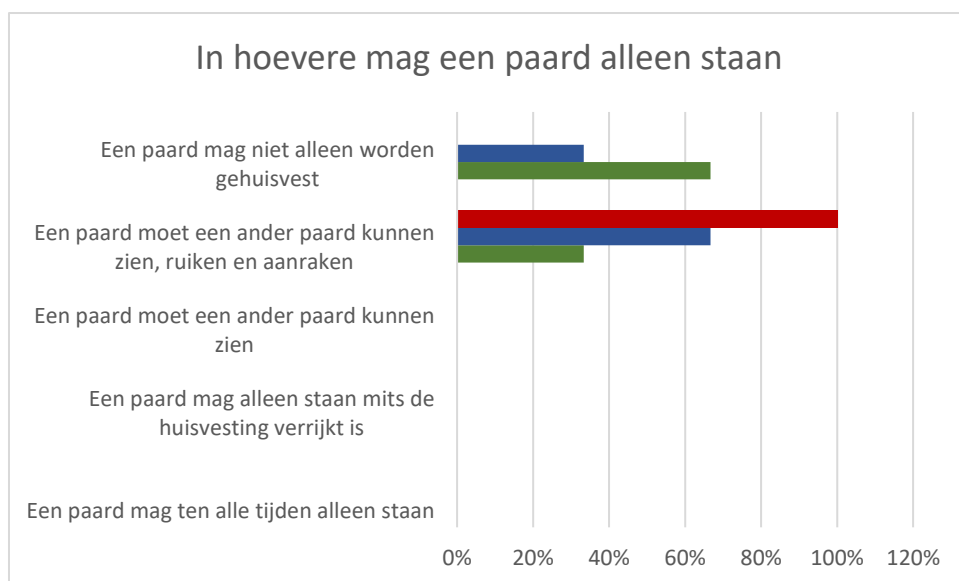
Sociaalcontact tussen de paarden

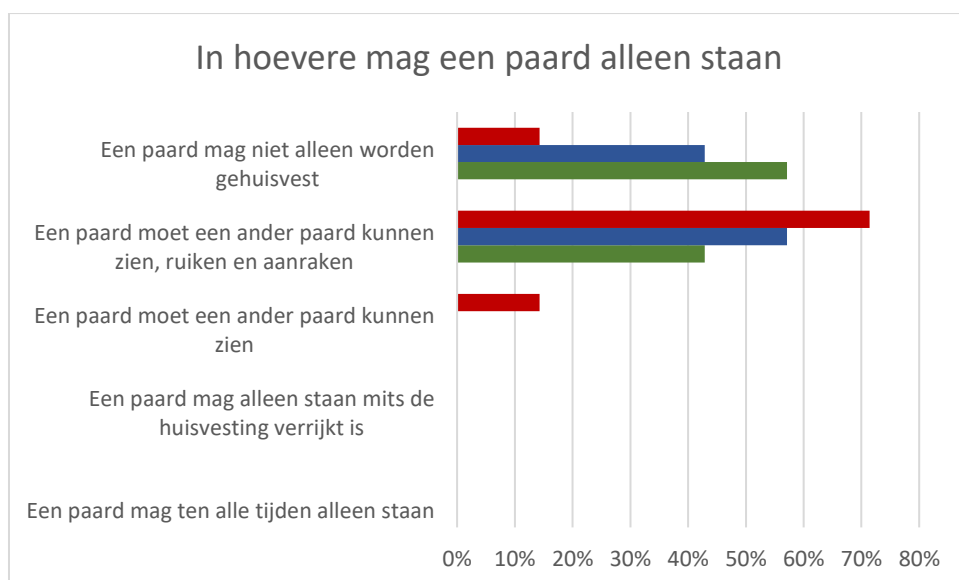
Tabel 4.a. Doelgroep LTO

Tabel 4.b. Leden KNHS

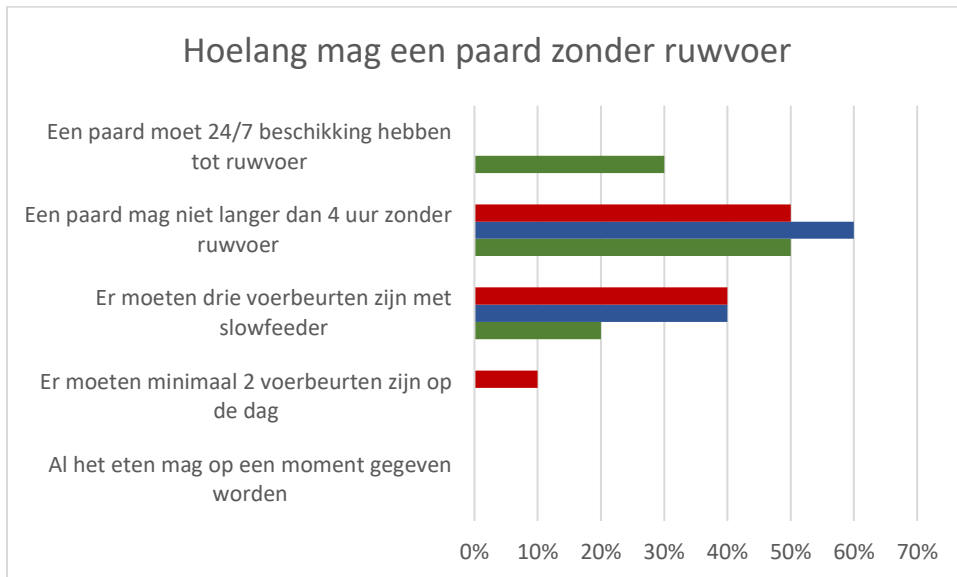

Tabel 4.c. Leden FNRS

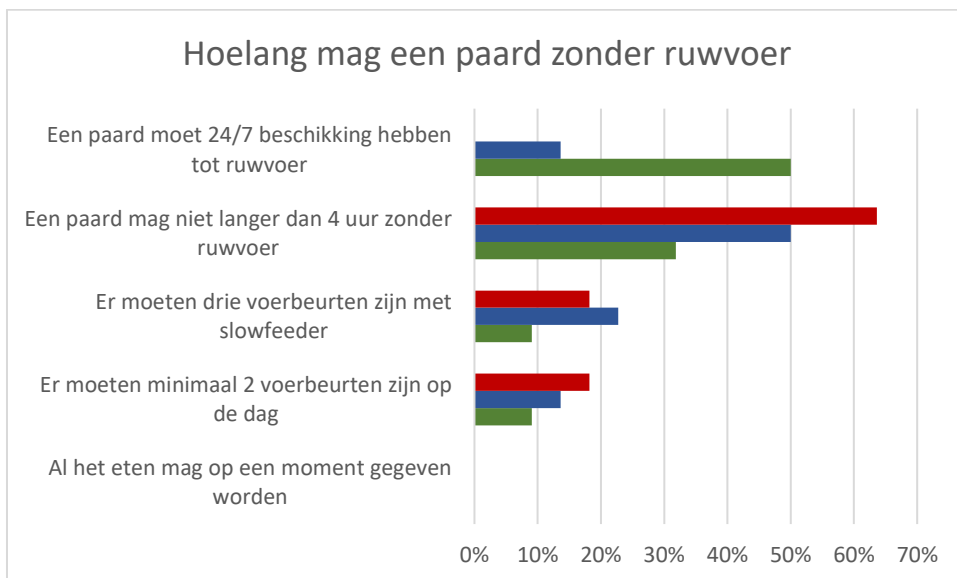

Tabel 4.d. Doelgroep KPW

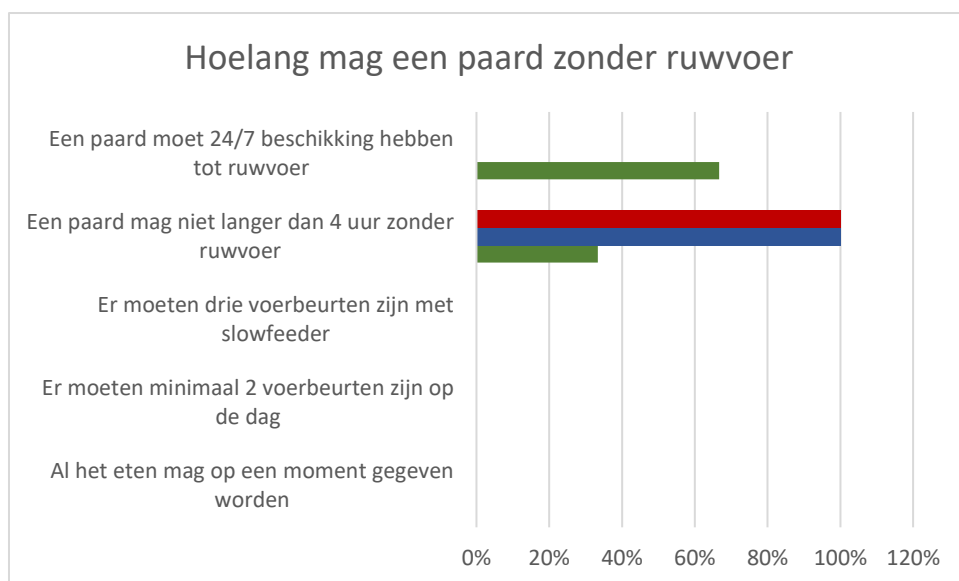
Aantal uur zonder ruwvoer

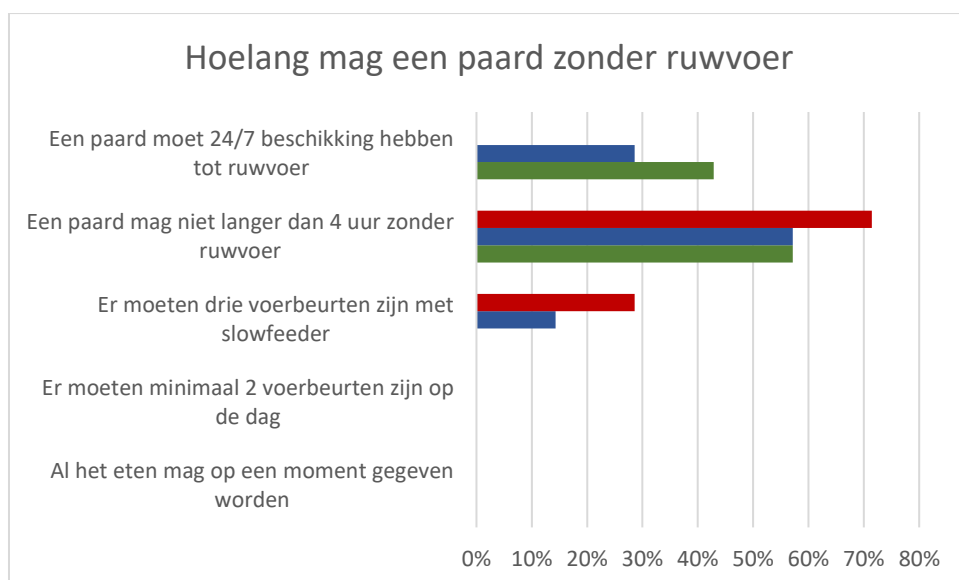
Tabel 5.a. Doelgroep LTO

Tabel 5.b. Leden KNHS

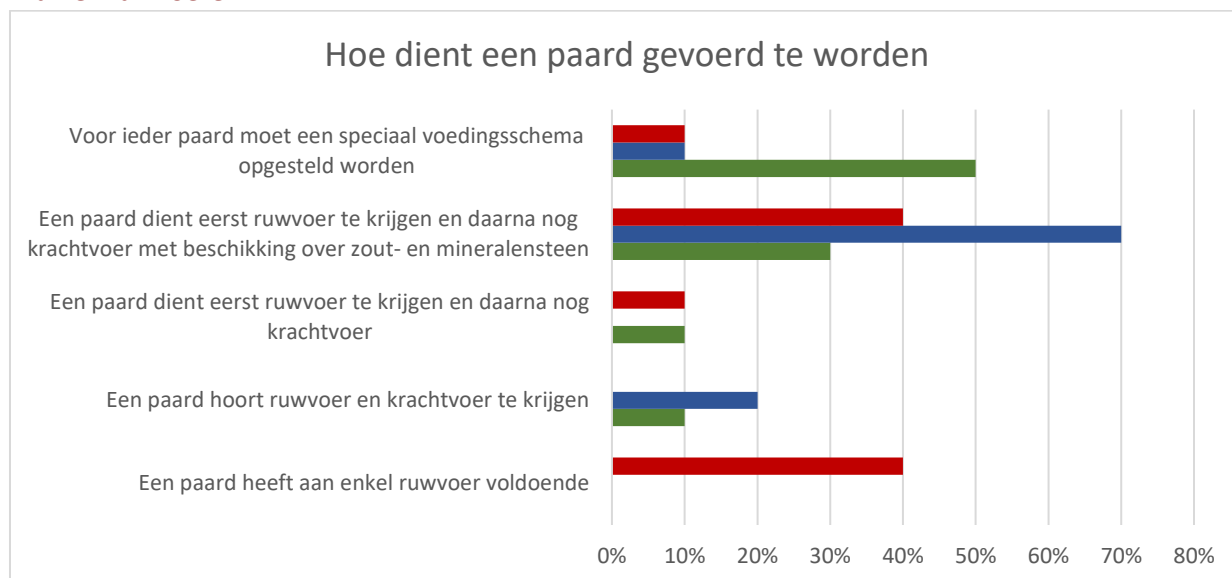

Tabel 5.c. Leden FNRS

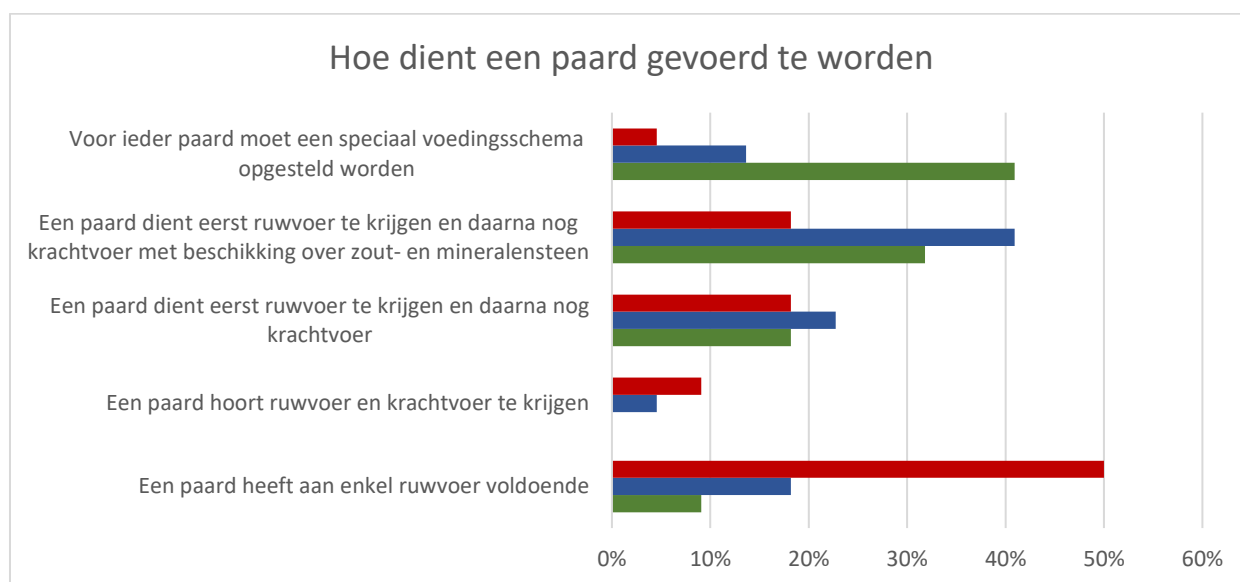

Tabel 5.d. Doelgroep KPW

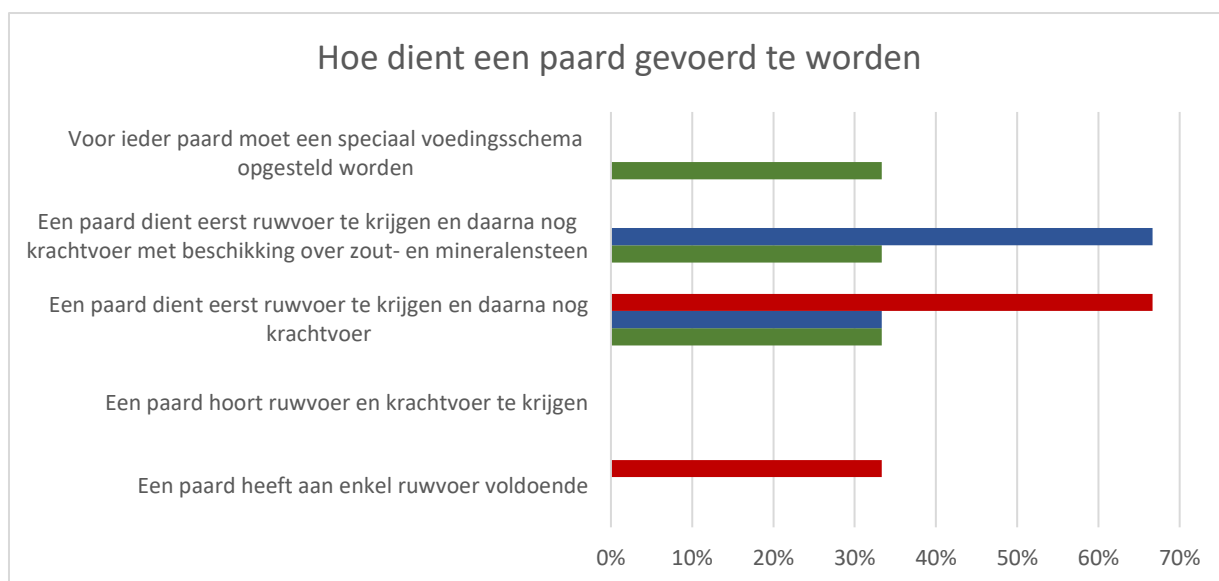
Manier van voeren

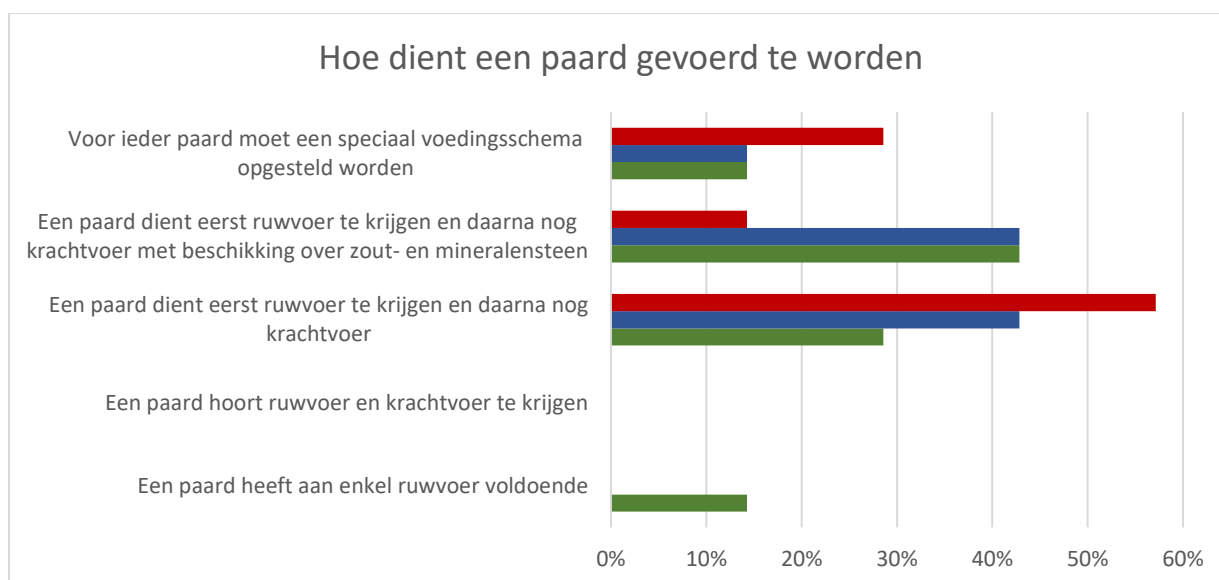
Tabel 6.a. Doelgroep LTO

Tabel 6.b. Leden KNHS

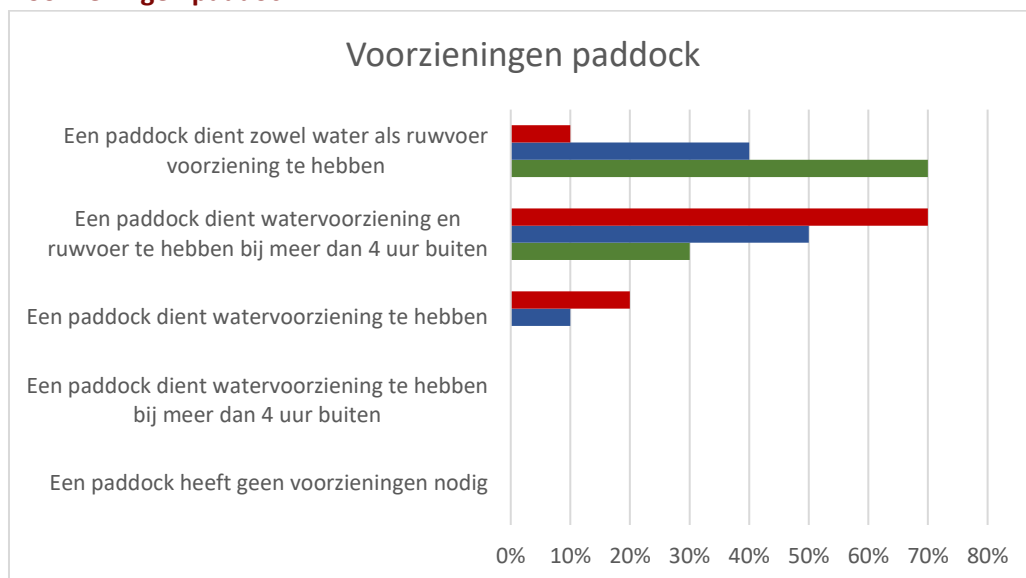

Tabel 6.c. Leden FNRS

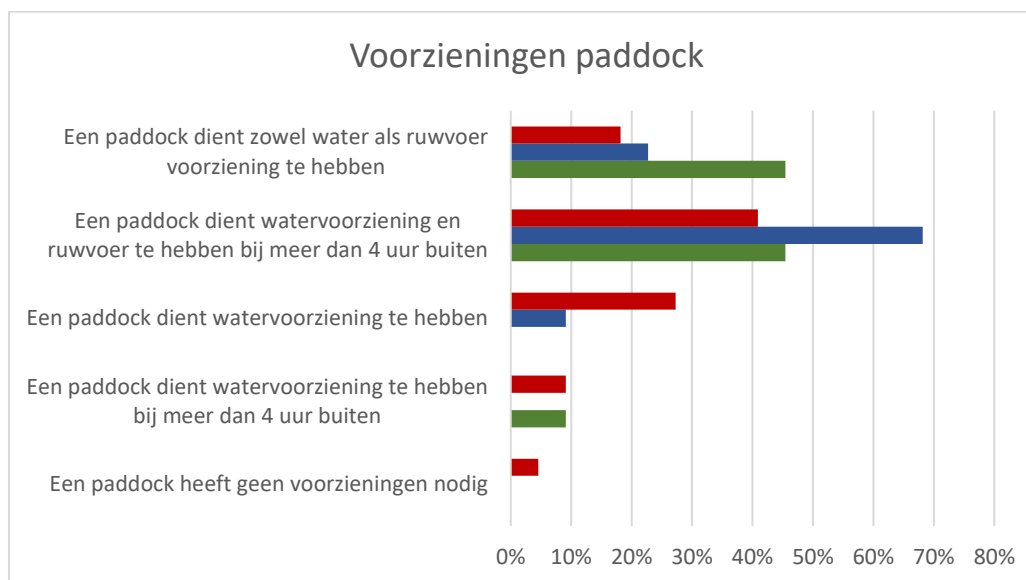

Tabel 6.d. Doelgroep KPW

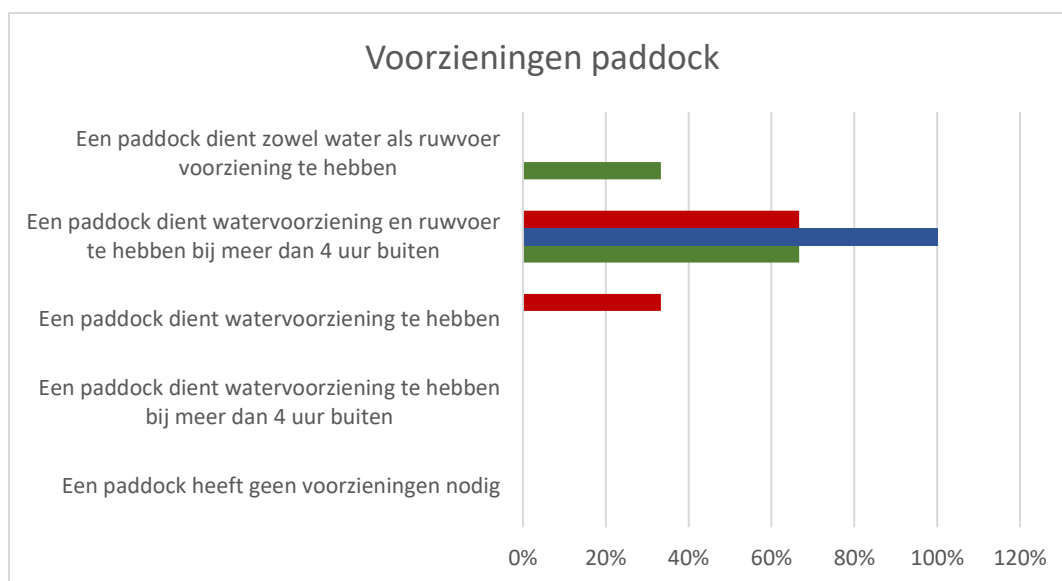
Voorzieningen paddock

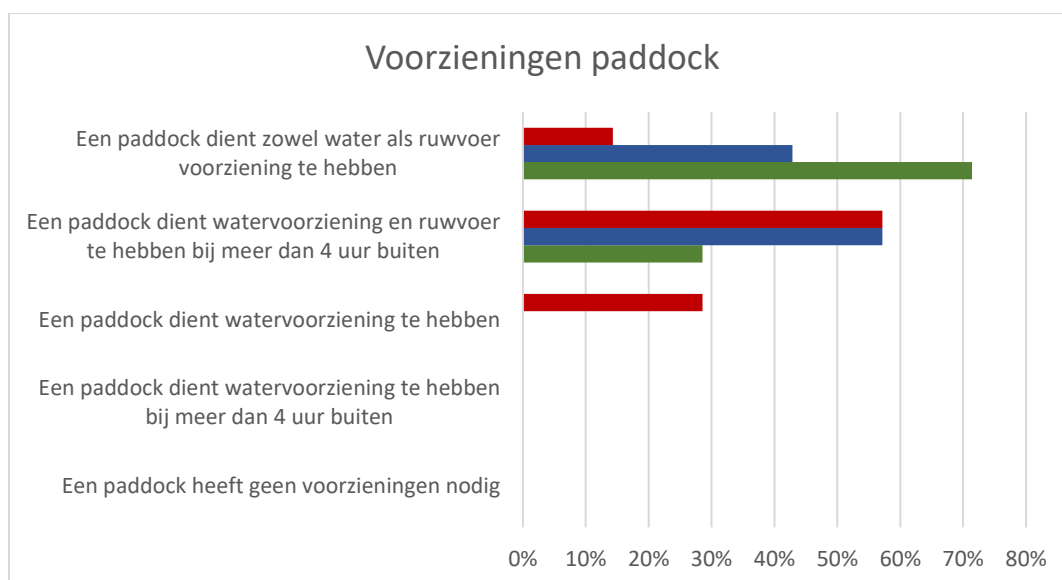
Tabel 7.a. Doelgroep LTO

Tabel 7.b. Leden KNHS

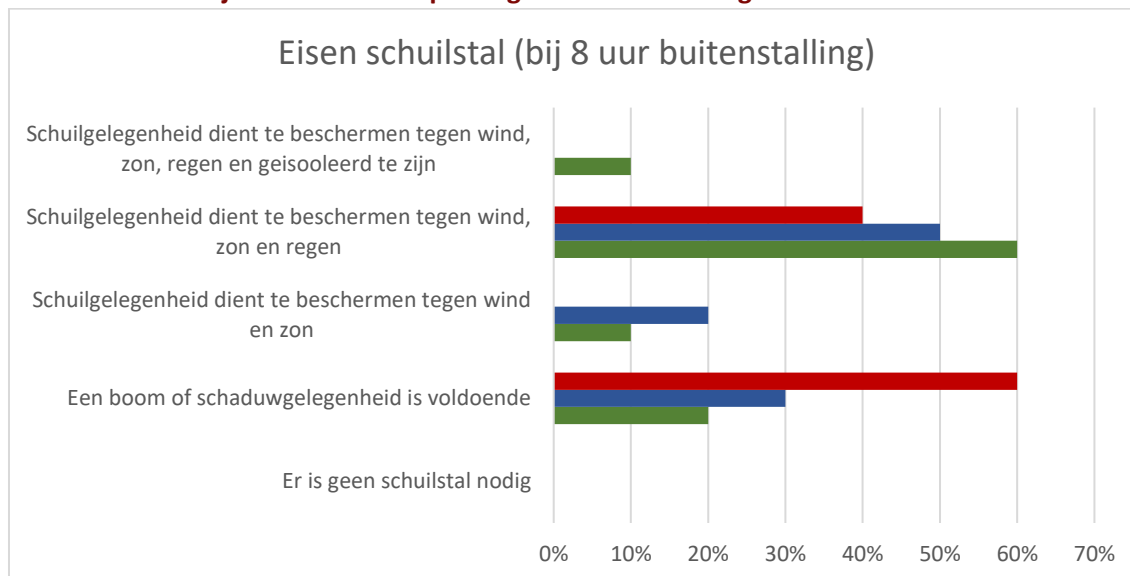

Tabel 7.c. Leden FNRS

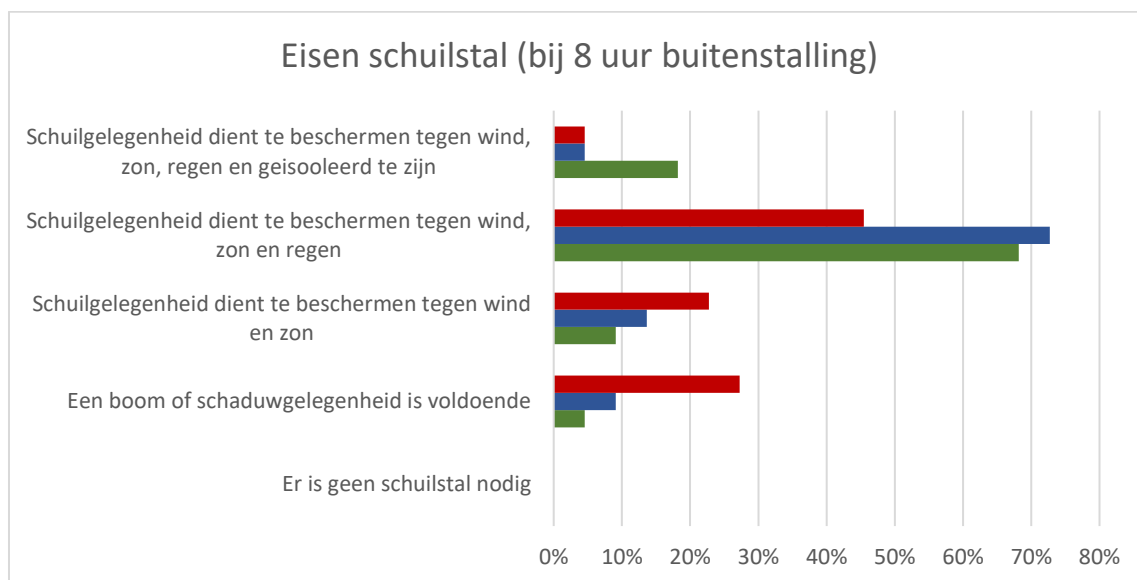

Tabel 7.d. Doelgroep KPW

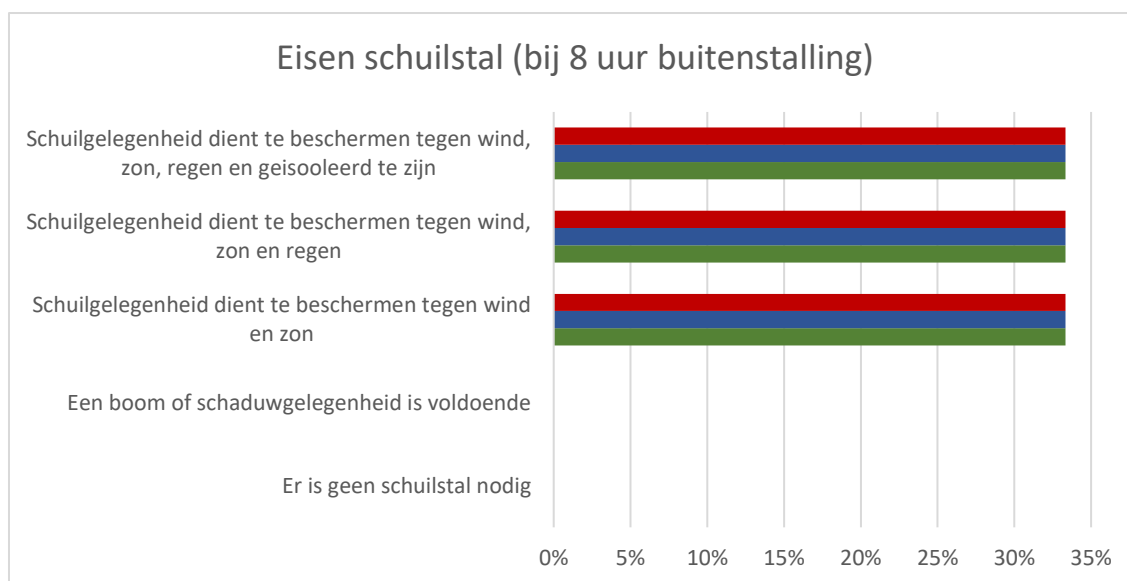
Eisen schuilstal bij meer dan 8 uur per dag buiten huisvesting

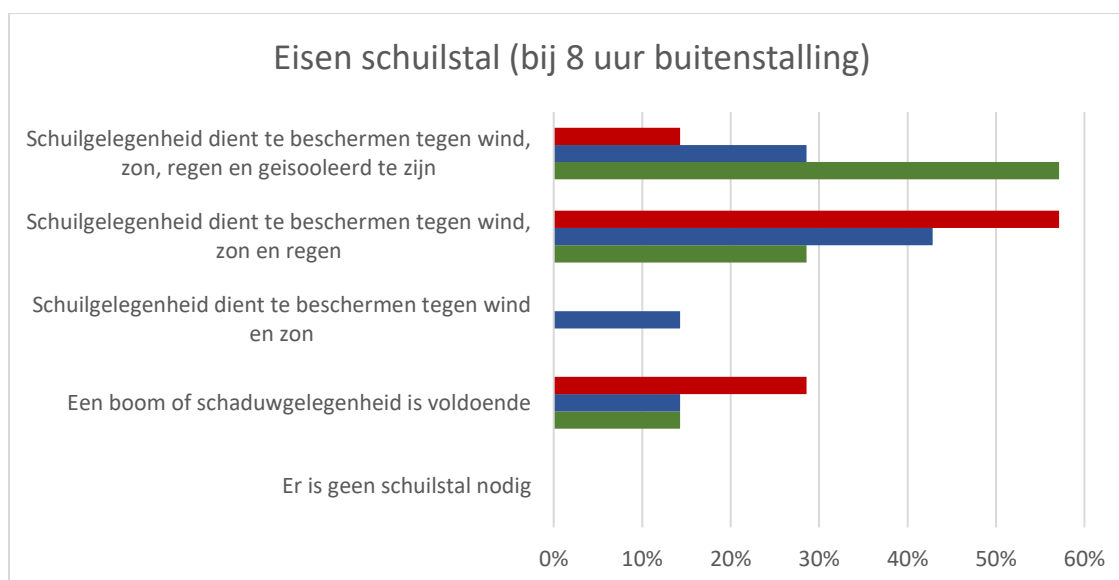
Tabel 8.a. Doelgroep LTO

Tabel 8.b. Leden KNHS

Tabel 8.c. Leden FNRS

Tabel 8.d. Doelgroep KPW